

ŠIAULIŲ UNIVERSITETAS
EDUKOLOGIJOS FAKULTETAS
EDUKOLOGIJOS KATEDRA

Dainora Vaidžiulytė

Švietimo kokybės vadybos iššestinių studijų programos studentė

**IKIMOKYKLINĖS ĮSTAIGOS BENDRUOMENĖS SUKURTOS UGDYMO
PROGRAMOS KOKYBĖS VERTINIMO KRITERIJAI, MODELIAI
(Atvejo analizė)**

Magistro darbas

Mokslinis vadovas:
prof., dr., habil. A. Juodaitytė

Šiauliai, 2012

Darbas originalus Dainora Vaidžiulytė
(studento parašas)

SANTRAUKA

IKIMOKYKLINĖS ĮSTAIGOS BENDRUOMENĖS SUKURTOS UGDYMO PROGRAMOS KOKYBĖS VERTINIMO KRITERIJAI, MODELIAI

(Atvejo analizė)

Ikimokyklinio ugdymo programų kokybės vertinimas atlieka įvairias funkcijas: atskaitomybės, nustatant kiek programa atitinka keliamus reikalavimus, informavimo – kai skelbiama informacija apie ikimokyklinio ugdymo programos kokybę, tobulinimo – kai vertinimo rezultatai panaudojami ikimokyklinio ugdymo programos kokybei gerinti. Vertinimas - tai tikslingas informacijos rinkimas, analizė, apibendrinimas, kad būtų galima priimti sprendimą.

Darbe keliamą problema: Kaip ištirti ikimokyklinės įstaigos bendruomenės sukurtos ugdymo programos kokybę taikant adaptuotą švietimo kokybės CIPP vertinimo modelį ir ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodikos kriterijų rodiklius.

Tyrimo objektas: Ikimokyklinio ugdymo programos kokybės vertinimo modeliai.

Tyrimo hipotezė:

Tikėtina, kad: ikimokyklinės įstaigos bendruomenės sukurtos ugdymo programos kokybę galima vertinti, taikant adaptuotą CIPP švietimo kokybės vertinimo modelį ir ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodikos kriterijų rodiklius.

Tikslas: Ištirti ikimokyklinės įstaigos bendruomenės sukurtos ugdymo programos kokybės vertinimo galimybes, taikant adaptuotą CIPP švietimo kokybės vertinimo modelį ir ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodikos kriterijų rodikliais.

Uždaviniai: Teoriškai pagrįsti ikimokyklinio ugdymo programų rengimo procesus, švietimo kokybės vertinimo formas, modelius, kriterijus, rodiklius; Atlikti empirinį tyrimą ir nustatyti ikimokyklinės įstaigos bendruomenės sukurtos ugdymo programos kokybės vertinimo modelius, kriterijus. Parengti rekomendacijas ikimokyklinio ugdymo įstaigos bendruomenei, pedagogams ir tėvams ikimokyklinio ugdymo programos kokybės vertinimui ir jos tobulinimui;

Tyrimo imtis: Viso ikimokyklinės įstaigos tėvams ir pedagogams išdalinta 224 anketos: 200 anketų tėvams ir 24 pedagogams. Grįžo 170 tėvų ir 24 pedagogų anketos. Tyrimo imtį sudarė 194 tiriamieji.

Tyrimo rezultatai: Hipotezė pasitvirtino, kad ikimokyklinio ugdymo įstaigos bendruomenės sukurtos programos kokybę galima vertinti adaptavus CIPP švietimo kokybės vertinimo modelį ir ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodikos kriterijų rodiklius. Jie suteikė informacijos apie ugdymo programos turinį, ugdymo procesą bei ikimokyklinio ugdymo

vartotojų (vaikų) pasiekimų vertinimo tvarką ir pažangą. Atlikus tyrimą paaiškėjo, kad, tėvų ir pedagogų įsitikinimu, ikimokyklinės įstaigos bendruomenės sukurta ugdymo programa yra kokybiška.

SUMMARY

MODELS CRITERIA OF ASSESSMENT OF QUALITY OF DEVELOPMENT PROGRAMME CREATED BY A COMMUNITY OF PRESCHOOL ENTERPRISE

(Analysis of a case)

Assessment of quality of programmes of preschool development has got several functions: accountability in defined how much the programme corresponds to requirements, informative when the information about the quality of preschool development is presented, improvement when the results of assessment are used for perfection of preschool development programme. Assessment means collection of necessary information, analysis generalization in order to make a decision.

The problem of the work: How to analyze the quality of the development programme created by a community in aspect of adapted CCPP of quality of education and preschool development criteria and the criteria of audition.

The object of experiment: Models of assessment of the quality of preschool development programme.

The hypothesis of the experiment: It is believed that the quality of development programme created by a community of preschool enterprise can be assessed using adapted CCPP model of education and preschool development criteria and criteria of audition.

The goal of the work: Is to analyze the possibilities of development programme created by a community of preschool enterprise using the adapted CCPP of quality of education and preschool development criteria education.

The tasks of the work: Theoretical bases of process of creating preschool development programmes the forms of assessment quality of education, models, criteria, index; To make an experiment and find the models of assessment of preschool development programme created by a community of preschool enterprise using the adapted CCPP of quality of education and preschool development criteria education; Creation of recommendations for the community preschool enterprise, teachers and parents about the assessment of quality of development programme and its perfection.

The quantity of research: 224 questionnaires were given to parents and teachers: 200 questionnaires' for parents and 24 for teachers. 170 questionnaires of parents and 24 of teachers were given back. 194 people were analyzed.

The result of research: Hypothesis was proved that it is possible to assess the quality of development programme created by a community of preschool enterprise using adapted CCPP of

quality of education and preschool development criteria and the criteria of audition. The results of the research supplied information about the contents of programme of development the process of development and perfection and order of assessment achievements of children. After the research it is evident that the programme of development created by a community of enterprise is of high quality. It is the opinion of parents and teachers.

TURINYS

SANTRAUKA.....	2
SUMMARY.....	4
ĮVADAS.....	8
1. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMŲ RENGIMAS IR JŲ KOKYBĖS VERTINIMO TEORINIAI PAGRINDAI.....	12
1.1. Ikimokyklinio ugdymo samprata	12
1.2.1. Ikimokyklinio ugdymo programų rengimo procesai	12
1.2.2. Ikimokyklinį ugdymą ir programą reglamentuojantys dokumentai.....	15
1.2. Švietimo kokybės vertinimo metodologija.....	18
1.1. Švietimo kokybės vertinimo samprata ir paskirtis.....	18
1.2. Vertinimo formos ir modeliai	20
1.3. Vertinimo dimensijos, kriterijaus ir rodiklio samprata, reikšmė.....	23
1.4. Vertinimo eiga ir etapai.....	25
1.3. Ikimokyklinio ugdymo programų kokybės vertinimas.....	26
1.3.1. Švietimo ir ugdymo kokybės samprata.....	26
1.3.2. Ikimokyklinio ugdymo programų kokybės vertinimo kriterijai.....	32
2. TYRIMO METODIKA IR ORGANIZAVIMAS.....	37
2.1. Tyrimo metodika.....	37
2.2. Tyrimo organizavimas.....	38
3. EMPIRINIS TYRIMAS: IKIMOKYKLINĖS ĮSTAIGOS BENDRUOMENĖS SUKURTOS UGDYMO PROGRAMOS KOKYBĖS VERTINIMAS.....	40
3.1. Tyrimo rezultatai ir jų analizė.....	40
3.1.1. Pedagogų ištirta patirtis.....	40
3.1.2. Ugdymo kokybės samprata ir turinys	44
3.1.3. Ugdymo proceso planavimas ir kokybė	51
3.1.4. Šeimos ir ugdymo įstaigos bendradarbiavimas.....	59
3.1.5. Vaiko raidos pasiekimų vertinimas.....	66
IŠVADOS.....	72

REKOMENDACIJOS.....	75
LITERATŪRA.....	76
PRIEDAI.....	80

IVADAS

Aktualumas

Sparčiai vykstant ekonominei, socialinei, kultūrinei gyvenimo kaitai švietimo bendruomenė įsipareigojusi derinti ugdymo tikslus su vaikų, šeimų, bendruomenės ir valstybės poreikiais. Šiuo metu aktyviai diskutuojama apie ikimokyklinio ugdymo įstaigų pokyčius ir rezultatus. „Švietimo reformos pradžioje ikimokyklinis ugdymas atsisakė centralizuoto valdymo ir finansavimo, ugdymo turinio centralizavimo. Šiandien ugdymo turinys suprantamas ne kaip griežtai reglamentuota programa, o kaip kompleksiškas procesas, kuriame akcentuojama vaiko turima patirtis, sąsajos su gyvenamosios aplinkos poreikiais, kurie užtikrina ugdymo kokybę ir sudaro kuo palankesnes sąlygas kiekvienam vaikui įgyti ir plėtoti asmenines kompetencijas“ (Metodinės rekomendacijos ikimokyklinio ugdymo programai rengti, 2006, p. 7).

Pastaruosiu metu ikimokyklinio ugdymo srityje ypatingai analizuojamas ir aptariamas edukacinių paslaugų kokybės klausimas. Ikimokyklinio ugdymo kokybę reglamentuoja Vaikų teisių konvencija (1990); Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas (2011); Ikimokyklinio ugdymo koncepcija (1989); Valstybinės švietimo strategijos 2003 – 2012 m. nuostatos (2003); Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašas (2005); Metodinės rekomendacijos ikimokyklinio ugdymo programai rengti (2006) ir pagrindinis įstatymas, kuris reglamentuoja kokybės užtikrinimą visoje švietimo sistemoje - Švietimo įstatymas, priimtas Lietuvos Respublikos Seimo 1991 m. birželio 25 d. Nr. I – 1489.

Švietimo kokybės klausimus tyrinėjo daugelis Lietuvos mokslininkų: O. Monkevičienė, 2010 - tyrinėjo ugdymo programų kokybę; Juodaitytė A., Martišauskienė D., 2009 - paslaugų kokybę; S. Neifachas, 2008 – ikimokyklinio ugdymo programų kokybės užtikrinimą; M. Vilkonienė, 2007 – priešmokyklinio ugdymo kokybę; V. Lamanuskas, 2007 ir R. Želvys, 1999 kokybės vadybos klausimus.

2005 metais parengtas „Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašas“ pakeitė požiūrį į ikimokyklinio ugdymo programas. Šis aprašas paskatino ikimokyklinio ugdymo programų kūrimą. Nuo 2005 metų ikimokyklinio ugdymo įstaigos rengia individualias ikimokyklinio ugdymo programas, kurių ugdymosi turinys tarsi priartintas prie vaiko. Ikimokyklinio ugdymo programų įvairovė leidžia išbandyti įvairesnes ugdymo idėjas, būdus, modelius, gerina įstaigų bendradarbiavimą, patirties kaitą, atvirumą socialinėms įtakoms.

S. Neifachas (2008 A) teigia, kad ugdymo kokybę priklauso nuo ugdymo procesų dalyvių: auklėtojo, vaiko, tėvų, jų autoriteto, asmenybės savybių. Taip pat įtakos turi darbo metodika, grupės aplinka ir ikimokyklinio ugdymo programos, kurios turi būti prižiūrimos ir kas 2- 3 metus

koreguojamos. Ikimokyklinio ugdymo programų įsivertinimą ir atnaujinimą skatina įstaigą lankančių vaikų ir šeimų poreikiai, įstaigos pedagogų kaita ir ugdymo aplinkos pokyčiai.

Siekiant užtikrinti ugdymo kokybę ikimokykliniame ugdyme, svarbu susitarti dėl vertinimo sampratos ir ieškoti efektyviausių būdų įsivertinti sukurtas ikimokyklinio ugdymo programas.

Problema: Kaip ištirti ikimokyklinės įstaigos bendruomenės sukurtos ugdymo programos kokybę, taikant adaptuotą švietimo kokybės CIPP vertinimo modelį ir ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodikos kriterijų rodiklius.

Tyrimo objektas: Ikimokyklinio ugdymo programos kokybės vertinimo modeliai.

Tyrimo hipotezė: Tikėtina, kad ikimokyklinės įstaigos bendruomenės sukurtos ugdymo programos kokybę galima vertinti, taikant adaptuotą CIPP švietimo kokybės vertinimo modelį ir ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodikos kriterijų rodiklius.

Tikslas: Ištirti ikimokyklinės įstaigos bendruomenės sukurtos ugdymo programos kokybės vertinimo galimybes, taikant adaptuotą CIPP švietimo kokybės vertinimo modelį ir ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodikos kriterijų rodiklius.

Uždaviniai:

1. Teoriškai pagrįsti ikimokyklinio ugdymo programų rengimo procesus, švietimo kokybės vertinimo formas, modelius, kriterijus, rodiklius.
2. Atlikti empirinį tyrimą ir nustatyti ikimokyklinės įstaigos bendruomenės sukurtos ugdymo programos kokybės vertinimo modelius, kriterijus.
3. Parengti rekomendacijas ikimokyklinio ugdymo įstaigos bendruomenei, pedagogams ir tėvams ikimokyklinio ugdymo programos kokybės vertinimui ir jos tobulinimui.

Tyrimo metodologija:

Tyrimo metodologiniu pagrindu pasirinktos: humanistinė, egzistencialistinė - fenomenologinė, esencialistinė, rekonstruktyvinė, progresyvinė filosofinės ugdymo kryptys, kurios apibrėžtos.

Humanistinė filosofinė ugdymo kryptis pabrėžia, kad ugdymo programos ir jų realizavimas turi tarnauti ugdytinio patirčiai turtinti ir savirealizacijai skleisti (Halder, 2002 p.86)

Egzistencialistinė – fenomenologinė: pirmas ugdymo žingsnis – savęs supratimas. Ugdytinis skatinamas kelti sau klausimus: kas aš esu, kur aš esu, kaip aš veikiu kitus? Kiekvienas ugdytojas

turi būti ir ugdytinis, o kiekvienas ugdytinis – ir ugdytojas. Pedagogas gali geriau suprasti ugdymo (si) sunkumus ir džiaugsmus, pats išsiaiškinęs savo mokymosi patirtį. Ugdytojas ir ugdytinis mokosi vienas iš kito draugiškai bendradarbiaudami. Ugdytiniai – individualybės. Jiems suteikiama teisė daryti poveikį savo ugdymuisi ir gyvenimui. Jie skirtingi, todėl neįmanoma visų vienodai mokyti (Halder, 2002 p. 56).

Esencialistinė – ugdymo turinio pamatas – žinios, mokėjimai ir įgūdžiai, būtini sėkmingai individo socializacijai. (Halder, 2002 p. 60)

Rekonstruktyvinė – pedagogai neturėtų tenkintis tuo, ką randa vadovėliuose, o nuolat būti kritiškai, analizuoti, kelti klausimus. Ugdytiniai skatinami kritiškai ir aktyviai suvokti ugdomąją medžiagą, kūrybiškai ją analizuoti ir konstruoti, taip pat prisidėti nustatant ugdymo tikslus, metodus, numatyti turinį skleisti (Metodinės rekomendacijos ikimokyklinio ugdymo programai rengti, 2006 p.12).

Progresyvinė – ugdymo turinyje akcentuojamos ne žinios ir žinojimas, o ugdytinio gebėjimas spręsti problemas, vertinti sukaupią informaciją, ją interpretuoti, rengti individualius projektus. Ugdymo paskirtis – išmokyti mokytis, mąstyti, todėl ypač vertinami aktyvūs ugdymo (si) metodai, kreipiantys ugdytinius į veiklą. Pedagogas – ugdymo proceso organizatorius. Pabrėžiamos individualios ugdytinio skirtybės, todėl sudarant ugdymo turinį vadovaujamosi individualizavimo, integravimo principais skleisti (Metodinės rekomendacijos ikimokyklinio ugdymo programai rengti, 2006, p.12).

Tyrimo metodai:

Teoriniai: mokslinės literatūros analizė.

Empiriniai: anketinė aplausa raštu su uždais klausimais, dokumentų kontent analizė.

Statistiniai: tyrimo duomenų apdorojimas ir statistinė analizė Microsoft Office Exel 2003 programa.

Tyrimo imtis ir organizavimas:

Tyrimas atliktas 2011 metais. Tyrimo imtį sudarė 194 tiriamieji: 24 pedagogai ir 170 ugdytinių tėvų. Respondentams pateikta anketa, kuria siekiama atskleisti, kaip ikimokyklinės įstaigos bendruomenės sukurta ugdymo programos kokybę vertina pedagogai ir ugdytinių tėvai. Gauti duomenys apdoroti matematinės statistikos metodais, pateikiant procentinę rezultatų analizę.

Tyrimo etapai:

I etape (2010 m. rugsėjo – 2011 m. birželio mėn.) buvo vykdoma mokslinės literatūros paieška, jos studijavimas. Analizuota pedagoginė, vadybinė, sociologinė, pedagoginė, mokslinė literatūra.

II etape (2011 m. liepos - gruodžio mėn.) sudarytas tyrimo instrumentas.

III etape (2012m. sausio – balandžio mėn.) atliktas tyrimas, empirinio tyrimo kiekybinė analizė. Remiantis gautais rezultatais patikrinta tyrimo hipotezė, suformuluotos išvados, rekomendacijos.

Darbo naujumas / reikšmingumas:

O. Monkevičienė (2009) teigia, kad šalyje nėra sukurtos ikimokyklinio ugdymo programų kokybės vertinimo kriterijų sistemos. „Metodinėse rekomendacijose ikimokyklinio ugdymo programai rengti“ (2006) rekomenduoja programą vertinti remiantis „Ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodika“ (2005) pagal leidinyje nurodomus veiklos rodiklius.

Šiuo darbu teoriškai pagrįstas ikimokyklinio ugdymo programų rengimo procesas, švietimo kokybės vertinimo formos, modeliai, kriterijai ir rodikliai.

Parengtas tyrimo instrumentas (anketa) tėvams ir pedagogams. Pedagogų ir tėvų anketą sudaro šie diagnostiniai blokai su uždariais klausimais: ugdymo kokybės samprata; ugdymo programos turinys; ugdymo(si) turinio ir procesų planavimas; ugdymo(si) procesų kokybė; šeimos ir ugdymo įstaigos bendradarbiavimas ugdymo procese; vaiko raidos ir pasiekimų vertinimas;

Atlikus empirinį tyrimą ištirta, kad ikimokyklinio ugdymo įstaigos bendruomenės sukurtos programos kokybę galima vertinti adaptavus CIPP švietimo kokybės vertinimo modelį ir ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodikos kriterijų rodiklius.

Tyrimas patvirtino O. Monkevičienės, S. Stankevičienės (2009) teiginius, kad svarbiausi veiksniai turintys įtakos ikimokyklinio turinio įgyvendinimo kokybei yra ugdymo organizavimas, ugdymo(si) motyvacija, pedagogų kvalifikacija, veiksminga ugdymo programa ir besimokančiųjų pasiekimai, jų vertinimas. Lopšelio – darželio „Pupų pėdas“ ugdymo programa laiduoja ugdymo įstaigoje gerovę, komfortą, pozityvią sąveiką su vaikais ir suaugusiais. Tėvų pedagogų įsitikinimu ikimokyklinės įstaigos sukurta ugdymo programa yra kokybiška.

Parengtos rekomendacijas ikimokyklinio ugdymo įstaigos bendruomenei, pedagogams ir tėvams ikimokyklinio ugdymo programos kokybės vertinimui ir jos tobulinimui;

Darbo struktūra:

Darbą sudaro įvadas, trys skyriai, išvados, rekomendacijos, literatūros sąrašas, priedai. Darbe pateikiamos 7 lentelės, 42 paveikslai.

1. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMŲ RENGIMAS IR KOKYBĖS VERTINIO TEORINIAI PAGRINDAI

1. 1. Ikimokyklinio ugdymo samprata

Lietuvos vaikų ikimokyklinio ugdymo koncepcija (1992) apibrėžia ikimokyklinį ugdymą kaip neatsiejamą bendrojo ugdymo dalį. Lietuvoje ikimokyklinis ugdymas priklauso nuliniam švietimo lygmeniui. Jis apima ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas ir priskiriamas neformaliojo vaikų švietimo sričiai.

Ikimokyklinis ugdymas vyksta šeimoje, o tėvams (globėjams) pageidavus ar atsakingoms už vaiko teisių apsaugą institucijoms rekomendavus - pagal ikimokyklinio ugdymo programą. Lietuvoje ikimokyklinis ugdymas nėra privalomas. Tėvai patys sprendžia dėl vaiko ugdymo pasirinkimo. Ikimokyklinis ugdymas teikiamas vaikui nuo 1 – iki 5 (arba 6) metų. Ikimokyklinio ugdymo programą vykdo lopšeliai – darželiai, darželiai, mokyklos – darželiai ir kitos mokyklos, turintis licenciją laisvasis mokytojas ar kitas švietimo teikėjas. Ikimokyklinio amžiaus vaiką namuose auginančiai šeimai teikiama švietimo pagalba Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka (Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas, 2011).

Ikimokyklinio ugdymo organizavimas yra savarankiška savivaldybių funkcija. Savivaldybių tarybos nustato, kaip bus organizuojamas ugdymas pagal ikimokyklinio ugdymo programą: kuriose ugdymo įstaigose bus teikiama ikimokyklinio ugdymo programa, kiek dienų per savaitę, kiek valandų per dieną, kokios sveikatos priežiūros, socialinės paslaugos, švietimo pagalba bus teikiama ikimokyklinio amžiaus vaikams ir šeimoms (Lietuvos švietimo sistema 2009/ 2010).

Ikimokyklinis ugdymas atliepia pagrindinius vaiko poreikius – saugumo, aktyvumo, saviraiškos. Jo uždavinys – skatinti vaiko savarankiškumą, iniciatyvumą, kūrybiškumą bei saugoti ir stiprinti vaiko sveikatą .

Šiuolaikinės ugdymo institucijos tampa reikšmingos ikimokyklinio amžiaus vaikams, nes dauguma vaikų jose praleidžia didesnę savo laiko dalį, o tai sąlygoja pačių institucijų pokyčių poreikį.

1.1.1. Ikimokyklinio ugdymo programų rengimo procesai

Lietuvoje sovietmečiu ikimokyklinėse ugdymo institucijose vyravo vienintelis galimas akademiškai orientuoto ugdymo turinys – griežtas, unifikuotas ir detalizuotas. Ugdymo forma buvo viena – pamokėlė, su griežto turinio pateikimo reikalavimais. Vyravo autoritarinis tėvų ir pedagogų

vaikų auklėjimo stilius. Buvo nuvertintas žaidimas, laisva vaikų kūryba. Šeima buvo beveik nušalinta nuo vaiko ugdymo. Tėvų dalyvavimas vaikų grupės veikloje buvo nepageidaujamas. Ikimokyklinės įstaigos prisiimdavo visą atsakomybę už vaikų ugdymą ir parengimą mokyklai (Neifachas, 2006; Monkevičienė, 1995 A) .

Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, ikimokyklinėse įstaigose pradėti demokratizavimo, decentralizacijos procesai, siūloma dirbti laikantis įvairių ugdymo pokyčių. 1989 m. priimta Lietuvos vaikų ikimokyklinio ugdymo koncepcija. Buvo išskirtos ikimokyklinio ugdymo turinio kaitos kryptys perėjimui nuo unifikuoto prie liberalaus ugdymo. Koncepcija paskatino ugdytojus atsižvelgti į vaiką, atsisakant ryškios autoritarinės – akademinės ikimokyklinukų ugdymo krypties (Neifachas, 2006; Monkevičienė, 1995A) .

1991 m. patvirtinta eksperimentinė vaikų ugdymo programa. 1993m. ikimokyklinio ugdymo įstaigoms pasiūlytos dvi alternatyvios valstybės programos: „Ikimokyklinio ugdymo gairės“ (programa tėvams ir pedagogams) ir vaikų darželių programa „Vėrinėlis“ .Valstybinėse programose nebeliko ugdymo turinio skirstymo. Ugdymo turinys ir metodai interpretuojami kaip nuolat plėtojami, tobulinami, kaupiantys modernias naujoves. O. Monkevičienė (1995) pabrėžia, kad vaikų veikla siejama į integralios, giminiškos veiklos kompleksus – siekiama visuminio požiūrio į pasaulį.

1993 – 1995 metais ugdymo turinio įgyvendinimui buvo kuriamos tinkamos metodinės sistemos. Buvo kuriamos mokomosios medžiagos komplektas „Vėrinėlis“, „ Ikimokykliniu ugdymo gairių“ priedai. Siūloma atsisakyti formalizuoto ugdymo, grupėse kurti džiugų emocinį klimatą, sveiką, saugią, tinkamą ugdyti aplinką, sieti demokratinę sąveiką su vaikais. O. Monkevičienė (1995) pabrėžia, kad šiame laikotarpyje svarbiausia akademinių ugdymo formų ir metodų atsisakymas ir perėjimas prie natūralaus, kūrybiško, integruoto ugdymo sampratos. Atsisakius mokymo formos – pamokėlės, buvo pasirinkta vaiko ugdymo per veiklą sąvoka.

1996 – 1998 metais parengti ir išleisti „Vaikų brandumo mokyklai“ rodikliai, kuriuose laikytasi nuostatos, jog svarbu pasiekti vaiko kaip asmenybės subrendimo naujai ugdymo formai – mokymuisi (Monkevičienė, 1996).

2000 m. patvirtinta „Priešmokyklinio ugdymo koncepcija“. Lietuvos švietimo sistemos pertvarka sudarė sąlygas liberalizuoti institucinį ugdymą, kurti priešmokyklinį ugdymą, aktyviau dalyvauti šeimai, bendruomenei (Priešmokyklinio ugdymo standartas, 2003).

Reformuotas ugdymo turinys pasiūlė krypčių ir metodų bei organizavimo formų įvairovę. Ikimokyklinio ugdymo įstaigos pradeda taikyti Valdorfo, Montessori ugdymo metodus, rengti savo įstaigos programas, specializuotis pagal pasirinktas prioritетines ugdymo sritis – sveikatos stiprinimo, meninio ugdymo, etnokultūros, sporto.

Pagrindinis Valdorfo mokyklos tikslas – išugdyti harmoningą, laisvą ir atsakingą asmenybę, nusiteikusią nuolat mokytis ir tobulėti, gebančią kelti sau prasmingus asmeninio, visuomeninio bei

profesinio gyvenimo tikslus, pajėgią integruotis į visuomenės vertybių sistemą ir pasiryžusią ją grįsti savo gyvenimą (Valdorfo pedagogikos Lietuvoje koncepcija, 2004 m. Nr. ISAK -761).

Montessori pedagoginės sistemos tikslas - išugdyti laisvą, savarankišką žmogų, suvokiantį mokymosi reikšmę, gebantį rinktis prasmingo gyvenimo ir veiklos tikslus, pajėgų integruotis į visuomenę, tobulinti, pasirengusį nuolatos mokytis, ugdyti savo gebėjimus (Montessori pedagogikos Lietuvoje sampratos, 2004m. ISAK – 1009).

S. Neifachas (2008) pabrėžia, kad ilgi ieškojimų ir atradimų metai, nuolatinis mokymosi siekimas, gilinimasis į ugdymo(si) problemas leido ikimokyklinio ugdymo specialistams kūrybiškiau pažvelgti į ugdytojo darbą ir padėjo rasti būdus, padedančius įgyvendinti ugdymo ir ugdymosi turinį, užtikrinant vaikų ugdymo(si) sėkmę ir kokybę.

2005 metais balandžio 18 dieną Švietimo ir mokslo ministerijos įsakymu patvirtintas „Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašas“ inicijuoja ikimokyklinio ugdymo kaitą. Jis iš esmės keičia požiūrį į ikimokyklinio ugdymo programas, ugdymo turinio atranką bei jo įgyvendinimą. Šis dokumentas – pirmas realus žingsnis pereinant nuo nacionalinių ikimokyklinio ugdymo programų vykdymo prie jų kūrimo pačiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose (.Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašas, 2005. Nr. ISAK – 627).

2006 m. sukurtos „Metodinės rekomendacijos ikimokyklinio ugdymo programai rengti“. Tai rekomendacijos, kaip kurti kokybišką, vaikų, šeimų, bendruomenės, valstybės poreikius atitinkančią įstaigos ir regiono savitumą atliepančią programą. Suformuluotos atviro ugdymo(si) turinio sudarymo metodologinės nuostatos: metodinės rekomendacijos pedagogus kreipia į dialogą su vaiku, šeima, bendruomene; pasiūlo kokybiškos programos modeliavimo platų galimybių lauką; pabrėžia ryšių tarp atskirų programos dalių svarbą; pristato programos modeliavimo strategijas, laiduojančias sėkmę; pateikia kriterijus programos kokybės įsivertinimui, refleksijai (tai atitinka postmodernizmo keliamus reikalavimus programoms) (Metodinės rekomendacijos ikimokyklinio ugdymo programai rengti, 2006). Suformuluota kintančio, nebaigtinio ugdymo(si) turinio samprata.

„Metodinės rekomendacijos ikimokyklinio ugdymo programai rengti“ yra išskiriami du ugdymo(si) turinio lygmenys: numatomas ugdymo turinys ir įgyvendintas ugdymo(si) turinys. „Ugdymo turinys – tai, ką siūlo vaikas ir ką siūlome vaikui, kad jis ugdytųsi numatytas vertybes, gebėjimus, įgytų būtiną gyvenimišką patirtį“. (Metodinės rekomendacijos ikimokyklinio ugdymo programai rengti, 2006., p. 40).

Nuolat vykstanti sparti gyvenimo kaita nulemia visuomenės poreikių kaitą, kurie savo ruožtu kelia naujus iššūkius švietimui. Kadangi visuomenės poreikiai įtakoja švietimo pokyčius, jie buvo svarus veiksnys, kuris sąlygojo ikimokyklinio ugdymo programų kūrimo procesą. Švietimo reformos raidoje ikimokyklinio ugdymo(si) turinys pasikeitė nuo privalomojo normatyvinio iki atvirojo, nebaigtinio, interpretacinio, atitinkančio šiuolaikinės visuomenės poreikius.

Galima teigti, kad „Metodinės rekomendacijos ikimokyklinio ugdymo programai rengti“ apibrėžia modernią ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo kokybės užtikrinimo sistemą.

Pedagogas yra laisvas parinkdamas ugdymo(si) turinį, metodus, siekiant plėtoti vaiko asmenybę humaniškumo, demokratiškumo, prieinamumo, efektyvumo, tęstinumo ir įvairovės principais, o tai lemia ugdymo kokybę.

Programų kūrimas paskatino ikimokyklinio ugdymo programų įvairovę, institucijų bendradarbiavimą, patirties kaitą, atvirumą socialinėms įtakoms.

1. 1. 2. Ikimokyklinį ugdymą reglamentuojantys dokumentai (Kontent analizė)

Darželis – pirmoji pagal svarbą ugdymo institucija po šeimos, daranti įtaką socialinei ir emocinei vaiko raidai. Ikimokyklinio ugdymo paslaugos labai svarbios ugdant vaikus kaip asmenybes. Jos papildo vaikų ugdymą šeimose, praturtina vaikų bendravimo su kitais patirtį, padeda pasiruošti tolimesniam mokymuisi.

Atskleisti temą buvo pasirinkta atlikti Lietuvos Respublikos strateginių dokumentų, reglamentuojančių Lietuvos ikimokyklinių įstaigų veiklą kontent analizę. Atlikus kontent analizę siekiama išsiaiškinti, kaip dokumentuose yra reglamentuojamas ikimokyklinis ugdymas.

Aiškinantis ikimokyklinio ugdymo sampratą bus analizuojami 5 Lietuvos Respublikos švietimo dokumentai (1 lentelė):

1. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo plėtros 2011 -2013 metų programa
2. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas (2011m. Nr. XI – 1281);
3. Lietuvos švietimo koncepcija
4. Lietuvos švietimo sistema
5. Vaiko teisių konvencija 1995m. Nr. I – 983

1 lentelė

Ikimokyklinio ugdymo sampratą konkretizuojančios kategorijos

Eil. Nr.	Dokumentas	Kategorija	Turinys
1.	Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo plėtros 2011 - 2013 metų programa.	1. Ugdymo prieinamumas ir įvairovė; 2. Socialinės atskirties mažinimas;	“Didinti ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo prieinamumą ir įvairovę”; “kaimo gyvenamosiose vietovėse mažinant socialinę atskirtį ir skirtumus tarp

		<p>3. Lanksčios ir kokybiškos ugdymo paslaugos;</p> <p>4. Švietimo pagalba šeimai;</p> <p>5. Vaikų poreikių tenkinimas;</p>	<p>savivaldybių”;</p> <p>“užtikrinti lanksčias ir kokybiškas ikimokyklinio ugdymo paslaugas ir reikiamą švietimo pagalbą, atsižvelgiant į individualius vaikų ugdymosi poreikius”;</p>
<p>Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo plėtros 2011 -2013 metų programoje išskiriamos 5 esminės kategorijos, susijusios su ugdymo samprata : ugdymo paslaugų prieinamumas ir įvairovė, socialinės atskirties mažinimas, kokybiškų paslaugų užtikrinimas, šeimos konsultavimas ir informavimas, individualių vaikų poreikių tenkinimas. Galima teigti, kad ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo plėtros 2011 -2013 metų programoje dėmesys skiriamas ikimokyklinio ugdymo paslaugų plėtotei.</p>			
2.	<p>Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas (2011m. Nr. XI – 1281)</p>	<p>1. Vaikų poreikių tenkinimas;</p> <p>2. Pagalba vaikui ir šeimai;</p>	<p>“padėti vaikui tenkinti prigimtinius, kultūros, etninės, socialinius, pažintinius poreikius”;</p> <p>“kompleksiškai teikiama švietimo pagalba, socialinė parama, sveikatos priežiūros paslaugos”;</p>
<p>Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme 2011m. Nr. XI – 1281 esminis dėmesys skiriamas vaikų poreikių tenkinimui ir švietimo pagalba šeimai.</p>			
3.	<p>Lietuvos švietimo koncepcija</p>	<p>1. Tenkinti vaikų poreikius;</p>	<p>“saugumo, aktyvumo, saviraiškos”;</p>
<p>Lietuvos švietimo koncepcija prioritetą skiriamas vaikų poreikių tenkinimui.</p>			
4.		<p>1. Tenkinti vaikų</p>	<p>“padėti vaikui tenkinti prigimtinius,</p>

	Lietuvos švietimo sistema	<p>poreikius;</p> <p>3. Pagalba šeimai;</p> <p>4. Vaikų galių ugdymas;</p> <p>5. Skatina asmenybės brandą ir socializacijos sėkmę;</p> <p>6. Ugdymo tęstinumas;</p>	<p>kultūros, etninius, socialinius, pažintinius, judėjimo, fizinio ir psichinio saugumo, bendravimo, pažinimo, asmeninio vertingumo, saviraiškos poreikius”;</p> <p>“vykdo vaikų globos ir ugdymo funkcijas”;</p> <p>“padėti šeimai puoselėti visas vaiko galias intelektualines, emocijų, valios, fizines”;</p> <p>“teikiant ikimokyklinio ugdymo programą ir reikalingą švietimo pagalbą vaikui ir šeimai”;</p> <p>“užtikrinti ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo tęstinumą”.</p>
--	---------------------------	---	--

Lietuvos švietimo sistemoje 2009/ 2010 m. išskiriami šie ikimokyklinio ugdymo prioritetai: vaikų galių ugdymas, asmenybės branda, socializacijos sėkmė ir ugdymo tęstinumo užtikrinimas.

5.	Vaiko teisių konvencija (1995m. Nr. I – 983)	<p>1. Vienodos galimybės;</p> <p>2. Visapusiškas vaiko lavinimas;</p>	<p>„vaiko teisė mokytis“;</p> <p>„ugdyti vaiko asmenybę, talentą ir protinius bei fizinius sugebėjimus“</p>
----	--	---	---

Vaiko teisių konvencijoje 1995m. Nr. I – 983 kategorizuojamos vienodos vaikų galimybės ir visapusiškas vaikų lavinimas.

Apibendrinant dokumentų kontent analizę galima būtų pateikti tam tikrus pastebėjimus, būdingus visiems analizuotiems dokumentams. Ikimokyklinio ugdymo konteksto turinys atskleidžia ikimokyklinio ugdymo esmę. Galima teigti, kad visuose Lietuvos Respublikos ikimokyklinio ugdymo institucijų veiklą reglamentuojančiuose dokumentuose (Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo plėtros 2011 -2013 metų programoje, Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme 2011m. Nr.

XI – 1281, Lietuvos švietimo koncepcijoje, Lietuvos švietimo sistemoje 2009/ 2010, Vaiko teisių konvencijoje 1995m. Nr. I – 983) pabrėžiama, kad ikimokyklinis ugdymas turi:

- puoselėti visas vaiko galias (emocines, fizines, intelektualines, valios), lemiančias asmenybės brandą ir socializacijos sėkmę;
- skatinti vaiko savarankiškumą, iniciatyvą, kūrybiškumą, atskleisti ir ugdyti įvairius gebėjimus, puoselėti individualybę;
- skatinti vaikų asmenybės brandą ir socializaciją;
- suteikti švietimo pagalbą šeimai;
- užtikrinti ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio ugdymo tęstinumą.

Ikimokyklinio ugdymo siekiamybė – padėti vaikui įgyti kasdieniniam gyvenimui bei sėkmingam ugdymui (si) priešmokyklinėje grupėje ir mokykloje, o taip pat ir mokymui(si) visą gyvenimą būtinų kompetencijų.

Apibendrinant galima teigti, kad vaikų poreikių tenkinimas įvardinamas, kaip pagrindinis ikimokyklinio ugdymo tikslas. Tai reiškia, kad ikimokyklinio ugdymo programos pirmiausia kuriamos atsižvelgiant į besikeičiančius vaikų poreikius, o programos veiksmingumą parodys tėvų pasitenkinimas ugdomosios veiklos rezultatais, bei pedagogų pasitenkinimas darbo veiklos turiniu, organizavimu ir sąlygomis, tarpusavio santykiais bendruomenėje.

1.2. Švietimo kokybės vertinimo metodologija

1.2.1. Švietimo kokybės vertinimo samprata ir paskirtis

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakyme (2008) Nr. ISAK – 3219 teigiama, kad švietimo kokybės vertinimas yra viso švietimo ar jo dėmenų bei jų ryšių tyrimas siekiant nustatyti, kiek vertinami objektai atitinka kokybės reikalavimus ar konceptualią švietimo kokybės sampratą.

K. Pukelis, V. Vaicekauskienė, R. Braslauskienė (2008) teigia, kad ugdymo kokybės vertinimo sistemai galima priskirti tam tikras savybes. Vertinimo sistema yra *socialinė*, joje veikia švietimo institucijos bendruomenė ir visuomenė. *Didelės apimties*, nes ją sudaro daug sudėtinių elementų: dimensijos, kriterijai, rodikliai, jų pagrindu atliekantys vertinimą asmenys, vertinimo proceso sudėtinės dalys. *Dinaminė* – sistema kinta laike, jos viduje vyksta įvairiausių procesų. *Atvira*, nes vertinimo sistema susieta su švietimo instituciją supančia išorine ir vidine aplinka. Sistema reaguoja į abiejų aplinkų poveikį ir atsižvelgiant į tai koreguojamas vertinimo procesas,

kriterijai. *Tikslinga* – sistema funkcionuoja remdamasi nustatytais tikslais. *Valdoma*, nes vertinimo procesai yra tiksliai apibrėžti, jų pagrindu realizuojamas sistemos funkcionavimas. Determinuota - vertinimo sistemos tobulinimas apibrėžtas: sistemą reikia tobulinti po kiekvieno vertinimo, atsižvelgiant į gautus vertinimo rezultatus.

K. Pukelis, V. Vaicekauskienė, R. Braslauskienė (2008) pabrėžia, kad institucijų ugdymo kokybės vertinimo sistema galėtų būti pritaikyta atlikti įvairias funkcijas: *atskaitomybės* – kai institucijos bendruomenė ar visuomenės grupės supažindinamos, kaip ugdymo kokybės būklė atitinka užsibrėžtus tikslus; *informavimo* – kai viešai skelbiama informacija apie ugdymo sąlygas švietimo institucijoje; *palyginamumo* – kai vertinimas atliekamas keliose to paties tipo švietimo institucijose, o duomenys lyginami tarpusavyje; *tobulinimo* - kai vertinimo rezultatais pasinaudojama ugdymo kokybei gerinti.

Vertinimo sąvoka randama daugumoje mokslo krypčių: edukologijoje, medicinoje, politikoje, matematikoje, informatikoje, vadyboje ir administravime. Vertinimo samprata priklauso nuo daugelio aplinkybių: vertinimo tikslo, vertinimo objekto, valdymo srities, teorinio ir praktinio vertinimo perspektyvų, vertinimo tipo, vertinimo koncepcijos ar modelio, vertinimo plačiąja prasme konteksto. Dėl šių priežasčių vertinimas yra labai lankstus, bet kartu ir neaiškus terminas.

I. Segalovičienė (2011) teigia, kad vertinimas – tai objektyviosios realybės vertės nustatymas sistemingai vykdoma veikla.

Vertinimas - tikslingas informacijos rinkimas, analizė, interpretavimas ir apibendrinimas tam, kad būtų galima priimti sprendimą. Vertinimo sąvoka naudojama, kai norima nustatyti, pabrėžti kieno nors bendrą vertę. Švietimo įstaigos vertė apibrėžiama jos efektyvumo, rezultatyvumo, kokybės sąvokomis (Kokybės užtikrinimo vadovas, 2006). 2 lentelėje pateikiami kitų mokslininkų požiūriai į vertinimą.

2 lentelė

Vertinimo sąvokos apibrėžimai (Segalovičienė, 2011)

Mokslininkai	Vertinimo sąvokos apibrėžimai
R. Tyler	Vertinimas – tai procesas, kurio tikslas – validuoti vykdomos veiklos hipotezes.
D. Campbell	Vertinimas – tai procesas, kurio metu taikant tyrimo metodus nustatoma vykdomos veiklos vertė.
T. Cook	Vertinimas – tyrimo metodų taikymas įvertinant tiriamąjį objektą ir jam aktualią aplinką ir įvertinimo procesą įtraukiant suinteresuotąsias šalis.
R. Bruch	Vertinimo procesą vadina moksliniu tyrimu, apimančiu griežtai atsitiktinių tyrimo metodų sisteminių pritaikymą visuomenei aktualios problemos masto matavimui ir socialiai orientuotų programų įgyvendinimo, santykio

	efektyvumo, išlaidų veiksmingumo santykio įvertinimui.
H. T. Chen	Vertinimą traktuoja kaip veiklos proceso ir (arba) rezultatų vertinimą remiantis veiklos (programos) teorija.
H. Perskill	Vertinimas – tai procesas, kurio metu individai, žmonių grupės ir organizacijos identifikuoja, išnagrinėja ir supranta informaciją apie jų veiklos tikslus.
J. King	Vertinimas – tai sisteminio tyrinėjimo procesas, kurio metu, siekiant nustatyti vertę, suteikiama informacija apie programos ar projekto charakteristikas, įgyvendinimo veiksmus ir rezultatus.

Šiuose vertinimo apibrėžimuose akcentuojamas metodų taikymas ir vertinimo orientavimasis į moksliskumą.

I. Segalovičienė (2011) pabrėžia, kad Europos Sąjungos dokumentuose vertinimas apibrėžiamas kaip procesas, kurio rezultatas yra veiklos įvertinimas. Vertinimas pirmiausiai orientuojamas į vykdomos veiklos poreikius, rezultatus ir poveikį ir vertina veiklą tinkamumo, efektyvumo, veiksmingumo ir tvarumo aspektais, kur atskaitos taškas, kartu ir tikslas, yra veiklos tikslai. Apžvelgtose vertinimo sampratos vertinimas suprantamas taip pat kaip procesas, teikiantis informaciją apie veiklą įvairiaisiais aspektais.

1.2.2. Vertinimo formos ir modeliai

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakyme 2008 Nr. ISAK – 3219 akcentuojama, kad naudojami įvairūs formaliojo švietimo kokybės vertinimo būdai. K. Pukelis, V. Vaicekauskienė, R. Braslauskienė (2008), Kokybės užtikrinimo vadovas (2006) vertinimo formas suskirstyto į grupes pagal:

- *objektą (institucinis, mokymo programos vertinimas)*. Mokymo programos vertinimo metu gali būti tiriami mokymo programos tikslai ir uždaviniai; jos sandara, turinys ir mokymo metodai; parama mokiniams ir kiti klausimai.
- *vertinimą atliekančius asmenis (vidinis ir išorinis vertinimas)*. Vidinį vertinimą atlieka švietimo institucijos bendruomenė, analizuodama tam tikros veiklos privalumus ir trūkumus, pagal svarbiausius jos veiklą lemiančius parametrus. Išorinį vertinimą atlieka tam tikros srities nepriklausomi ekspertai. Jie analizuoja švietimo institucijos bendruomenės atlikto savęs vertinimo rezultatus. Vizituoja instituciją, vertina jos veiklos kokybę ir aptaria, kaip ją būtų galima pagerinti.

- *paskirtį (formuojamasis ir apibendrinamasis vertinimas)*. Pirmuoju atveju dėmesys skiriamas veiklos tobulinimui, veiklos įgyvendinimo ir vadybos stiprinimui. Antruoju atveju dėmesys skiriamas veiksmingumo įvertinimui atskaitomybės arba finansų išteklių paskirstymo tikslais;
- *pobūdį, reglamentavimo laipsnį (formalus ir neformalus vertinimas)*. Formalaus vertinimo metu gaunama informacija fiksuojama, duomenys užrašomi, grupuojami ir analizuojami pagal objektyvius kriterijus. Neformalaus vertinimo metu gaunama informacija neužrašoma, remiamasi subjektyviais kriterijais susidarant nuomonę apie tam tikrą objektą. Formaliu vertinimu siekiama oficialių tikslų, gauti rezultatai naudojami svarbių sprendimų priėmimui.
- *pagrindimą (įrodymų pobūdis, kriterijais grįstas vertinimas)*. Vertinimas atliekamas iš anksto apibūdintais kriterijais, pagal kuriuos sprendžiama apie objekto pranašumus ir trūkumus. Kriterijais grįstas vertinimas suteikia palyginamumo galimybę. Kriterijais pagrįsto vertinimo rezultatai pagrindžiami skaitine išraiška, analizuojami vidurkiai, koreliacijos, reikšmių pasiskirstymai.

Vertinimo modelių pradininku švietimo sistemoje vadinamas R. Tyleris. Jis pasiūlė mokymo programas vertinti remiantis jų tikslais. Reikia nustatyti, ar įgyvendinti jos tikslai ir tokiu būdu nuspręsti apie programos gerumą.

D.L. Stufflebeamas, M. Scrivenas, R. Stake pabrėžia, kad vertinimas turi tarnauti švietimo proceso tobulinimui. Jie akcentavo mokymų programų sudėtingumą, jų tikslų daugialypiškumą, konteksto svarbą ir teigė, kad reikia analizuoti ne jų tikslų pasiekimą, bet tirti vertingumą ir privalumus (Pukelis, Vaicekauskienė, Braslauskienė, 2008).

K. Pukelis, V. Vaicekauskienė, R. Braslauskienė (2008) pateikia S. Alexander, D.A. Payne, V. Giordano, H. Perskill vertinimo modelius, tačiau teigia, kad J. Hughes modelių klasifikavimas yra optimaliausias, apimantis įvairius modelius: modeliai orientuoti į tikslus, sprendimų priėmimą (valdymą), vartotoją, profesionalumą, dalyvius ir mokymąsi.

- *Į tikslus orientuotas vertinimas*. Jis pagrįstas tuo, kad vertinamo objekto tikslai yra vertinimo pagrindas ir aiškinamasi, ar jie pasiekti. Šio modelio trūkumas tas, kad jis yra ribotas. Vertinimas atliekamas tik pagal iš anksto suformuluotus tikslus, o kai kurie svarbūs rezultatai nebūtinai gali būti susiję su numatytais tikslais. Taip pat atliekant tikslų pasiekimų vertinimą neatsižvelgiama į įvairių su vertinamu objektu susijusių asmenų požiūrių. Netiriama mokymo programos dalyvių nuomonė apie jos kokybę.
- *Į sprendimų priėmimą (valdymą) orientuotas vertinimas*. Jis atliekamas, kad palengvintų sprendimų priėmimą. Šiame vertinime akcentuojama indėlių, procesų ir produktų vertinimo svarba. D.L. Stufflebeamas CIPP modelis žinomiausias į valdymą orientuotas vertinimo modelis. (CIPP: C – kontekstas (angl. context), I – indėlis (angl.- input), P – procesas (angl.

process) ir produktas (angl. product). Šis modelis išsiskiria savo išsamumu (apima keturis vertinimo tipus: konteksto, indėlių, proceso ir produktų vertinimą) ir universalumu. Galima vertinti mokymo programas, įvairius projektus ir rezultatus, personalą, švietimo institucijas, vertinimo sistemas. CIPP modeliu galima naudotis atliekant formalųjį ir apibendrinamąjį vertinimą. Informacija apie ugdymo kokybę reikalinga tam, kad būtų galima priimti sprendimus dėl jos tobulinimo, kad būtų atsiskaityta institucijos bendruomenei arba platesnei visuomenei už ugdymo kokybės kokybę.

Analizuojant švietimo kokybę T. Bulajeva (2007) išskiria kelis pagrindinius kokybės komponentus: pradinių sąlygų kokybę, ugdymo proceso kokybę, rezultatų ar pasiekimų kokybę.

J. Scheerensas, C.G. Buhrenas, J. D. Wholey rašydami apie vertinimą mini indėlių, proceso, produktų ir konteksto vertinimą. Vieni akcentuoja visus keturis vertinimo tipus, kiti aptaria kai kuriuos iš jų. J. Scheerensas akcentuoja, kad švietimo institucijų vertinimas gali būti pagrįstas konteksto – indėlių – proceso – produktų modeliu ir išanalizavus jo sudedamųjų dalių kokybę galima daryti išvadas apie institucijos veiklos kokybę (Pukelis, Vaicekauskienė, 2008).

R. Želvys (2003) įvardina penkias švietimo kokybę sudarančias sudėtines dalis: pradinių sąlygų kokybę; ugdymo proceso kokybę; rezultatų kokybę; pasiekimų kokybę. R. Želvys neįvardina konteksto kokybės, tačiau konteksto analizę būtų galima atlikti vertinant pradines sąlygas.

K. Pukelis, V. Vaicekauskienė, R. Braslauskienė (2008) pateikia įvairių autorių nuomonę, ką galima tirti analizuojant kontekstą, indėlius, procesą ir produktus.

- Kontekstą: mokslą reguliuojančių institucijų reikalavimus; regiono, kuriame įsikūrusi švietimo institucija aplinką. Institucijoje vyraujančias mokslo sritis ir kryptis.
- Indėlius: švietimo institucijos personalą; mokytojų kvalifikaciją, patirtį; mokymo programą; materialiuosius išteklius; įplaukas į biudžetą; dokumentus (planai, protokolai, kontraktai ir kt.); Indėliai apima išteklius – žmogiškuosius, materialiuosius ir finansinius, įvairius dokumentus reglamentuojančius švietimo institucijos veiklas.
- Produktus: mokinių pasiekimus; institucijos valdymo efektyvumą; suformuluotą institucijos įvaizdį, mokinių pasitenkinimą; rezultatus.
- *Į vartotoją orientuotas vertinimas*. Akcentuojamas galutinis paslaugos arba produkto vartotojas ir jo poreikiai. Šis vertinimas dar vadinamas poreikiais pagrįstu vertinimu. Į vartotoją orientuotas vertinimas yra kriterinis, pagrįstas palyginamumo principu. Šio modelio trūkumas, kad pagal jį atliekamas vertinimas neturi iš anksto nustatytos struktūros. Šį vertinimo modelį rekomenduotina taikyti kartu su kitais vertinimo modeliais.
- *Į profesionalumą orientuotas vertinimas*. Vertinimą atlieka profesionalūs asmenys (vertinimo ekspertai). Profesionalus vertinimas gali būti formalus arba neformalus, vidinis arba išorinis, pagrįstas vieno asmens arba kolektyviniais sprendimais. Profesionalų

atliekamas vertinimas paplitęs įvairiose veiklos srityse: švietimo institucijų inspektavime, sprendžiant teisinius klausimus, išduodant licencijas, nacionalinių komisijų darbe. Vertinimo ryškiausias trūkumas, kad jis atliekamas be aiškių standartų ir viskas priklauso nuo eksperto patirties.

- *Į mokymąsi orientuotas vertinimas.* Vertinimo paskirtis – palengvinti bendruomeninį arba organizacinį mokymąsi. Pagrindiniai į mokymąsi orientuoto vertinimo trūkumai tie, kad jis nėra skirtas didelės apimties tyrimams, o vertinimo rezultatai labai priklauso nuo sąveikos tarp vertintojo ir institucijos, kuriame jis atlieka vertinimą bendruomenės.
- *Į dalyvius orientuotas vertinimas.* Projekto / programos dalyviai arba organizacijos nariai dalyvauja visuose vertinimo proceso etapuose.

Apibendrinant galima teigti, kad vertinimas yra daugialypis reiškinys. Vieno bendro vertinimo modelio skirtingiems klausimams vertinti nėra.

1.2.3. Vertinimo dimensijos, kriterijaus, rodiklio samprata ir reikšmė

K. Pukelis, V. Vaicekauskienė, R. Braslauskienė (2008) teigia, kad dimensija – tai savybė, kažkokio objekto skiriamasis bruožas. Ugdymo kokybės dimensijas galima suprasti, kaip švietimo institucijos veiklos sritis, atitinkančias suformuluotus reikalavimus ir lemiančias besimokančio asmens ugdymą, saviugdą bei įgyjamą kvalifikaciją. Ugdymo kokybės dimensijų apibūdinimas priklauso nuo pasirinktos kokybės koncepcijos: kokybė kaip išskirtinumas, trūkumų nebuvimas, atitiktis tikslui, ekonominis naudingumas, pasikeitimas, sėkminga veikla, atitikimas reikalavimams ar vartotojų poreikių tenkinimas. Dvi dažniausiai taikomos ir glaudžiai susijusios koncepcijos – kokybė kaip atitiktis reikalavimams ir kokybė kaip atitiktis vartotojų poreikiams. Veiklos sričių atitikimas reikalavimams gali būti nustatomas remiantis vertinimo kriterijais ir rodikliais. Kiekvienai ugdymo kokybės dimensijai gali būti pasirinkti konteksto, indėlių, proceso ir produktų vertinimo kriterijai.

T. Bulajeva (2007) pabrėžia, kad vertinant kokybę reikia nustatyti atitiktis apibrėžtiems kokybės kriterijams. Tai gali būti:

- atitiktis ekspertų nustatytiems kokybės standartams;
- atitiktis bendru susitarimu nustatytiems kokybės kriterijams;
- atitiktis kokybės kriterijams, sutampantiems su kliento poreikių patenkinimu.

Ugdymo kokybės dimensijos įvairiose švietimo institucijose gali būti skirtingos, tačiau galima įvardinti universalias veiklos sritis, kurios svarbios daugeliui institucijų. Tai - misija, institucijos valdymas, plėtros strategija ir sprendimų priėmimas, personalo kvalifikacija, ugdytiniai,

ugdymo tobulinimas ir organizavimas, paslaugos bendruomenei, kokybės užtikrinimo sistema, misijos ir tikslų pasiekimas, suinteresuotų grupių pasitenkinimas, visuomenės informavimas.

Kokybės vertinime reikšminga vieta tenka vertinimo kriterijams. Kriterijus reiškia sprendimo vertinimo pagrindą, matą. Tarptautiniame žodžių žodyne (2002) pabrėžiama, kad kriterijus, tai požymis, pagal kurį kas nors vertinama, nustatoma, klasifikuojama. K. Pukelis, V. Vaicekauskienė, R. Braslauskienė (2008) teigia, kad kriterijus – tai požymis, savybė, pagal kurį kas nors vertinama, nustatoma vertinamo objekto kokybė, klasifikuojama, priimamas sprendimas (įvertinimas). Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakyme 2008 Nr. ISAK – 3219 pabrėžiama, kad kriterijus – vertinimo priemonė, įvardijanti konkrečias arba abstrakčias savybes, principus, vertybes, kurių atitikimo laipsnis lemia objekto įvertinimą. T. Bulajeva (2007) pabrėžia, kad kriterijais grįstame vertinimo modelyje svarbiausia yra kokybės kriterijų apibrėžimas – kriterijų, kurie leistų nustatyti institucijų, pedagogų ir ugdytinių veiklos kokybę.

Vienas iš pagrindinių kriterijų vertinant kokybės vadybos sistemos veiksmingumą yra vartotojų patenkinimas. Vartotojų patenkinimas matuojamas ir stebimas analizuojant su vartotojais susijusią informaciją. A. Kizeliūnas (2007, 2006) teigia, kad ši informacija gali būti gaunama šiais būdais:

- tiriant rinkos poreikius;
- renkant atsiliepimus apie įvairaus produkto aspektus;
- tiriant vartotojų ir naudotojų poreikius ir lūkesčius;
- žinant vartotojų reikalavimus ir sutarčių informaciją;
- analizuojant vartotojo skundus;
- kaupiant paslaugų teikimo duomenis.

Turi būti nustatyti produktų matavimo reikalavimai ir priėmimo kriterijai, kurie atitiktų vartotojų norus ir lūkesčius.. M. Misiūnas (2008) pabrėžia, kad yra keletas švietimo institucijos vartotojų: tai - ugdytiniai, jų tėvai, darbdaviai ir visuomenė.

Ugdymo kokybės vertinimo kriterijai yra tie požymiai, kuriais remiantis nustatoma švietimo institucijos veiklos sričių, lemiančių besimokančio ugdymą asmens saviugdą bei įgyjamą kvalifikaciją, būklė.

Šalia kriterijaus sąvokos autoriai dažnai mini rodiklius ir indikatorius. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakyme 2008 Nr. ISAK – 3219 teigiama, kad rodiklis – apie kokio nors reiškinio egzistavimą, būklę ar kaitą informuojančio požymio įvardijimas ir jo statistinis matmuo. Kriterijaus ir indikatoriaus sąvokai būdinga vertinimo kategorija. Indikatoriai siejami su kiekybiniais duomenimis, o kriterijai – kokybiniais.

Apibendrinant galima teigti, kad ugdymo kokybės dimensijų, kriterijų ir rodiklių visuma sudaro ugdymo kokybės standartą – reikalavimus, kurių turi būti laikomasi, siekiant sudaryti tinkamas sąlygas asmens ugdymui / saviugdai plėtoti ir kvalifikacijai įgyti konkrečioje švietimo institucijoje.

1.2.4. Vertinimo eiga ir etapai

Žinių visuomenės amžius, mokymosi ir tobulėjimo visą gyvenimą koncepcija veikia kokybės reikalavimų kaitą ir įpareigoja sistemingai kelti kokybę. G. Žibienė, V. Stasiulionienė (2006) pabrėžia, kad visa tai sudaro sąlygas žvelgti į kokybės vertinimą kaip į nuolat trunkantį, nenutrūkstamą procesą, neatsiejamą nuo kokybės kontrolės ir ugdymo kokybės užtikrinimo, veikiamą aplinkos.

K. Pukelis, V. Vaicekauskienė, R. Braslauskienė (2008), *Kokybės užtikrinimo vadovas* (2006) išskiria 5 kokybės vertinimo etapus: vertinimo tikslo formulavimas; kokybės dimensijų, vertinimo kriterijų ir rodyklių nustatymas; informacijos šaltinių nustatymas; vertinimo metodų parinkimas ir vertinimo priemonių parengimas; duomenų rinkimas, analizė ir apibendrinimas. Vertinimo proceso etapai sutampa su kokybės užtikrinimo, kuris apima kokybės vertinimą ir tobulinimą, etapais. Šis procesas kartojamas pasibaigus visiems etapams, nes ugdymo kokybė privalo būti tiriama nuolat.

K. Pukelis, V. Vaicekauskienė, R. Braslauskienė (2008) teigia, kad vertinimo objektu gali būti institucija, programa, mokinys, jo pasiekimai. Išskiriami du pagrindiniai vertinimo etapai: tai savianalizė; vertinimo vizitai ir viešos ataskaitos.

Savianalizė – pagrindinis institucijos vertinimo etapas.

M. Misiūnas (2008), D. Pociūtė, V. Janušauskienė, R. Vitkauskas (2005) pabrėžia, kad savęs vertinimo metodas taikomas įvairiai veiklai ar jos atskiriems elementams vertinti. Jis tinkamas organizacijos veiklai bei jos rezultatams, valdymo sistemai ir jos elementams bei procesams reguliariai apžvelgti ir įvertinti. Taikant šį metodą, atskleidžiamos organizacijos „stipriosios“ ir „silpnosios“, gerinimo reikalaujančios, sritys. Savęs vertinimas pristatomas kaip reiškinys, padedantis švietimo įstaigai nuolat įsivertinant garantuoti ugdymo kokybę.

G. Žibienė, V. Stasiulionienė (2006), A. Juodaitytė (2004) teigia, kad švietimo institucijai svarbi vidinio ir išorinio kokybės vertinimo koreliacija. *Kokybės užtikrinimo vadove* (2006) išskiriami šie vidinio vertinimo tikslai:

- taikant įvairias priemones padėti užtikrinti aukštą paslaugų kokybę ir standartus;
- teikti suinteresuotiems asmenims (ugdytiniams, tėvams) išsamią informaciją apie organizacijos pasiekimus, valdymą;

- užtikrinti, kad tos veiklos sritys, kurių kokybė nepakankama, būtų įvardytos ir būtų imtasi priemonių kokybei gerinti.

A. Kaziliūnas (2007) pabrėžia, kad kokybės vadybos kontekste auditas yra sistemingas ir nepriklausomas tikrinimas ir vertinimas siekiant nustatyti, ar su kokybe susijusi veikla ir rezultatai atitinka numatytas priemones, ar šios priemonės naudojamos rezultatyviai ir ar jos tinkamos, kad būtų pasiekti numatyti tikslai.

Vidinis auditas (atliekamas pačios švietimo institucijos), išorinis auditas (atliekamo skirtų, kviestų ekspertų) vertinimas dažnai vartojamos sąvokos kalbant apie ugdymo kokybės užtikrinimą. Vidinis ir išorinis vertinimas turėtų vienas kitą papildyti. Abu veiklos pasiekimų įvertinimo metodai yra vienodai svarbūs organizacijai, tik jie naudotini skirtingose situacijose.

Ikimokyklinio ugdymo vidaus audito metodika remiasi vientisos veiklos rodiklių sistemos taikymu. Taikydama atskirus rodiklius institucija turi galimybę įsivertinti savo įvairių veiklos sričių kokybę. Metodiką sudaro šios struktūrinės dalys: etosas; vaiko ugdymas ugdymasis; vaiko ugdymosi pasiekimai; parama ir pagalba vaikui, šeimai; ištekliai ir mokyklos valdymas. Kiekviena institucijos veiklos vertinimo sritis sudaryta iš veiklos rodiklių ir pagalbinių rodiklių, kurie atskleidžia vertinimo sričių turinį, nurodo siekiamą rezultatą (Ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodika, 2005).

G. Stankevičienė, P. Vanagas (2000) veiklos kokybės įvertinimą apibrėžia kaip organizacijos pastangų kokybiškai veikti įvertinimą, o veiklos pasiekimų įvertinimą kaip tų pastangų rezultatų įvertinimą.

1.3. Ikimokyklinio ugdymo programų kokybės vertinimas

1.3.1. Švietimo ir ugdymo kokybės samprata

Švietimo kokybę reglamentuoja Vaikų teisių konvencija (1990), Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas (2011), Ikimokyklinio ugdymo koncepcija (1989), Valstybinės švietimo strategijos 2003 – 2012 m. nuostatos (2003), tačiau pagrindinis įstatymas, kuris reglamentuoja kokybės užtikrinimą visoje švietimo sistemoje yra Švietimo įstatymas, priimtas Lietuvos Respublikos Seimo 2011 m. kovo 17 d. Nr. XI – 1281. Švietimo įstatymas nustato Lietuvos Respublikos švietimo tikslus, švietimo sistemos principus, švietimo sistemos sandaros, švietimo veiklos, švietimo santykių pagrindus, valstybės įsipareigojimus švietimo srityje. Vienas svarbiausių valstybės įsipareigojimų švietimo srityje – teikiamų švietimo paslaugų kokybės užtikrinimas, kuris grindžiamas veiksmingumo principu, nurodančiu, „kad švietimo sistema siekia geros kokybės rezultatų sumaniai ir taupiai naudodama turimus išteklius ir laiku priimamais sprendimais.

Švietimo kokybės klausimus tyrinėjo daugelis Lietuvos mokslininkų: O. Monkevičienė, 2010; Juodaitytė A., Martišauskienė D., 2008; S. Neifachas, 2008; M. Vilkonienė, 2007; V. Lamanuskas, 2004; R. Želvys, 1999 ir kt.

V. Lamanuskas (2004) akcentuoja, kad kokybės efektyvumas priklauso nuo pačios kokybės sampratos. Literatūroje randama daug kokybės apibrėžimų. D. Pociūtė, V. Janušauskienė, R. Vitkauskas (2005) teigia, kad kokybė apibūdinama kaip tam tikro puikumo, gerumo, tobulumo laipsnis. P. Vanagas 2008; A. Kizeliūnas 2007, 2006; C. Casimir 1999; R. Želvys (1999) teigia, kad kokybė – tai turimų charakteristikų visumos atitiktis reikalavimams laipsnis. Reikalavimai dažniausiai nustatomi atsižvelgiant į vartotojų poreikius, norus ir lūkesčius, todėl kokybę galima apibrėžti ir kaip vartotojo patenkinimo lygį. Paslaugai keliami reikalavimai turi būti tiksliai nustatyti ir apibūdinti savybėmis, kurias klientai gali įvertinti. Paslaugos teikimo savybes galima valdyti tik valdant paslaugos teikimo procesą per sąveiką su klientu, todėl proceso eigos matavimas ir valdymas yra esminiai dalykai, kad būtų pasiekta ir išlaikoma reikiama paslaugų kokybė.

A. Juodaitytė (2004) teigia, kad kokybė – tai vartotojų poreikius tenkinantis rezultatas, atitinkantis tam tikrų paslaugų modelį.

A. Jurkauskas (2006) pateikia pagrindinių kokybės ekspertų kokybės apibrėžimus (3 lentelė).

3 lentelė

Pagrindinių kokybės ekspertų kokybės apibrėžimai

(Jurkauskas, (2006). *Visuotinės kokybės vadyba: mokomoji knyga*. Kaunas. Technologija. p. 9)

Kokybės ekspertai	Kokybės apibrėžimai
Deming'as	Su kokybe susiję veiksmai turi būti nukreipti į vartotojų dabartinius ir ateities lūkesčius.
Juran'as	Tinkamumas tikslui ar naudojimui.
Feigenbaum'as	Kokybę nusako vartotojai. Apibrėžimo pagrindas yra vartotojo dabartinis patyrimas apie produktą, lyginant su vartotojo reikalavimais jam – išreikštas ar ne, sąmoningais ar juntamais, techniškai išreiškiamais ar subjektyviais – ir nuolat atstovaujantiems pastoviai kintančius tikslus konkurencinėje rinkoje.
Crosby's	Reikalavimų atitikimas.
Amerikos kokybės kontrolės asociacija (ASQC)	Kokybė – tai subjektyvi sąvoka, nes kiekvienas individas turi savo kokybės apibrėžimą. Techniniu požiūriu kokybė gali turėti reikšmes: produkto ar paslaugos charakteristikos, kurios atspindi jų sugebėjimą patenkinti vartotojų išreikštus ar numatomus poreikius arba kokybiškus produktus / paslaugas, neturinčių defektų.

Želvys (1999) pabrėžia, kad kokybės samprata ir kriterijai yra sutartiniai. M. Vilkonienė (2007) teigia, kad tikslaus ir Europoje vieningai taikomo švietimo kokybės apibrėžimo šiuo metu nėra, tačiau švietimo dokumentuose nurodyta, kad už švietimo kokybę atsakingi asmenys turi kontroliuoti, kaip švietimo įstaiga vykdo savo paskirčiai būdingus ugdymo tikslus ir ar atitinka Europos Sąjungos šalių švietimo reikalavimus, ar pasižymi nuolatinio tobulėjimo siekimu.

S. Neifacho (2006) teigimu, ugdymo kokybė – sąlyginė sąvoka, kurios prasmė glaudžiai susijusi su tam tikrais visuomenės (pedagogų, vaikų, tėvų, švietimo, švietimo vadybininkų, vietos valdžios atstovų, vyriausybės) ar konkretaus žmogaus poreikiais, reikalavimais bei lūkesčiais.

„Ugdymo kokybė – sutartinių vertės požymių visuma, rodanti, koku laipsniu, būdais bei priemonėmis švietimo įstaiga pasiekia savo paskirčiai būdingų nacionalinės švietimo sistemos ugdymo tikslų, tenkina ugdytinių poreikius, padeda pasiekti moksleiviams asmenybės brandos, geba valdyti procesus ir sąlygas“ (Vilkonienė, 2007; p.10)

O. Monkevičienė, V. Glebuvienė, S. Stankevičienė (2009) akcentuoja M. Barkauskaitės, R. Bruzgelevičienės mintis, jog ugdymo kokybė tai sutartinių vertės požymių visuma, rodanti koku laipsniu, būdais bei priemonėmis švietimo įstaiga pasiekia savo paskirčiai būdingų švietimo sistemos ugdymo tikslų, tenkina ugdytinių poreikius, padeda pasiekti asmenybės brandos, geba valdyti procesus ir sąlygas. Autorės pabrėžia, kad kokybės kaip susitarimo samprata turėtų vadovautis ir ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą(si) teikiančios institucijos, nors jos ir nepriskiriamos prie formaliojo ugdymo. Vaikų ugdymo kokybės apibrėžimas bus skirtingas žiūrint iš tėvų, pedagogų, administracijos ir tyrėjų perspektyvos, tačiau O. Monkevičienė, K. Stankevičienė (2010) akcentuoja, kad daugumos požiūriai sutaps šiais ugdymo kokybės sampratos aspektais:

- kokybiškas ugdymas turi remtis šiuolaikine į vaiką orientuota ugdymo filosofija;
- turi tenkinti prigimtinius, socialinius, pažintinius ir kultūrinius vaiko poreikius bei laiduoti ugdymo (si) tęstinumą;
- turi apimti svarbiausias vaiko ugdymo ir ugdymo (si) sritis, būti integralus;
- ugdymas turi laiduoti vaiko gyvenimo ugdymo įstaigoje gerovę;
- turi būti taikomos šiuolaikinės ugdymo technologijos, orientuotos į spontaniško ir pedagogo inicijuoto vaiko ugdymo dermę;
- turi būti kuriama tinkamai struktūruota ugdomoji aplinka.

Apibrėžiant ikimokyklinio ugdymo kokybės sampratą R. Burškaitienė, M. Vilkonienė (2009), teigia, kad ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo kokybė – tai sutartinių veiklos požymių visuma, rodanti, koku laipsniu, būdais ir priemonėmis pasiekiami švietimo sistemos tikslai, tenkinantys suinteresuotos visuomenės dalies poreikius, bei kaip (kokiais būdais, kaip saugiai),

kokiomis priemonėmis ir koku laipsniu yra įgyvendinami konkrečios ugdymo įstaigos tikslai, vienareikšmiai nukreipti į individualių suinteresuotų asmenų poreikių tenkinimą.

Ikimokyklinio ugdymo kokybę užtikrinantys elementai – ugdymo (si) tikslai bei uždaviniai, turinys, metodai, priemonės, ugdymo(si) proceso organizavimas, ugdymo proceso vertinimas ir koregavimas – sudaro visumą, į kurią turėtų būti žiūrima kaip į nuolat kintančią ir atsinaujinančią sistemą, kurios elementai yra artimai susiję ir veikia vieni kitus.

O. Monkevičienė, V. Glebuviene, S. Stankevičienė (2009) pateikia formaliojo švietimo kokybės užtikrinimo sistemos koncepcijos sampratą, kad švietimo kokybė yra kontekstuali ir kintanti. Kokybė koreguojama atsižvelgiant į tam tikru laikotarpiu vyraujančius asmens ir visuomenės poreikius, švietimo misijos sampratą ir švietimo keliamus tikslus.

O. Monkevičienė, V. S. Glebuviene, K. Stankevičienė (2010) pateikia švietimo politikų ir strategų, visuomenės atstovų, ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo paslaugų tiekėjų ir gavėjų požiūrio į vaikų ugdymo kokybę lyginamąją analizę. Analizėje dauguma dalyvių pateikė ugdymo kokybės požymius nusakančius apibrėžimus. Pateiktos ugdymo kokybės sampratos siejamos su nacionaliniais tikslais, visuomenės poreikiais ir lūkesčiais.

Apibendrinus visus apibrėžimus, kokybę galima būtų pavadinti produkto ar paslaugos savybių ir charakteristikų visumą, kuri suteikia galimybę patenkinti pareikštus ar suvokiamus vartotojų poreikius.

A. Juodaitytė, D. Martišauskienė (2008), išanalizavusios LR švietimo dokumentus pateikė ugdymo kokybės sampratų suvestinę. 4 lentelė rodo vaikų ugdymo(si) kokybės sampratų lauką švietimo dokumentuose.

4 lentelė

Švietimo ir ikimokyklinio ugdymo kokybės ir valdymo prasių kontekstai

LR švietimo dokumentuose

(Juodaitytė A., Martišauskienė D., (2008). *Ikimokyklinio ugdymo kokybės valdymo prasių konkretizavimas Lietuvos Respublikos švietimo dokumentuose // Mokytojų ugdymas*. Nr. 11(2), 311p.)

Dokumentai	Ugdymo kokybės ir valdymo prasių kontekstai
LR Vaikų teisių apsaugos įstatymas (1996)	Vaiko teisė į kokybišką ugdymą
LR švietimo įstatymas (2003)	Vaiko poreikių (pagrindinių) tenkinimas, tėvų teisės ir pareigos: galimybė pasirinkti vaiko ugdymo(si) programas, dalyvauti ugdyme ir gauti informaciją apie vaiko ugdymosi procesą,

	rezultatus.
Ikimokyklinio ugdymo koncepcija (1989)	Efektyvaus ugdymo sąlygos: vaiko ugdymas šeimoje, žinios apie socialinės paramos šeimai būdus ir suaugusiųjų švietimą, gebėjimas taikyti žinias, palaikyti ryšį su visuomene, ugdytojoms bendradarbiauti tarpusavyje bei su kitomis socialinėmis grupėmis.
Valstybinė švietimo strategijos 2003 – 2012m. nuostatos (2003)	Ikimokyklinio ugdymo paslaugų plėtotė, prieinamumas, šeimos pedagoginio informavimo ir konsultavimo sistemos sukūrimas.
Neformaliojo vaikų švietimo koncepcija (2005); LR Specialaus ugdymo įstatymas (1998)	Socialinių, kognityvinių, kultūrinio vaiko kompetencijų ugdymas kaip sėkmingo tolesnio vaiko ugdymo(si) prielaida; vaiko galimybių užtikrinimas, pasirenkant pageidaujamos veiklos kryptį, pagalba vaikui, įgyjant joje papildomų kompetencijų.
Ikimokyklinio ugdymo mokyklų vidaus audito metodika (2005)	Vaikų kultūra kaip kokybiško ugdymosi (proceso) esminė sąlyga. Vaikų darželio mikroklimato kokybė kaip sąlyga ugdytojų (tėvų ir pedagogų) darniai veiklai. Kokybiško bendradarbiavimo požymiai: aktyvus, prasmingas tėvų dalyvavimas vaiko ugdymo(si) procesuose.

Galima teigti, kad edukacinėje literatūroje ir LR švietimo dokumentuose randama įvairių švietimo ir ugdymo kokybės sampratų. Tačiau rekomenduotina, kad visos ikimokyklinį ugdymą teikiančios institucijos vadovautųsi Lietuvos švietimo dokumentuose pateiktomis ikimokyklinio ugdymo kokybės sampratomis.

O. Monkevičienė, V. Glebuviene, S. Stankevičienė (2009) pabrėžia, kad svarbiausi veiksniai turintys įtakos ikimokyklinio ugdymo turinio ir jo įgyvendinimo kokybei yra ugdymo organizavimas, ugdymosi motyvacija, pedagogų kvalifikacija, pakankamas finansavimas, gera įstaigos darbo vadyba, veiksminga ugdymo programa, besimokančiųjų pasiekimai ir vertinimas.

O. Monkevičienė, V. Glebuviene, S. Stankevičienė (2009) remiantis plačia užsienio ir Lietuvos mokslinių šaltinių analize išskyrė šiuos svarbiausius kriterijus, kurie yra glaudžiai susiję su kokybišku vaiko ugdymu įstaigoje:

1. Ugdymo programos tikslai, uždaviniai ir turinys konstruojami, atsižvelgiant į šalyje priimtina vaikų ugdymo filosofiją.
2. Programa remiasi kiekvienam amžiaus tarpsniui būdingais vaiko raidos požymiais bei vaiko ugdymosi logika.
3. Programa, visapusiškai apimanti įvairias ugdymo sritis.

4. Programa padeda tenkinti prigimtinius, socialinius, pažintinius ir kultūrinius vaiko poreikius, turinys – svarbus ir naudingas vaikui.

5. Programa laiduoja vaiko gyvenimo ugdymo įstaigoje gerovę, komfortą, savigarbą, pozityvią sąveiką su kitais vaikais ir suaugusiais.

6. Ugdymo(si) turinys yra pritaikytas spontaniškai bei pedagogo inicijuojamai kryptingai vaiko veiklai.

7. Tėvams garantuojamas nuolatinis dalyvavimas programų rengime ir tobulinime, ugdymo procese, vaiko pasiekimų vertinime.

8. Programos tikslai, turinys, struktūra yra aiškūs ir suprantami visiems ugdymo proceso dalyviams ir visuomenės atstovams, tačiau mokliškai grįsti.

A. Valentinas (2011) teigia, kad programų ypatumai gali būti apibrėžiami kaip vidiniai (ugdymo turinys – ką ir kaip ugdyti; pedagogų kvalifikacija; vaiko ir pedagogo sąveikos stilius; tėvų įtraukimo ypatumai) ir išoriniai (kokiai gyventojų grupei skirtos, istorinis ir geografinis kontekstas). Gali būti įvairių ypatumų derinys.

Remiantis ilgalaikio poveikio tyrimais rekomenduojama, kad ugdymo programos atitiktų keletą bendresnių reikalavimų:

1. Visose įstaigose turi dirbti kvalifikuoti, gerą atlyginimą gaunantys pedagogai, kurie yra parengti daryti teigiamą įtaką vaiko vystymuisi.
2. Visose ikimokyklinio ugdymo programos turi būti sukurtos ir vykdomos kvalifikuotų specialistų.
3. Kiekvienas pedagogas turi mokėti naudoti ir pritaikyti patvirtintą, standartizuotą ugdymo turinį, darantį reikiamą poveikį visoms vaiko vystymosi sritims.
4. Į visas programas privaloma įtraukti tėvus kaip autentiškus vaiko ugdymo partnerius. Įvairūs susitikimai su tėvais turi būti dažni.
5. Kiekvienos programos vadovas turi susitelkti į programos poveikį konkretaus vaiko vystymuisi ir nuolat vertinti programos įgyvendinimą ir rezultatus, siekdamas įsitikinti, kad tikslinga pedagogo veikla duoda laukiamus rezultatus.

Mokslo pažanga ir konkurencingumas skatina rengti kokybiškas ugdymo programas, kurios yra orientuotos į vartotojų poreikių tenkinimą ir yra atviros socialinei aplinkai.

Apibendrinant galima teigti, kad ugdymo programų įvairovė ir jų kokybės siekimas įpareigoja ugdymo institucijas bendruomenę kuriant ir tobulinant ikimokyklinio ugdymo programas derinti ugdymo tikslus su ugdytinių, jų tėvų, pedagogų, visuomenės ir valstybės poreikiais.

1. 3. 2. Ikimokyklinio ugdymo programų kokybės vertinimo kriterijai

Vienas iš pagrindinių švietimo prioritetų yra kokybės užtikrinimas, todėl suprantama, kad ikimokyklinių ugdymo institucijų, kaip ir visos švietimo sistemos tobulinimas yra glaudžiai susijęs su ugdymo kokybės nuolatinio vertinimo sistemos diegimu.

A. Valentinas (2011) pateikia L. J. Schweihart ir R. Fulcer – Drawson mintis, kad apie teigiamą ikimokyklinio ugdymo įtaką galima kalbėti tik tada, kai programos yra aukštos kokybės, tačiau kokie yra aukštos kokybės programos ypatumai ir kuo tokios programos skiriasi nuo kitų programų - iki šiol dar nėra atsakymų į šiuos klausimus. Lietuvoje ikimokyklinio ugdymo kokybės klausimu taip pat nėra parengta specialių dokumentų, išskyrus ikimokyklinio ugdymo įstaigų vidaus audito metodika.

Ugdymo programų vertinimas reikalingas siekiant ištirti jų efektyvumą, tinkamumą, siekiant gauti informacijos, kuri padėtų programas tobulinti (Saugėnienė 2004).

Nuolatinis tobulinimosi siekimas, gilinimasis į ugdymo ir ugdymosi problemas leido ikimokyklinio ugdymo specialistams rasti būdus, sprendimus, padedančius užtikrinti vaikų ugdymosi ir ugdymosi sėkmę ir kokybę. Tai šiuolaikinės ikimokyklinės pedagogikos principus atitinkančios vaiko ugdymo ir ugdymosi turinio konstravimo metodikos sukūrimas, kuris įprasmintas Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų reglamente (2005). Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašas priartina Metodinėse rekomendacijose ikimokyklinio ugdymo konstravimo gaires ir išsilavinimo standartuose (brandumo mokyklai kriterijai) nusakytus siektinus rezultatus prie vaiko kasdieninio ugdymo ir ugdymosi turinio medžiagos, kurią galima laikyti vaiko kompetencijų plėtojimo ir plėtojimosi ištakomis (Neifachas, 2008 A).

E. Digest (1993) pateikia ikimokyklinio ugdymo programų kokybės vertinimo strategijas. Ikimokyklinio ugdymo kokybė gali būti vertinama iš skirtingų perspektyvų (iš besileidžiančios perspektyvos ir iš kylančios perspektyvos). *Vertinimas iš besileidžiančios perspektyvos* yra suaugusiojo požiūris į kokybę analizė pagal numatytus kriterijus, tokius kaip personalo kvalifikacija, darbuotojų pastovumas, suaugusiojo – vaiko sąveikos tipas, priemonių bei aplinkos kokybė ir būtinas kiekis, vienam vaikui tenkančios erdvės dydis bei kokybė, tualetų skaičius, įrangos saugumas, reikalavimai vaiko sveikatai ir higienai, personalo darbo sąlygų kokybė, programų sandara. Vertinama, kokį efektą šie veiksniai turi kokybiškam ikimokyklinio ugdymo programų realizavimui.

Vertinimas iš kylančios perspektyvos yra bandymas pažvelgti kaip jaučiasi ir ugdomi vaikai, įgyvendinant ikimokyklinio ugdymo programas tam tikroje ugdymo įstaigoje sukurtoje sistemoje. Vertinama, ar vaikas jaučiasi laukiamas, priimtas, suprastas, saugus, gerbiamas; galintis rasti daug

įdomios, įtraukiančios, sudarančios iššūkio situaciją veiklos, kaupiantis įvairiapusę patirtį, tenkinančią jo interesus bei pomėgius, norintis lankyti ugdymo įstaigą.

Trečia ikimokyklinio ugdymo programų vertinimo strategija vadinama *vertinimu iš perspektyvos nuo išorės į vidų*. Šiuo vertinimu siekiama nustatyti, kaip programą suvokia ir priima tėvai. Vertinama, ar tėvai jaučiasi gerbiami, o ne kontroliuojami, ar jų santykiai su ugdytojais palankūs, atviri, įtraukiantys, tolerantiški, kontaktai glaudūs, šilti. Programos tikslai ir vertybės atitinka tėvų lūkesčius.

Ketvirtoji vertinimo strategija vadinama *vertinimu iš perspektyvos nuo vidaus į išorę*. Aiškinamasi, kaip programą supranta ir priima ugdytojai ir kiti įstaigos bendruomenės nariai. Vertinamas ugdytojų santykių kolegialumas, personalo bendravimas ir bendradarbiavimas su tėvais ir socialiniais partneriais.

Svarbu, kad ikimokyklinio ugdymo programų kokybės vertinime dalyvautų visi ugdymo proceso dalyviai (Monkevičienė, Glebuviene, Stankevičienė, 2009).

A. Valentinas (2011) akcentuoja G. Myers mintis, kad kiekvienoje šalyje ankstyvojo ugdymo programos kokybės kriterijai turėtų būti bendro susitarimo reikalas, atsižvelgiant į vertybes, kultūrines tradicijas, aktualijas ir prioritetus.

Ugdymo programų struktūros ir procesų požiūriu kokybės kriterijai gali būti skirstomi pagal:

1. *Indėlio kokybę*: fizinė aplinka ir infrastruktūra; pakankamas kiekis žaislų, knygų ir kitų priemonių; personalo kokybė (pedagogai, turintys reikiamą išsilavinimą, mokantys vertinti ikimokyklinio ugdymo programos poveikį vaiko raidai, turintys tinkamą motyvaciją); aiškiai suformuluotų tikslų programa, apimanti vaiko vystymosi sričių įvairovę; mažas vaikų skaičius grupėje, mažas vaikų skaičius, tenkantis vienam pedagogui.
2. *Programos organizavimą ir valdymą*: nuolatinis dabarties ir ateities planavimas tiek įstaigos, tiek vaikų grupės lygmeniu; nuolatinis programos ir vaikų vertinimas ir stebėseną; pedagogų stebėjimas ir pagalba jiems; galimybė nuolat tobulinti profesinę kvalifikaciją; lyderiavimas, skatinantis bendradarbiauti, dirbti komandoje, dalintis informacija, gerbti vieniems kitus; veiksmingos administravimo procedūros.
3. *Pedagoginio proceso eigos kokybę*: dažna, šilta ir atliepanti pedagogo ir vaiko sąveika; gera komunikacija, veiklos, kurios skatina mokytis ir vystytis, spręsti problemas ir mąstyti; veiklos, kurios yra tinkamos pagal amžių ir kultūriškai priimtinos; teisingas ir nešališkas elgesys su visais vaikais; galimybė vaikui būti didesnėje ar mažesnėje grupėje arba vienam; galimybė vaikui veikti savo iniciatyva arba klausytis; drausmės ir jautrumo derinimas; bendravimo formų kaita; gera laiko vadyba.

4. *Ikimokyklinio ugdymo programos vykdytojų ir artimiausios aplinkos ryšio kokybę*: nuolatinis bendravimas su tėvais dėl vaiko pažangos; aktyvus tėvų įtraukimas į ikimokyklinio ugdymo įstaigos veiklas.

Ikimokyklinio ugdymo programų nepatikima vertinti tik pagal keletą kriterijų, nes tai gali iškreipti kokybės vertinimą nacionaliniu lygmeniu. Rekomenduojama susikurti kokybės profilį, apimančią rodiklių sistemą. Rodiklių sistemos gali parodyti, kurios programos yra kokybiškesnės, kurios ne tokios kokybiškos, bet ta informacija neduos atsakymo, kas lemia jų kokybę. Reikalingi tikslingi tyrimai, kurie taptų būtina ikimokyklinio ugdymo kokybės stebėsenos sistemos dalimi. Stebėsenos tikslas – atlikti tyrimus, interpretuoti gautus rezultatus ir inicijuoti visus pageidaujamus pokyčius. Turi būti sukurtos tyrimo programos ir instrumentai, skirti dokumentuoti ir aprašyti veiklą pagal ikimokyklinio ugdymo programas. Turėtų būti skiriami ištekliai ikimokyklinio ugdymo programų stebėsenai, stebėtojams mokytis ir pedagogų kvalifikacijai tobulinti.

O. Monkevičienė, V. Glebuviene, S. Stankevičienė (2009) pateikia ikimokyklinio ugdymo programų kokybės ekspertinio vertinimo kokybės tyrimo rezultatus, kuriais buvo siekiama nustatyti, kokia yra įstaigų sukurtų ikimokyklinio ugdymo programų kokybė. Siekiant išsiaiškinti įstaigų sukurtų ikimokyklinio ugdymo programų kokybę buvo:

1. *Atliktas pedagogų focus grupių tyrimas*. Tyrimas atskleidė, kad daugumos tyrime dalyvavusių pedagogų ugdymo turinio sampratos yra šiuolaikiškos, atspindinčios šiuolaikinę filosofinę sąveiką – ugdymosi paradigmą, atitinkančią europinės erdvės programų kokybės kriterijus. Kita vertus, nedidelė dalis pedagogų turinį tapatina su vaikui perteikiamomis žiniomis bei tiesioginiu vaiko mokymu, vadovaujasi akademinio ugdymo nuostatomis, kurios neatitinka ikimokyklinio amžiaus vaikui natūralaus ugdymosi būdo.

Pedagogų nuomone, ikimokyklinio ugdymo turinys modeliuojamas įvairiai: pagal vaikų kompetencijas, poreikius, vaikų veiksena, įstaigos veiklos kryptingumą, vadovujamasi metodinėmis programų rengimo rekomendacijomis bei nacionalinėmis ir alternatyviomis ugdymo programomis.

Kita vertus, pedagogai neįžiūri savo programų originalumo, trūkumų, neįžvelgia esminių programų tobulinimo krypčių, menkai naudojami užsienio patirtimi, jų galimybes esmingai tobulinti programos yra ribotos.

1. *Įvykdyta reprezentatyvi anketinė Lietuvos pedagogų apklausa*. Išsiaiškinta, kad pedagogai ugdydami vaikus naudojami įstaigų parengtomis ikimokyklinio bei nacionaline priešmokyklinio ugdymo programomis, tačiau naudojami ir kitomis Lietuvoje išleistomis ar iš užsienio atsivežtomis programomis.

Pedagogai ypač aukštai vertina savo parengtų programų kokybę ir nėra kritiškai jų atžvilgiu. Kuo aukštesnė pedagogų kvalifikacija, tuo kritiškiau jie vertina savo įstaigų parengtas programas.

Mokyklose veikiančių ir privačių grupių pedagogai taip pat kritiškiau vertina įstaigų parengtas programas.

2. *Atliktas ekspertinis įstaigų sukurtų programų kokybės vertinimas.* Buvo vertintas ugdymo įstaigų parengtų ikimokyklinio ugdymo programų atitikimas programų kokybės kriterijams ir požymiams.

Ekspertinis programų vertinimas atskleidė, kad daugumos programų bendrųjų nuostatų dalis parengta tinkamai, gerai atspindėti regiono ir įstaigos ypatumai. Kai kurių programų ugdymo turinys aiškiai atliepia ugdymo tikslą ir uždavinius, tiksliai nusakomos įgyvendinimo kryptys, siektinos kompetencijos. Kai kuriose programose ugdymo tikslai, uždaviniai ir turinys orientuoti į vaiko individualių poreikių tenkinimą, įvairių ugdymosi galimybių sudarymą.

Ekspertinis programų vertinimas išryškino esminius didesnės dalies ekspertuotų programų trūkumus: nepakankamai perprasti filosofiniai programų pagrindai, daugumoje programų vaiko poreikiai atspindėti tik formaliai, yra programų, kurių visas ar atskirų sričių ugdymo turinys per siauras ar per platus, turinys sisteminamas chaotiškai, programose pasitaiko dalykinių netikslumų.

Ekspertinis vertinimas patvirtina, kad pedagogų profesinės kompetencijos vertinti ir tobulinti įstaigų parengtas programas yra nepakankamas.

Nustatyti pozityvūs ikimokyklinio ugdymo programų sąlygoti ugdymo kokybės pokyčiai. Daugiau nei pusė ikimokyklinio ugdymo pedagogų nurodė, kad įstaigos ikimokyklinio ugdymo programų rengimas padėjo geriau perprasti šiuolaikinį požiūrį į vaiko ugdymą, ugdymas tapo labiau pritaikytu vaiko poreikiams, ugdymosi galimybėms bei stiliui. Pedagogai pažymėjo, kad ugdymas tapo įvairiapusiškesnis, atsirado naujų ugdymo organizavimo formų ir būdų.

Dirbant pagal įstaigų parengtas ikimokyklinio ugdymo programas pedagogai tapo laisvesni, labiau motyvuoti, atsakingesni už ugdymosi turinio įgyvendinimą; vaikų ugdymasis labiau atliepia regioninius ir įstaigos ypatumus; aktyvesnis tapo bendradarbiavimas su tėvais bei išsiplėtė socialinė partnerystė.

Atskleisti darbo pagal įstaigų ikimokyklinio ugdymo programas sunkumai: vis dar vadovaujamosi nacionalinėmis, o ne įstaigų sukurtomis programomis, trūksta nacionalinės ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų vertinimo sistemos, kyla problemų individualizuojant ugdymą ir siejant jį su realiu vaiko pasauliu, nepavyksta įtraukti tėvų į ugdomąjį procesą, didėja pedagogo darbo krūvis (Monkevičienė, Glebuviene, Stankevičienė, 2009)

Apibendrinant galima teikti, kad ikimokyklinio ugdymo programos vertinimas yra tiesiogiai susijęs su ugdymo kokybe, kuri šiandien yra labai svarbi. Parengta ikimokyklinio ugdymo programa negali būti tinkama daugelį metų, nes laikui bėgant gali pasikeisti įstaigų lankančių vaikų ir šeimų

poreikiai, įstaigos pedagogų kaita, ugdymo aplinkos pokyčiai. Ugdymo programa nuolat turi būti peržiūrima ir koreguojama, įvertinant savo stiprias ir silpnąsias sritis, o jų išskyrimas ir tobulinimas užtikrins ugdymo kokybę.

2. METODIKA IR TYRIMO ORGANIZAVIMAS

2.1. Tyrimo metodai

1. Literatūros šaltinių analizė ir apibendrinimas;
2. Anketinė apklausa;
3. Statistinė duomenų analizė.

Literatūros šaltinių analizė buvo atlikta, siekiant aptarti teorinius ikimokyklinio ugdymo programų kokybės vertinimo aspektus, patikslinti sąvokas, bei atlikti gautų duomenų analizę.

Anketinės apklausos metu buvo siekiama iširti, kaip pedagogai ir tėvai vertina ikimokyklinės įstaigos sukurtos ugdymo programos kokybę. Tyrimui buvo naudojama anoniminė anketa (1 priedas, 2 priedas). Pedagogams ir tėvams pateiktos standartizuotos anketos, kaip formalizuotas klausimų rinkinys informacijai iš tiriamųjų gauti. Anketos sudarytos remiantis „Ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodika“ (2005), „Metodinėmis rekomendacijomis ugdymo programai rengti“ (2006) ir „Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašu“ (2005).

Klausimai tėvų ir pedagogų apklausos anketoje yra uždari, sudarantys klausimų su teiginiais matricas, siekiant tiriamųjų tam tikro šių teiginių sureitingavimo. Kiekvienas klausimas logiškai susijęs su apklausos tikslu. Juo siekta sužinoti kuo daugiau apie tyrimo objektą.

5 lentelė

Tėvų ir pedagogų anketinės apklausos diagnostinis blokas

DIAGNOSTINIS BLOKAS	TEIGINIAI:	TĖVAMS	PEDAGOGAMS
Ugdymo kokybės samprata	Ugdymo kokybė tai:	+	+
Programos turinys	- Programos turinys;	+	-
	- Ugdymo programos tęstinumas;	+	+
	- Programos atitiktis vaikų poreikiams ir interesams;	+	+
	- Ugdymo programos įstaigos ir regiono gamtiniai, edukaciniai, kultūriniai ypatumai ;	+	+
	- Ugdymosi aplinkos, priemonių atitiktis vaikų amžiui, poreikiams bei interesams.	+	+
Ugdymo(si) turinio ir	- Ugdymo turinio ir kasdieninės		

procesų planavimas	veiklos planavimas;	+	-
	- Planavimo procedūrų kokybė.	+	-
Ugdymo(si) proceso kokybė	- Ugdomosios veiklos tikslingumas, veiksmingumas, kūrybiškumas, sistemingumas;	+	+
	- Mokytojo ir ugdytinio sąveika;	+	+
	- Ugdymosi motyvacijos palaikymas;	+	+
Šeimos ir ugdymo įstaigos bendradarbiavimas ugdymo procese;	- Šeimos įtraukimas į vaikų ugdymo(si) procesą ugdymo įstaigoje;	+	+
	- Šeimos informavimo apie vaiką procedūrų kokybė;	+	+
	- Šeimos gaunamos informacijos kokybė;	+	+
Vaiko raidos ir pasiekimų vertinimas;	- Vaiko daromos pažangos vertinimo sistema;	+	+
	- Mokytojų ir tėvų veiklos dermė skatinant vaiko pasiekimus;	+	+
	- Vaiko pasiekimo kokybė	+	+
Informacija apie Jus;	- Vietovė, kurioje Jūs dirbate;	+	-
	- Jūsų amžius;	+	+
	- Jūsų išsilavinimas;	+	+
	- Jūsų darbo stažas ugdymo įstaigoje;	+	-
	- Jūsų profesinė kvalifikacija;	+	-
	- Kokio amžiaus vaikais dirbate;	+	-
	- Vietovė, kurioje ugdomi Jūsų vaikai;	-	+
	Jūsų vaiko amžius;	-	+

Matricos tipo klausimuose kiekvienas teiginys anketoje buvo pažymėtas vienu iš penkių galimų atsakymų: „Visiškai sutinku“, „Sutinku“, „Nesu tikra(s)“, „Nesutinku“, „Visiškai nesutinku“. Tiriamojo nuomonė „Visiškai sutinku“ (nesutinku) rodo patvirtinimą, įsitikinimą. Kai tiriamasis renkasi atsakymą „Nesu tikra (s)“, tai rodo, kad jis nėra įsitikinęs arba abejoja.

Statistinės duomenų analizės metodu buvo siekiama apdoroti tyrimo rezultatus taikant procentinę išraišką. Gauti kiekybiniai tyrimo duomenys apdoroti Microsoft Office Exel 2003 programa. Susisteminta informacija pateikta lentelėse ir grafikuose.

2.2. Tyrimo organizavimas

Siekiant pagrindinio tikslo tyrimui atlikti buvo pasirinktas Šiaulių miesto lopšelis – darželis „Pupų pėdas“. Anketinė apklausa buvo vykdoma 2012 m. sausio – balandžio mėnesį.

Tyrimo imtis

Viso ikimokyklinio įstaigų tėvams ir pedagogams išdalinta 224 anketos: 200 anketų tėvams ir 24 pedagogams. Grįžo 170 tėvų ir 24 pedagogų anketos. Tyrimo imtį sudarė 194 tiriamieji.

Tyrimas vyko trimis etapais:

I etape: (2010 m. rugsėjo – 2011 m. birželio mėn.) buvo vykdoma mokslinės literatūros paieška, jos studijavimas. Analizuota pedagoginė, vadybinė, sociologinė, pedagoginė, mokslinė literatūra.

II etape: (2011m. liepos - gruodžio mėn.) sudarytas tyrimo instrumentas.

III etape: (2012m. sausio – balandžio mėn.) atliktas tyrimas, empirinio tyrimo kiekybinė analizė. Remiantis gautais rezultatais patikrinta tyrimo hipotezė, suformuluotos išvados, rekomendacijos.

3. EMPIRINIS TYRIMAS: IKIMOKYKLINĖS ĮSTAIGOS BENDRUOMENĖS SUKURTOS UGDYMO PROGRAMOS KOKYBĖS VERTINIMAS

3. 1. Tyrimo rezultatai ir jų analizė

3. 1. 1. Pedagogų ištirta patirtis

6 lentelė

Tiriamųjų (tėvų) charakteristikos

Respondentų amžius									
19- 25m.;		26 – 35 m		36 – 45 m		46 – 55m		56 – ir daugiau	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
22	13	84	49	60	35	3	2	1	1
Respondentų išsilavinimas									
Vidurinis		Aukštesnysis		Aukštasis neuniversitetinis		Aukštasis universitetinis		Kitas	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
20	12	41	24	37	22	64	38	8	4

Iš pateiktos 5 lentelės matome, jog daugiausiai tyrime dalyvavusių tėvų amžius 26 – 35 m. (60 %). Mažiausiai tyrime aktyvūs buvo tėvai, kurių amžius nuo 46 – 56 ir daugiau (2 %). Domėtasi ir tėvų išsilavinimu: dominuojantis tėvų išsilavinimas yra aukštasis universitetinis (38 %), aukštesnysis (24 %), aukštasis neuniversitetinis (22 %). Vidurinį išsilavinimą turi 12 % apklaustų tėvų, o kitą pažymėjo 4 % tėvų.

7 lentelė

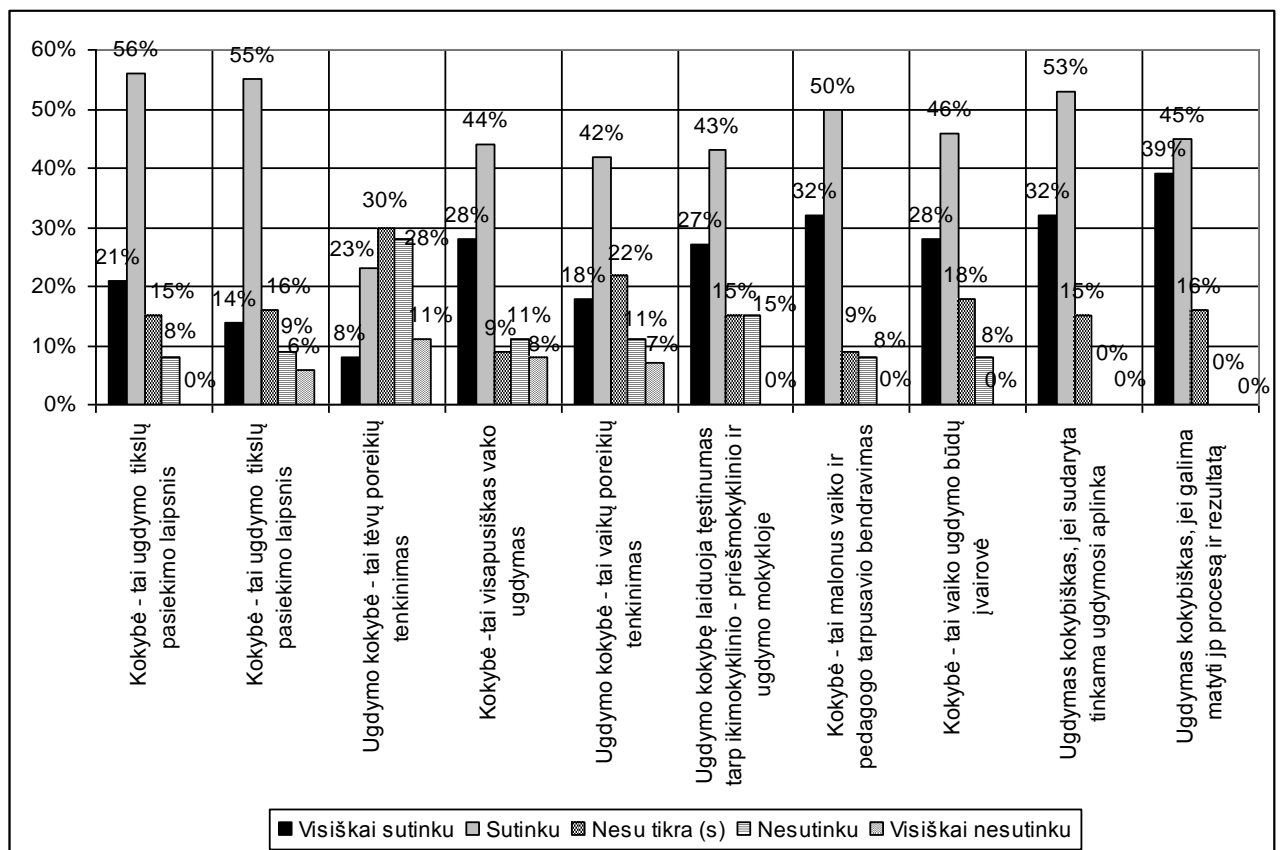
Tiriamųjų (pedagogų) charakteristikos

Respondentų amžius									
19- 25m.;		26 – 35 m		36 – 45 m		46 – 55m		56 – ir daugiau	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	4	7	29	10	42	5	21	1	4
Respondentų darbo stažas									
iki 5 metų		5 – 10 metų		10 – 15 metų		15 – 20 metų		daugiau nei 20	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
5	21	2	8	5	21	2	8	10	42
Respondentų išsilavinimas									
Vidurinis		Aukštesnysis		Aukštasis		Aukštasis		Kitas	

				neuniversitetinis		universitetinis			
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
0	0	2	8	2	8	18	76	2	8
Respondentų kvalifikacinė kategorija									
Auklėtoja metodininkė		Vyresnioji auklėtoja		Auklėtoja		Spec. pedagogas		Kita	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	4	16	67	5	21	1	4	1	4

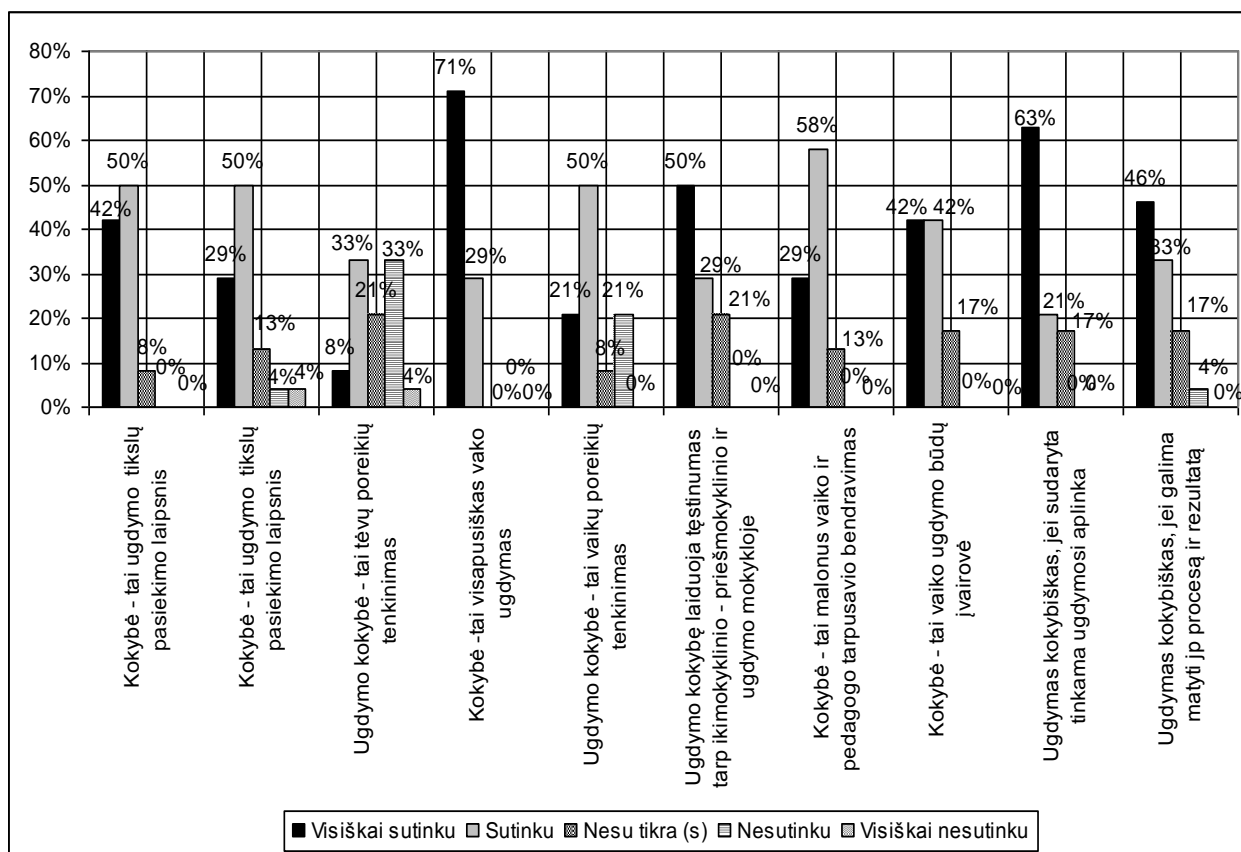
6 lentelėje pateikti duomenys rodo, kad tyrime dalyvavo daugiausiai pedagogų, kurių amžius nuo 36 metų iki 45 metų (42 %), mažiausiai aktyvūs pedagogai buvo nuo 19 m. iki 25m. (4 %). Daugiausiai pedagogų (42 %) turi daugiau nei 20 metų darbo stažą. Pagal išsilavinimą daugiausiai pedagogų turi 76 % aukštąjį universitetinį išsilavinimą ir tik 8 % turi aukštesnįjį ir aukštąjį neuniversitetinį išsilavinimą. Respondentai pagal kvalifikacinę kategoriją suskirstyti į 4 kvalifikacines kategorijas. Tarp auklėtojų dominuoja vyresniosios auklėtojos (67 %) kategorija. Antroje vietoje yra neatestuotų auklėtojų (21 %), 8 % auklėtoja metodininkė ir spec. pedagogas.

Vertinant ikimokyklinės ugdymo programos kokybę, svarbus kliento (tėvų ir vaikų) lūkesčių patenkinimas ir darbuotojų (pedagogų) pastangos rūpintis ugdymo kokybe. Siekiant tobulinti ugdymo proceso kokybę, geresnių rezultatų, svarbu išsiaiškinti tėvų ir pedagogų požiūrį į ugdymo kokybę.

1 pav. Tėvų žinios apie ugdymo kokybę (N = 170)

Atlikus tyrimą paaiškėjo, kad tėvai įsitikinę, jog ugdymo kokybė tai: sudaryta tinkama ugdymosi aplinka (85 %), jei galima matyti ugdymo procesą ir jo rezultatą (84 %), jei malonus vaiko ir pedagogo tarpusavio bendravimas (82 %), ugdymo tikslų pasiekimo laipsnis (77 %), vaiko ugdymo būdų įvairovė (74 %), visapusiškas vaiko ugdymas (72 %), laiduojamas tęstinumas tarp ikimokyklinio – priešmokyklinio ir ugdymo mokykloje (70 %). Mažiau reikšmingi kriterijai tėvų tvirtinimu yra ugdymo tikslų pasiekimo laipsnis (69 %), vaikų poreikių tenkinimas (60%) ir mažiausiai reikšmingas tėvų poreikių tenkinimas (31 %).

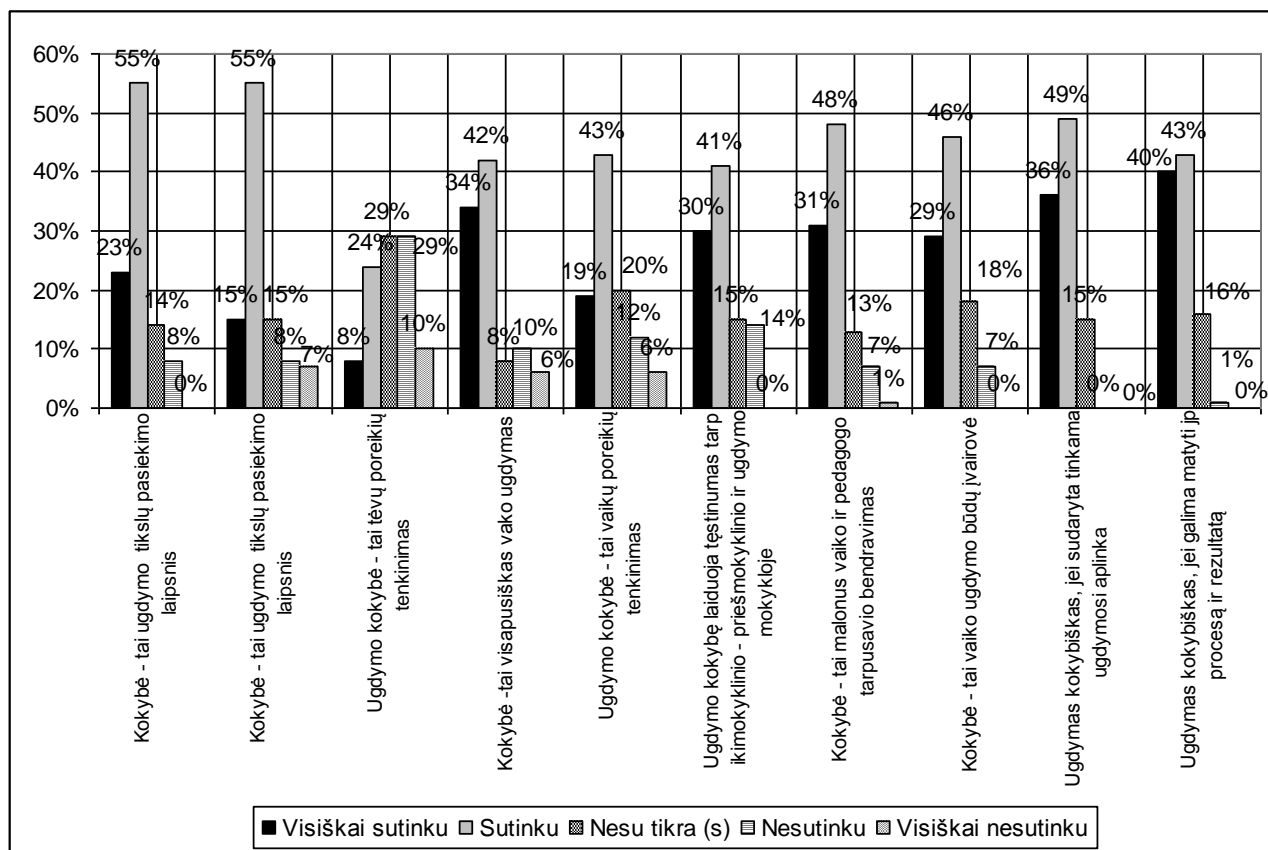

2 pav. **Pedagogų žinios apie ugdymo kokybę (N = 24)**

Remiantis 2 *paveikslu* galima teigti, jog visi pedagogai įsitikinę, kad ugdymo kokybė tai: visapusiškas vaiko ugdymas, ugdymo tikslų pasiekimo laipsnis (92 %), malonus vaiko ir pedagogo tarpusavio bendravimas (82 %), vaiko ugdymo būdų įvairovė (84 %), sudaryta tinkama ugdymosi aplinka (84 %), laiduojamas tęstinumas tarp ikimokyklinio – priešmokyklinio ir ugdymo mokykloje (79 %), galima matyti jo procesą ir rezultatą (79 %) bei ugdymo tikslų pasiekimo laipsnis (79 %). Mažiau reikšmingi kriterijai tėvų tvirtinimu yra vaikų poreikių tenkinimas (71%) ir mažiausiai reikšmingas tėvų poreikių tenkinimas (41 %).

Apibendrinant šių paveikslų (žr.3 pav. ir 4 pav.) duomenis galima teigti, kad tėvų ir pedagogų požiūriai ugdymo kokybės kriterijų apibūdinimo srityje išsiskyrė. Tyrimo rezultatai patvirtino O. Monkevičienės, K. Stankevičienės (2010) teiginį, kad vaikų ugdymo kokybės

apibrėžimas bus skirtingas žiūrint iš tėvų ir pedagogų perspektyvos, o sureitinguoti ugdymo kokybės kriterijai gali būti siejami su vartotojų poreikiais ir lūkesčiais.

3 pav. Tėvų ir pedagogų požiūris į ugdymo kokybę (N = 194)

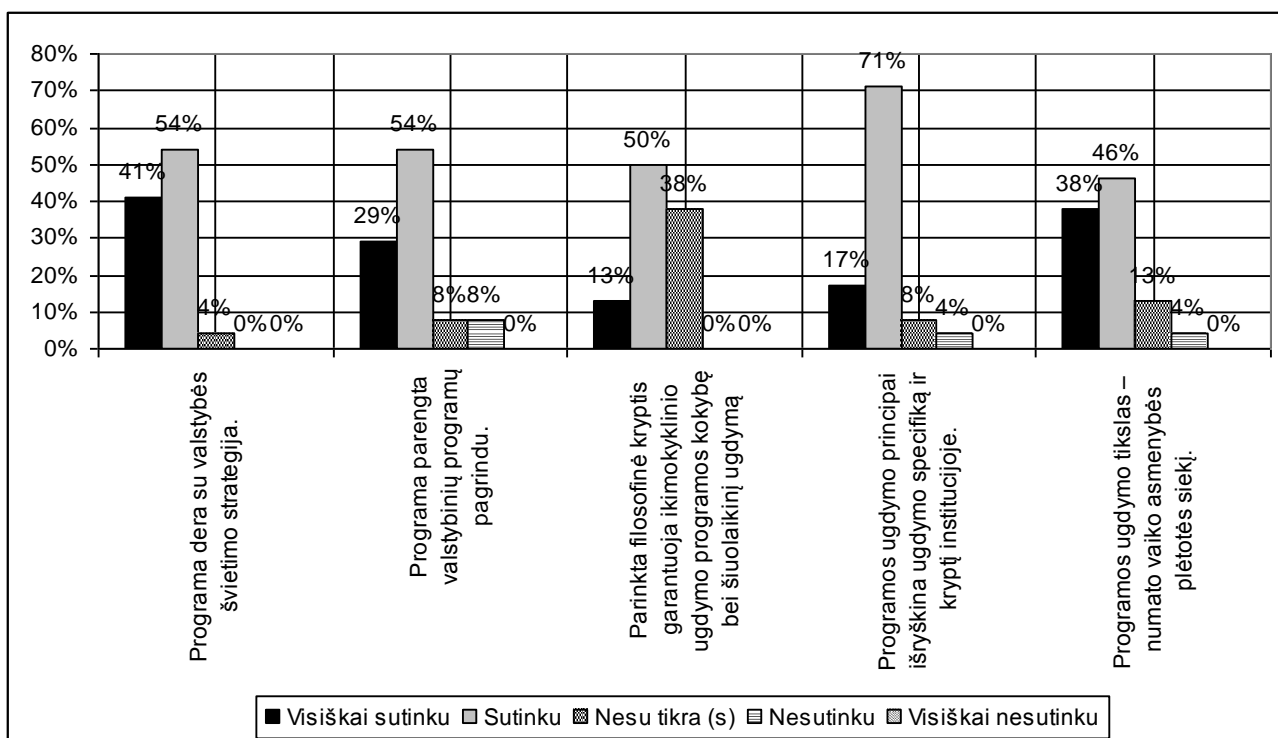
Apibendrinant tiriamųjų duomenis (žr.3 pav.) galima teigti, kad tiriamieji (tėvai ir pedagogai) įsitikinę, kad ugdymo kokybė tai: sudaryta tinkama ugdymosi aplinka (85 %); galima matyti ugdymo procesą ir rezultatą (83 %); malonus vaiko ir pedagogo tarpusavio bendravimas (79 %); ugdymo tikslų pasiekimo laipsnis (78 %); visapusiškas vaiko ugdymas (76 %); vaiko ugdymo būdų įvairovė (75 %); laiduojamas tęstinumas tarp ikimokyklinio – priešmokyklinio ir ugdymo mokykloje (71 %); vaikų poreikių tenkinimas (62%) ir mažiausiai reikšmingas tėvų poreikių tenkinimas (53 %). Keista, kad tėvai vaikų ir tėvų poreikių tenkinimą išskyrė kaip mažiausiai reikšmingus ugdymo kokybei, kai Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme (2003,) Metodinėse rekomendacijose ikimokyklinio ugdymo programai rengti (2006) vaikų, tėvų ir bendruomenės poreikių tenkinimas įvardintas, kaip pagrindinis ugdymo kokybės kriterijus.

Žinodami, kaip tėvai ir pedagogai suvokia ugdymo kokybę, galima atlikti vidinį, formalų, formuojamąjį ir kriterijų rodikliais grįstą ikimokyklinio ugdymo programos vertinimą.

3. 1. 2. Ugdymo kokybės samprata ir turinys

Atliekant tyrimą svarbu buvo sužinoti tėvų ir pedagogų požiūrį į ikimokyklinio ugdymo programos turinį, kurį sudaro šie vertinimo kriterijai: programos turinio vertinimas (žr. 4 pav.); ugdymo programos tęstinumas (žr. 5 pav. ir 6 pav.); programos atitiktis vaikų poreikiams ir interesams (žr. 7 pav. ir 8 pav.); programoje atsispindintys įstaigos ir regiono gamtiniai, edukaciniai, kultūriniai ypatumai(žr. 9 pav. ir 10 pav.); ugdymosi aplinkos, priemonių atitiktis vaikų amžiui, poreikiams bei interesams (žr. 11 pav., 12 pav., 13 pav.)

Tirti rodikliai apibrėžiantys ikimokyklinio ugdymo programos turinį (žr. 4 pav.)

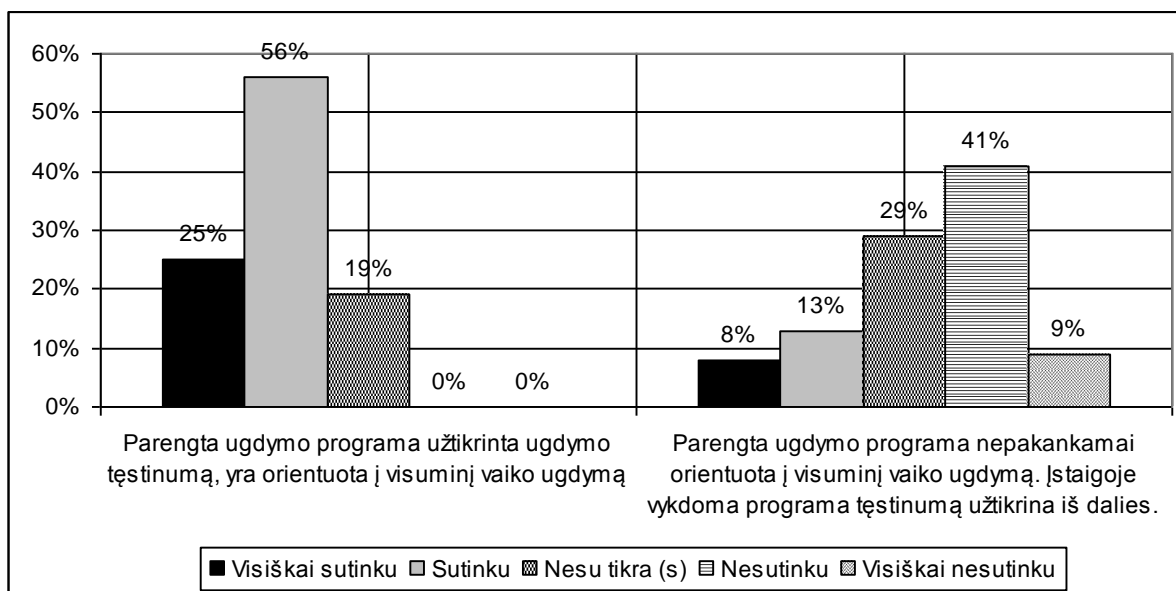
4 pav. Pedagogų patirtinės žinios apie programos turinio vertinimo rodiklius (N = 24)

4 paveiksle didžioji dalis (95 %) pedagogų įsitikinę, kad ikimokyklinio ugdymo programa dera su valstybės švietimo strategija, daugiau nei pusė (88 %) pedagogų tvirtina, kad programos ugdymo principai išryškina ugdymo specifiką ir kryptį institucijoje, 84% kad programos ugdymo tikslas numato vaiko asmenybės plėtotės siekį. 83 % pedagogų mano, kad programa parengta valstybinių programų pagrindu. Mažiau nei pusė pedagogų (38 %) abejoja, kad parinkta filosofinė kryptis garantuoja ikimokyklinio ugdymo programos kokybę bei šiuolaikinį ugdymą. Šis pedagogų abejojimas gali būti siejamas su tuo, kad jie nėra pakankamai gerai susipažinę su įvairių filosofinių teorijų esminėmis idėjomis.

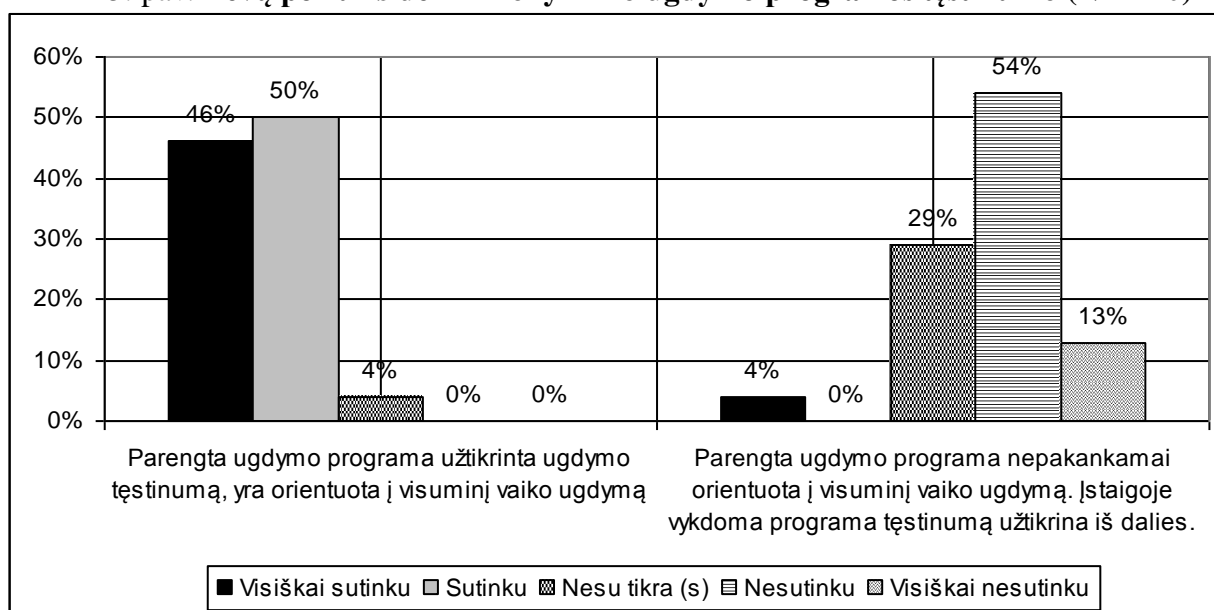
Tirti rodikliai apibrėžiantys ikimokyklinio ugdymo programos tęstinumą. (žr. 5 pav. ir 6 pav.)

5 paveiksle didžioji dalis tėvų (81 %) tvirtina, o mažiau nei penktadalis (19 %) abejoja, kad parengta ikimokyklinio ugdymo programa užtikrina ugdymo tęstinumą ir yra orientuota į visuminį vaiko ugdymą. Daugiau nei penktadalis tėvų (21 %) tvirtina, kad parengta ugdymo programa nepakankamai orientuota į visuminį vaiko ugdymą. Įstaigoje vykdoma programa tęstinumą užtikrina iš dalies.

6 paveiksle didžioji dalis pedagogų (96 %) tvirtina, o maža dalis (4 %) abejoja, kad parengta ugdymo programa užtikrina ugdymo tęstinumą, yra orientuota į visuminį vaiko ugdymą, taip pat maža dalis pedagogų (4 %) tvirtina, kad parengta ugdymo programa nepakankamai orientuota į visuminį vaiko ugdymą. Įstaigoje vykdoma programa tęstinumą užtikrina iš dalies.

5. pav. Tėvų požiūris dėl ikimokyklinio ugdymo programos tęstinumo (N = 170)

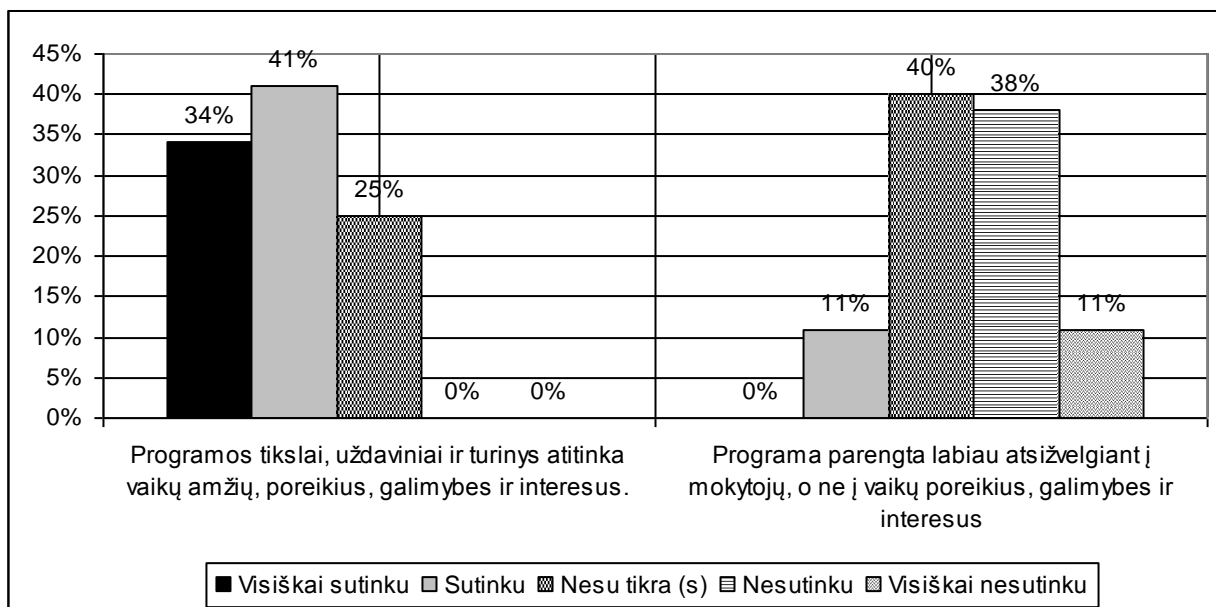
6. pav. Pedagogų požiūris dėl ikimokyklinio ugdymo programos tęstinumo (N = 24)

Apibendrinant šių paveikslų (žr. 5 pav. ir 6 pav.) duomenis galima teigti, kad didžioji dalis tėvų (81 %) ir pedagogų (96 %) įsitikinę, didesnė dalis tėvų (19 %) nei pedagogų (4 %) abejoja,

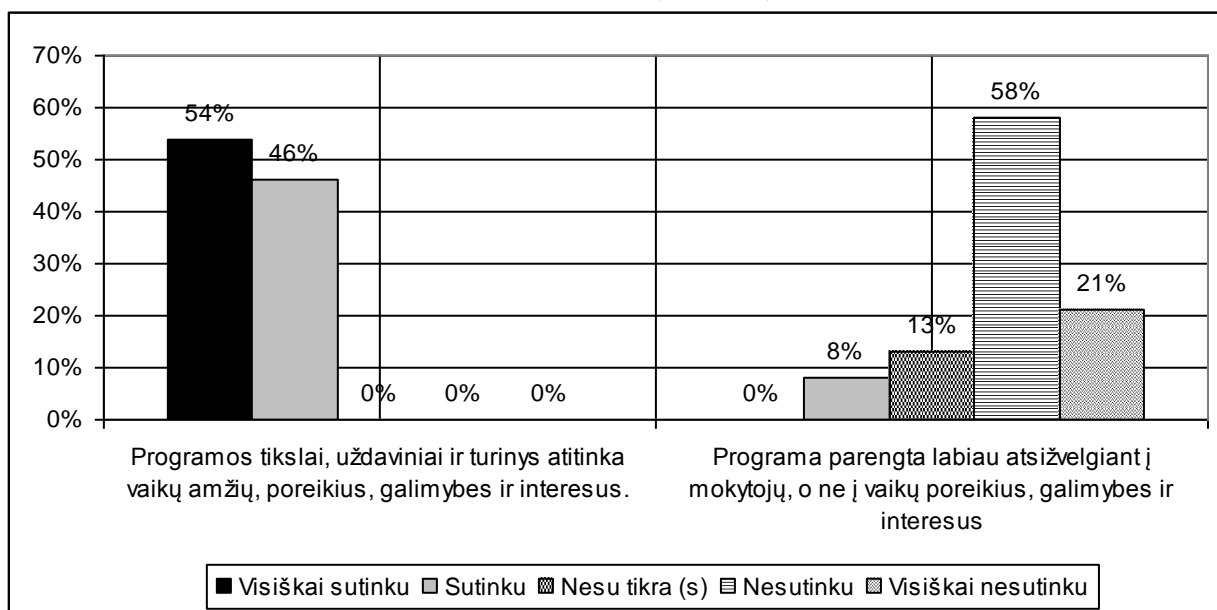
kad parengta ikimokyklinio ugdymo programa užtikrina ugdymo tęstinumą ir yra orientuota į visuminį vaiko ugdymą.

Didesnė dalis tėvų (21 %) nei pedagogų (4 %) tvirtina, tiek pat tėvų ir pedagogų (29 %) abejoja, kad parengta ugdymo programa nepakankamai orientuota į visuminį vaiko ugdymą, kad įstaigoje vykdoma programa tęstinumą užtikrina iš dalies.

Tirti rodikliai, apibrėžiantys ikimokyklinio ugdymo programos atitiktį vaikų poreikiams ir interesams. (žr. 7 pav. ir 8 pav.)

7 pav. Tėvų požiūris dėl ikimokyklinės ugdymo programos atitikties vaikų poreikiams ir interesams (N = 170)

8 pav. Pedagogų požiūris dėl ikimokyklinės ugdymo programos atitikties vaikų poreikiams ir interesams (N = 24)

7 paveiksle programos tikslai, uždaviniai ir turinys atitinka vaikų amžių, poreikius, galimybes ir interesus tvirtina didžioji dalis tėvų (75 %), o ketvirtadalis (25 %) tėvų abejoja.

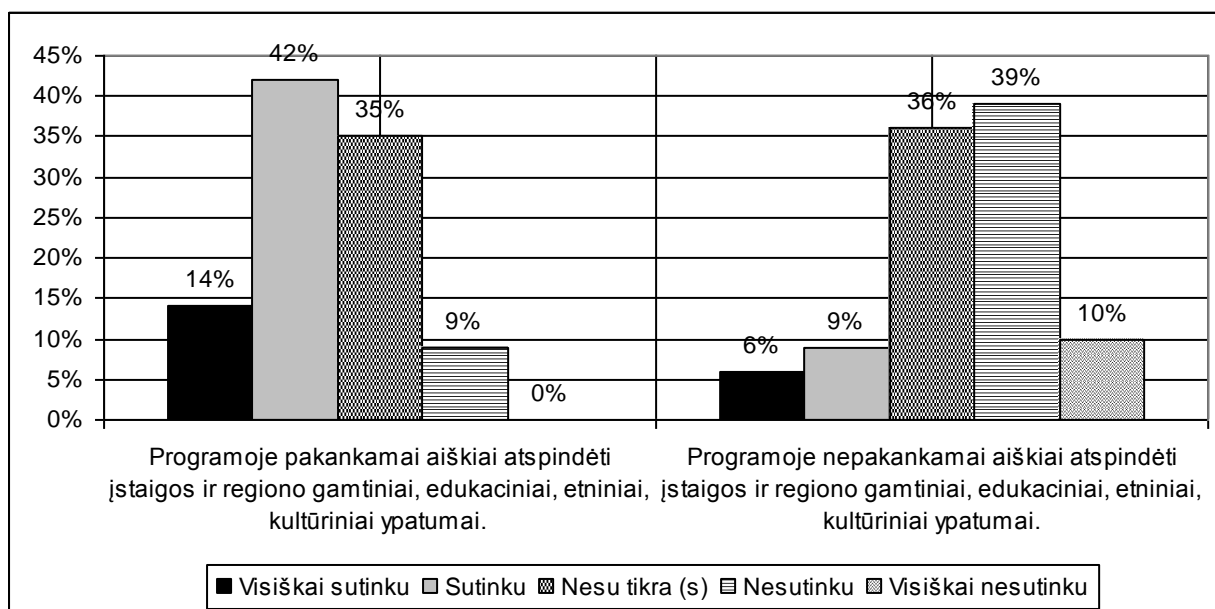
Kad programa parengta labiau atsižvelgiant į mokytojų, o ne į vaikų poreikius, galimybes ir interesus tvirtina devintadalis tėvų (11 %), o mažiau nei pusė (40 %) abejoja.

Visi (100 %) pedagogai tvirtina, kad programos tikslai, uždaviniai ir turinys atitinka vaikų amžių, poreikius, galimybes ir interesus, tačiau patys sau pedagogai prieštarauja ir maža dalis pedagogų (8 %) tvirtina, kad programa parengta labiau atsižvelgiant į mokytojų, o ne į vaikų poreikius, galimybes ir interesus. (žr. 8 pav.),

Apibendrinant šių paveikslų (žr. 7 pav., 8 pav.) duomenis galima teigti, kad didžioji dalis tėvų (75 %) ir visi (100%) pedagogai įsitikinę ir tik ketvirtadalis (25 %) tėvų abejoja, kad ikimokyklinio ugdymo programos tikslai, uždaviniai ir turinys atitinka vaikų amžių, poreikius, galimybes ir interesus.

Didesnė dalis tėvų (11 %) nei pedagogų (8 %) įsitikinę, kad programa parengta labiau atsižvelgiant į mokytojų, o ne į vaikų poreikius, galimybes ir interesus. (žr. 7 pav. ir 8 pav.)

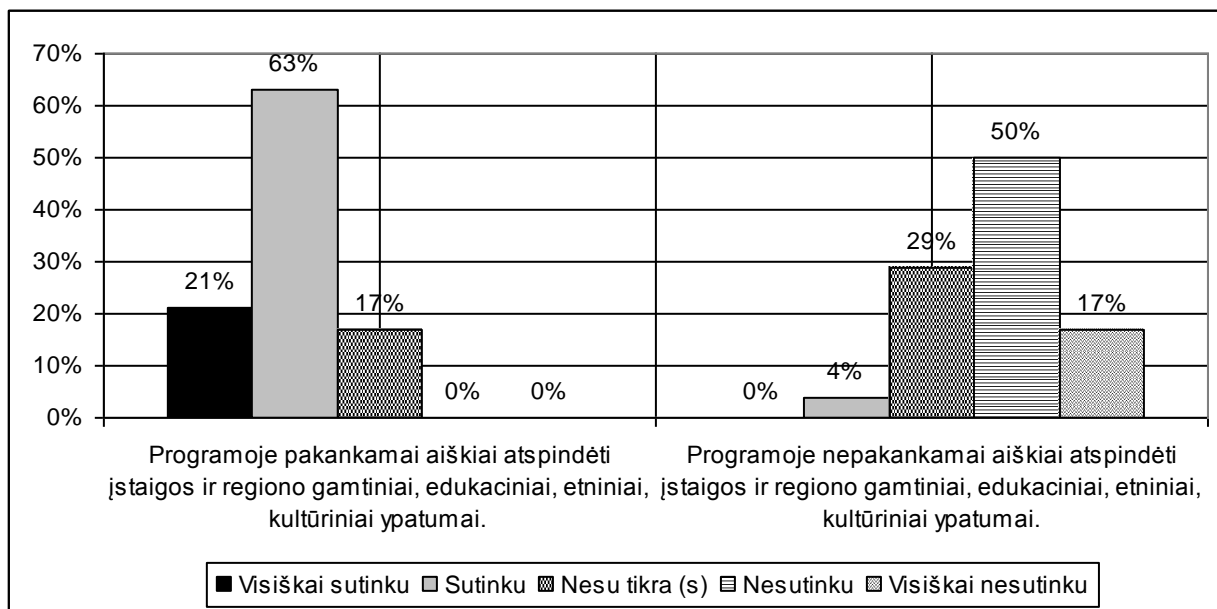
Tirti rodikliai. apibrėžiantys ikimokyklinio ugdymo programos įstaigos ir regiono gamtinius, edukacinius, etninius, kultūrinius ypatumus. (žr. 9 pav. ir 10 pav.)

9 pav. Tėvų požiūris dėl ikimokyklinės ugdymo programos įstaigos ir regiono gamtinių, edukacinių, etninių, kultūrinių ypatumų (N = 170)

9 paveiksle daugiau nei pusė (56 %) tėvų tvirtina, mažiau nei pusė (35 %) abejoja ir maža dalis (9 %) tėvų nesutinka, kad ikimokyklinio ugdymo programoje pakankamai aiškiai atspindėti įstaigos ir regiono gamtiniai, edukaciniai, etniniai ir kultūriniai ypatumai, o mažiau nei septintadalis

tėvų tvirtina, kad ugdymo programoje nepakankamai aiškiai atspindėti įstaigos ir regiono gamtiniai, edukaciniai, etniniai, kultūriniai ypatumai.

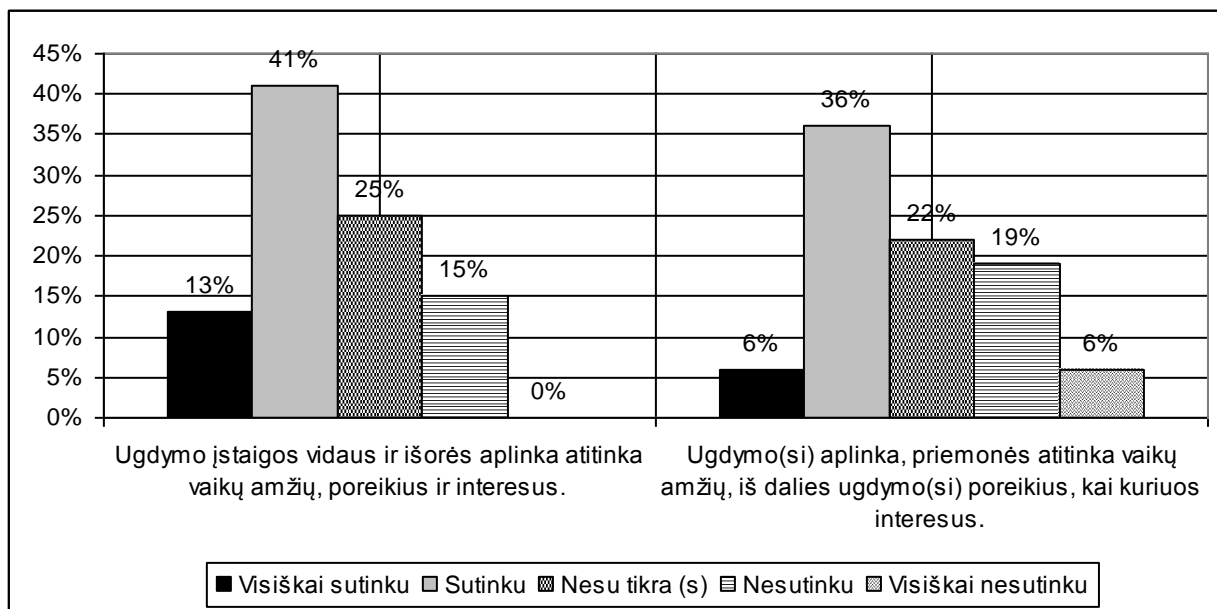
10 pav. **Pedagogų požiūris dėl ikimokyklinės ugdymo programos įstaigos ir regiono gamtinių, edukacinių, etninių, kultūrinių ypatumų (N = 24)**

10 paveiksle didžioji dalis (84 %) pedagogų tvirtina, daugiau nei šeštadalis (17 %) abejoja, kad ikimokyklinio ugdymo programoje pakankamai aiškiai atspindėti įstaigos ir regiono gamtiniai, edukaciniai, etniniai ir kultūriniai ypatumai, o maža dalis (4 %) pedagogų tvirtina, kad ikimokyklinio ugdymo programoje nepakankamai atspindėti įstaigos ir regiono gamtiniai, edukaciniai, etniniai, kultūriniai ypatumai.

Apibendrinant šių paveikslų (žr. 9 pav., 10 pav.) duomenis galima teigti, kad daugiau pedagogų (84 %) nei tėvų (56 %) įsitikinę, daugiau tėvų (35 %) nei pedagogų (17 %) abejoja ir maža dalis (9 %) tėvų prieštarauja, kad ikimokyklinio ugdymo programoje pakankamai aiškiai atspindėti įstaigos ir regiono gamtiniai, edukaciniai, etniniai ir kultūriniai ypatumai.

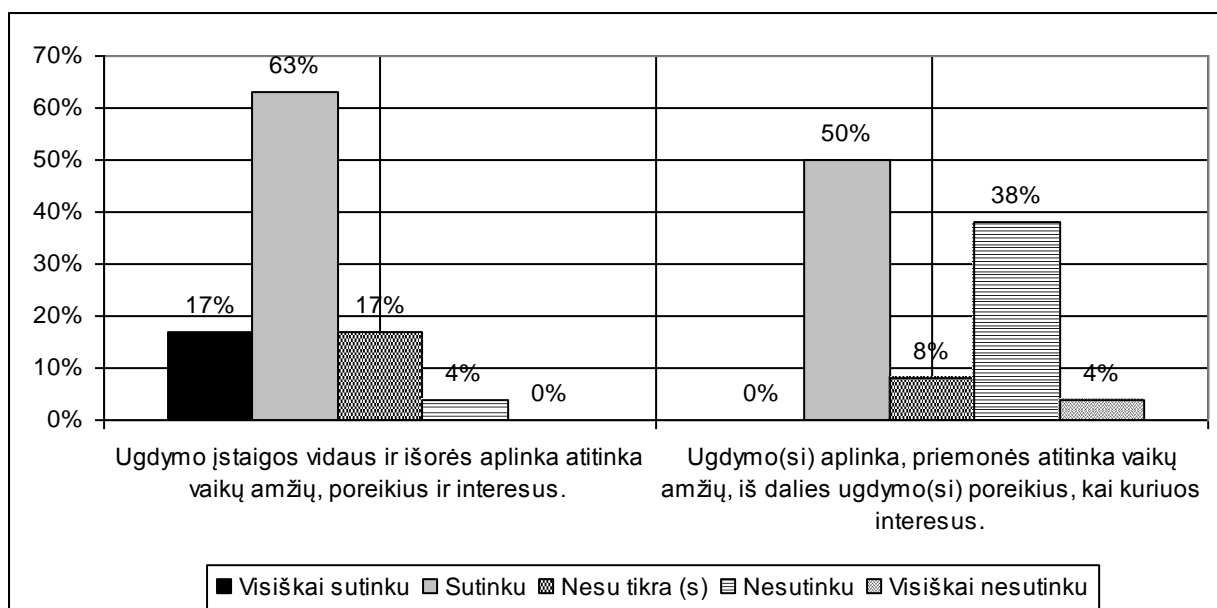
Daugiau tėvų (15 %) nei pedagogų (4 %) įsitikinę, kad programoje nepakankamai aiškiai atspindėti įstaigos ir regiono gamtiniai, edukaciniai, etniniai, kultūriniai ypatumai. (žr. 9 pav. ir 10 pav.)

Tirti rodikliai, apibrėžiantys ugdymo(si) aplinkos, priemonių atitiktį vaikų amžiui, poreikiams bei interesams (žr. 11 pav., 12 pav. ir 13 pav.)

11 pav. Tėvų požiūris dėl ugdymo(si) aplinkos, priemonių atitikties vaikų amžiui, poreikiams bei interesams (N = 170)

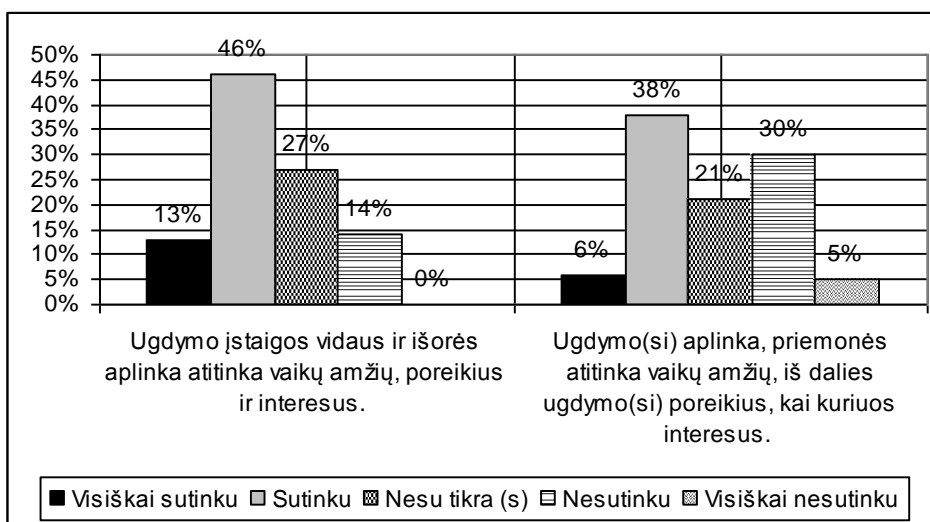
Daugiau nei pusė tėvų (54 %) tvirtina, ketvirtadalis (25 %) abejoja ir mažiau nei septintadalis (15 %) prieštarauja, kad ugdymo įstaigos vidaus ir išorės aplinka atitinka vaikų amžių, poreikius ir interesus, tačiau mažiau nei pusė tėvų (42 %) tvirtina, kad ugdymo(si) aplinka, priemonės atitinka vaikų amžių, iš dalies ugdymo(si) poreikius, kai kuriuos interesus. (žr. 11 pav.)

12 pav. Pedagogų požiūris dėl ugdymo(si) aplinkos, priemonių atitikties vaikų amžiui, poreikiams bei interesams (N = 24)

12 paveiksle didžioji dalis pedagogų (80 %) tvirtina, daugiau nei šeštadalis (17%) abejoja ir tik nedidelė dalis pedagogų (4 %) nesutinka, kad ugdymo įstaigos vidaus ir išorės aplinka atitinka vaikų amžių, poreikius ir interesus, tačiau pusė (50 %) pedagogų patys sau prieštarauja ir tvirtina, kad ugdymo(si) aplinka, priemonės atitinka vaikų amžių, iš dalies ugdymo(si) poreikius, kai kuriuos interesus.

Apibendrinant šių paveikslų (žr. 11 pav. ir 12 pav.) duomenis galima teigti, kad daugiau pedagogų (80 %) nei tėvų (54 %) įsitikinę, daugiau tėvų (25 %) nei pedagogų (17%) abejoja, daugiau pedagogų (15 %) nei tėvų (4 %) prieštarauja, kad ugdymo įstaigos vidaus ir išorės aplinka atitinka vaikų amžių, poreikius ir interesus. Daugiau pedagogų (50 %) nei tėvų (42%) tvirtina, kad ugdymo(si) aplinka, priemonės atitinka vaikų amžių, iš dalies ugdymo(si) poreikius, kai kuriuos interesus.

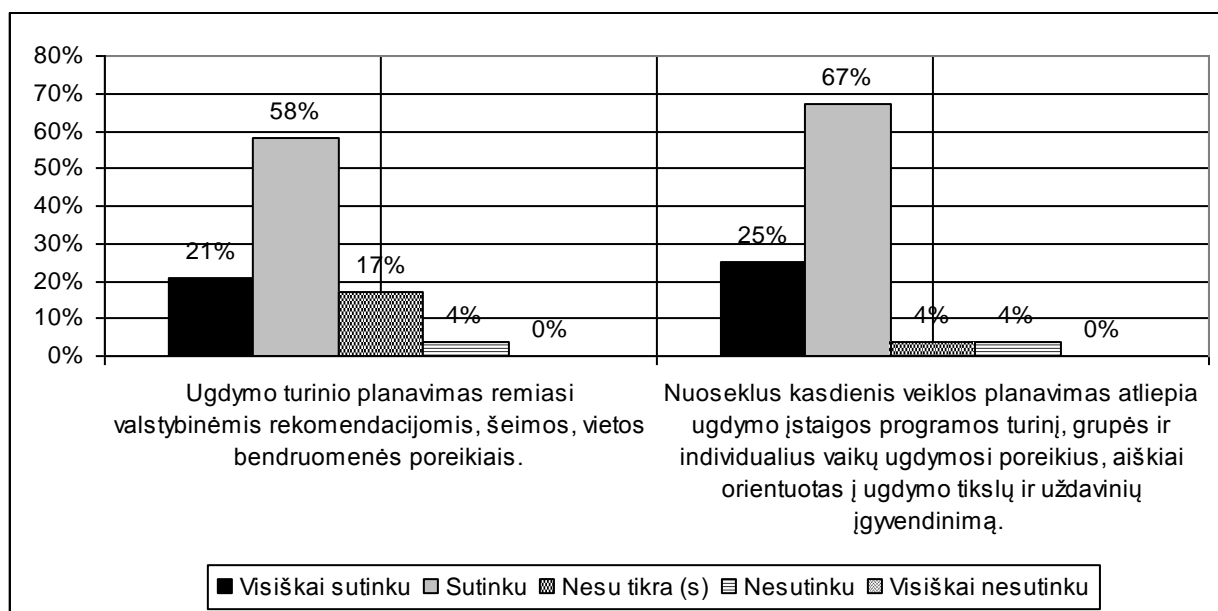
13 pav. Tėvų ir pedagogų požiūris dėl ugdymo(si) aplinkos, priemonių atitikties vaikų amžiui, poreikiams bei interesams (N = 194)

Apibendrinant tiriamųjų duomenis (žr. 13 pav.) galima teigti, kad daugiau nei pusė (59 %) tiriamųjų (tėvų ir pedagogų) įsitikinę, daugiau nei ketvirtadalis (27 %) abejoja ir mažiau nei septintadalis (14 %) prieštarauja, kad ugdymo įstaigos vidaus ir išorės aplinka atitinka vaikų amžių, poreikius ir interesus, tačiau mažiau nei pusė (44 %) tiriamųjų (tėvų ir pedagogų) prieštarauja ir tvirtina, kad ugdymo(si) aplinka, priemonės atitinka vaikų amžių, iš dalies ugdymo(si) poreikius, kai kuriuos interesus.

3. 1. 3. Ugdymo proceso planavimas ir kokybė

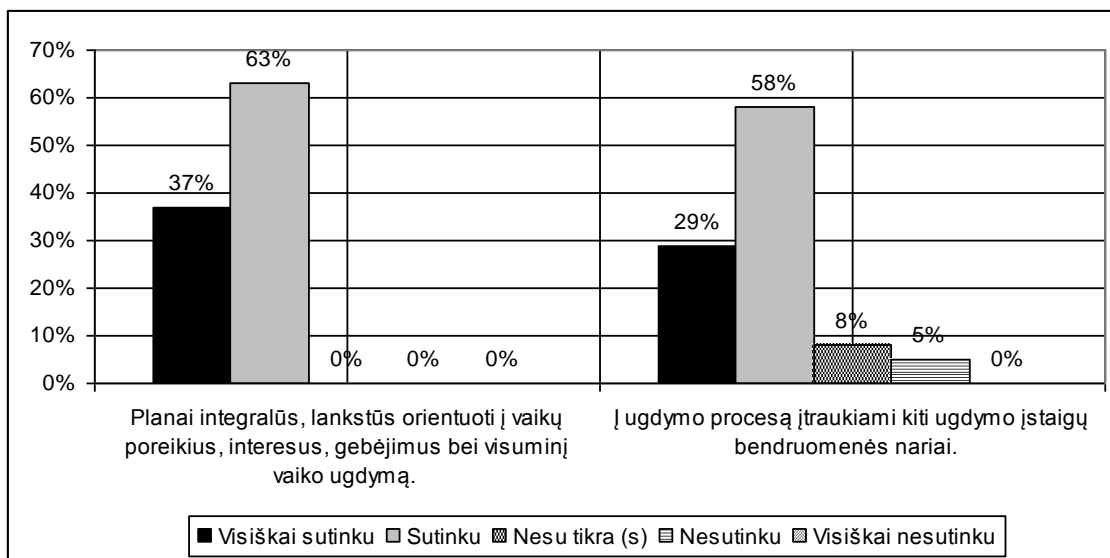
Tyrimo metu buvo tirtas pedagogų požiūris į ugdymosi turinio ir procesų planavimą, kurį sudarė šie vertinimo kriterijai: ugdymo turinio ir kasdieninės veiklos planavimas (žr.14 pav.); planavimo procedūrų kokybė (žr.15 pav.).

Tirti rodikliai, apibrėžiantys ugdymo turinio ir kasdieninės veiklos planavimą (žr. 14) bei planavimo procedūrų kokybę (žr. 15 pav.)

14 pav. Pedagogų požiūris dėl ugdymo turinio ir kasdieninės veiklos planavimo (N = 24)

14 paveiksle didžioji dalis (79 %) pedagogų tvirtina, daugiau nei šeštadalis (17 %) abejoja ir tik maža dalis (4 %) nepritaria, kad ugdymo turinio planavimas remiasi valstybinėmis rekomendacijomis, šeimos, vietos, bendruomenės poreikiais. Taip pat didžioji dalis pedagogų (92 %) tvirtina ir tik maža dalis (4 %) pedagogų abejoja ir nepritaria, kad nuoseklus veiklos planavimas atliepia ugdymo įstaigos programos turinį, grupės ir individualius vaikų ugdymosi poreikius, aiškiai orientuotas į ugdymo tikslų ir uždavinių įgyvendinimą.

15 pav. **Pedagogų požiūris dėl ugdymo planavimo procedūrų kokybės (N = 24)**

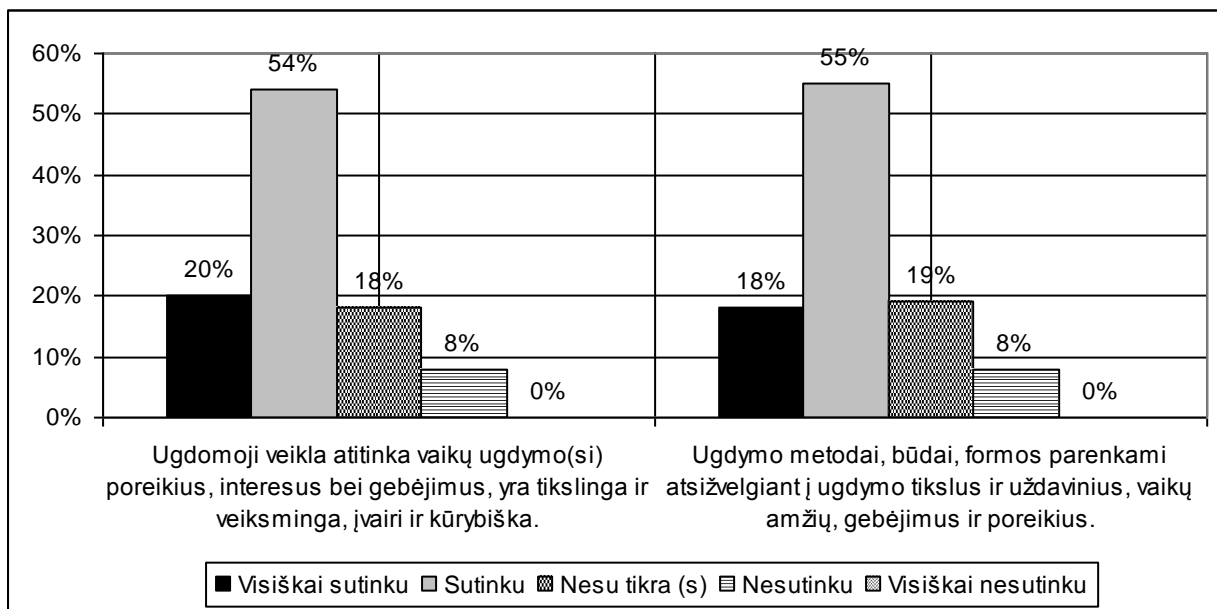
15 paveiksle Visi (100 %) pedagogai tvirtina, kad planai integralūs, lankstūs orientuoti į vaikų poreikius, interesus, gebėjimus bei visuminį vaiko ugdymą ir didžioji dalis (87 %) pedagogų tvirtina, kad į ugdymo procesą įtraukiami kiti ugdymo įstaigų bendruomenės nariai.

Apibendrinant tyrimo duomenis (žr. 14 pav. ir 15 pav.) galima teigti, kad didžioji dalis pedagogų (79%) įsitikinę, kad ugdymo turinio planavimas remiasi valstybinėmis rekomendacijomis, šeimos, vietos, bendruomenės poreikiais. Taip pat didžioji dalis pedagogų (92 %) tvirtina, kad nuoseklus veiklos planavimas atliepia ugdymo įstaigos programos turinį, grupės ir individualius vaikų ugdymosi poreikius, aiškiai orientuotas į ugdymo tikslų ir uždavinių įgyvendinimą.

Kad planai integralūs, lankstūs orientuoti į vaikų poreikius, interesus, gebėjimus bei visuminį vaiko ugdymą įsitikinę visi (100 %) pedagogai. Taip pat didžioji dalis (87 %) pedagogų tvirtina, kad į ugdymo procesą įtraukiami kiti ugdymo įstaigų bendruomenės nariai ir tik nedidelė dalis pedagogų šiems rodikliams prieštarauja.

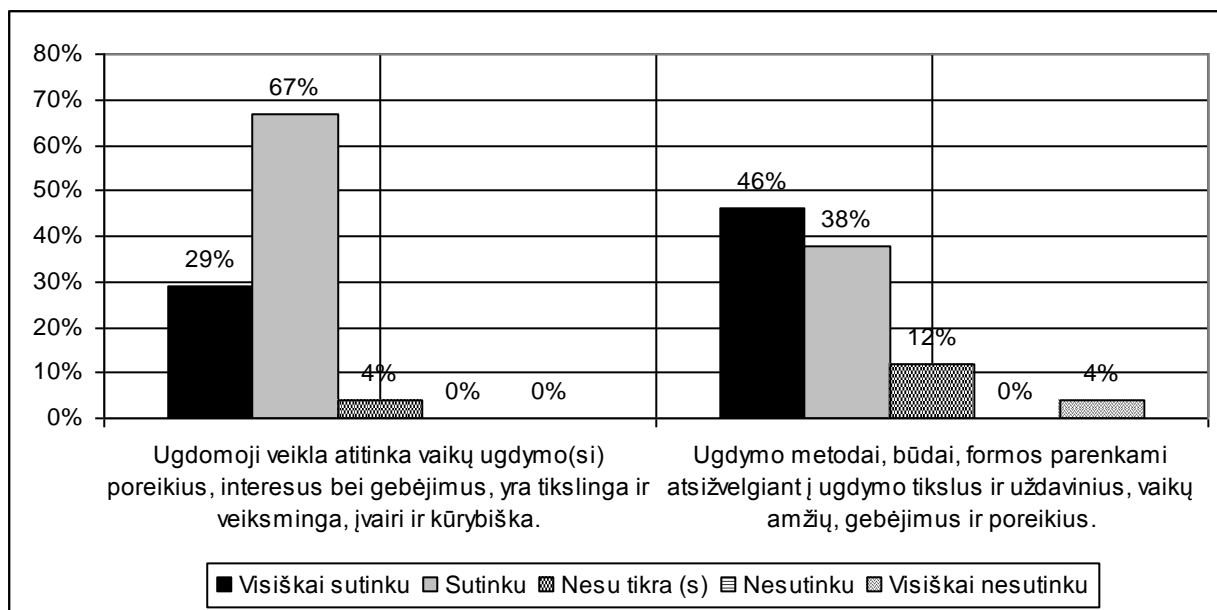
Siekiant išsiaiškinti tėvų ir pedagogų požiūrį, buvo tirta ugdymo(si) proceso kokybė remiantis šiais vertinimo kriterijais: ugdomosios veiklos tikslingumas, veiksmingumas, kūrybiškumas, sistemingumas (žr.16 pav., 17pav. ir 18 pav.); mokytojo ir ugdytinio sąveika (žr. 19 pav., 20 pav. ir 21 pav.); ugdymosi motyvacijos palaikymas (žr. 22 pav., 23 pav. ir 24 pav.).

Buvo svarbu ištirti ugdomosios veiklos tikslingumą, veiksmingumą, kūrybiškumą ir sistemingumą apibrėžiančius rodiklius (žr.16 pav., 17 pav. ir 18 pav.)

16 pav. Tėvų požiūris dėl ugdomosios veiklos tikslingumo, veiksmingumo, kūrybiškumo, sistemingumo (N = 170)

16 paveiksle didžioji dalis tėvų (74 %) tvirtina, mažiau nei penktadalis (18 %) abejoja, maža dalis (8 %) prieštarauja, kad ugdomoji veikla atitinka vaikų ugdymo(si) poreikius, interesus bei gebėjimus, yra tikslinga ir veiksminga, įvairi ir kūrybiška. Kad ugdymo metodai, būdai, formos parenkami atsižvelgiant į ugdymo tikslus ir uždavinius, vaikų amžių, gebėjimus ir poreikius, tvirtina didžioji dalis (73 %) tėvų, mažiau nei penktadalis (19 %) abejoja, o maža dalis (8 %) prieštarauja.

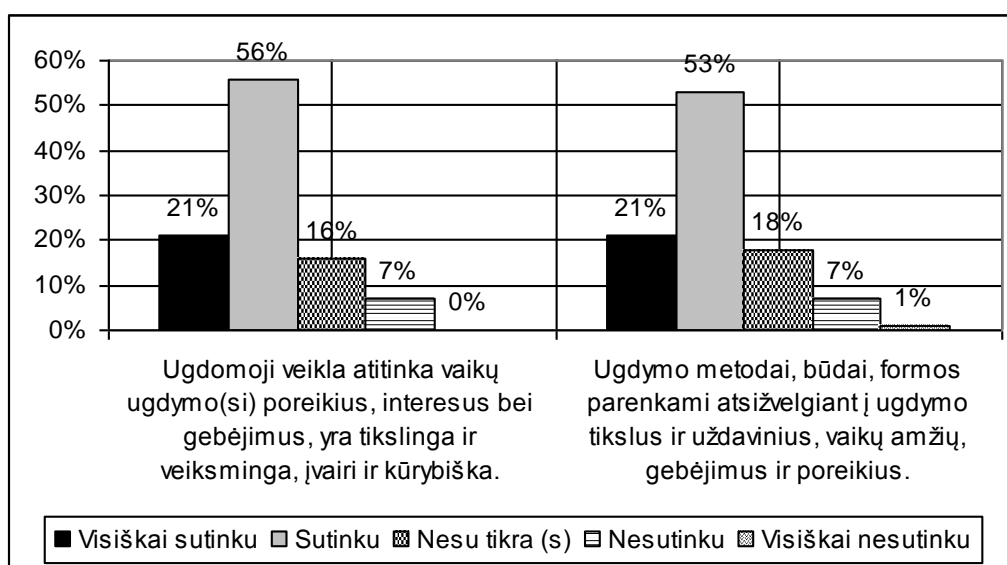

17 pav. Pedagogų patirties žinios apie ugdomosios veiklos tikslingumą, veiksmingumą, kūrybiškumą, sistemingumą (N = 24)

17 paveiksle didžioji dalis pedagogų (96 %) tvirtina, kad ugdomoji veikla atitinka vaikų ugdymo(si) poreikius, interesus bei gebėjimus, yra tikslinga ir veiksminga, įvairi ir kūrybiška, o

maža dalis (4 %) pedagogų abejoja. Kad ugdymo metodai, formos parenkami atsižvelgiant į ugdymo tikslus ir uždavinius, vaikų amžių, gebėjimus ir poreikius, tvirtina didžioji dalis (84 %) pedagogų, aštuntadalis (12 %) abejoja, o maža dalis (4 %) nepritaria.

Apibendrinant šių paveikslų (žr. 16 pav. ir 17 pav.) duomenis galima teigti, kad daugiau pedagogų (96 %) nei tėvų (74 %) įsitikinę, daugiau tėvų (18 %) nei pedagogų (4 %) abejoja ir maža dalis (8 %) tėvų prieštarauja, kad ugdomoji veikla atitinka vaikų ugdymo(si) poreikius, interesus bei gebėjimus, yra tikslinga ir veiksminga, įvairi ir kūrybiška. Kad ugdymo metodai, būdai, formos parenkami atsižvelgiant į ugdymo tikslus ir uždavinius, vaikų amžių, gebėjimus ir poreikius tvirtina daugiau pedagogų (84 %) nei tėvų (73 %).

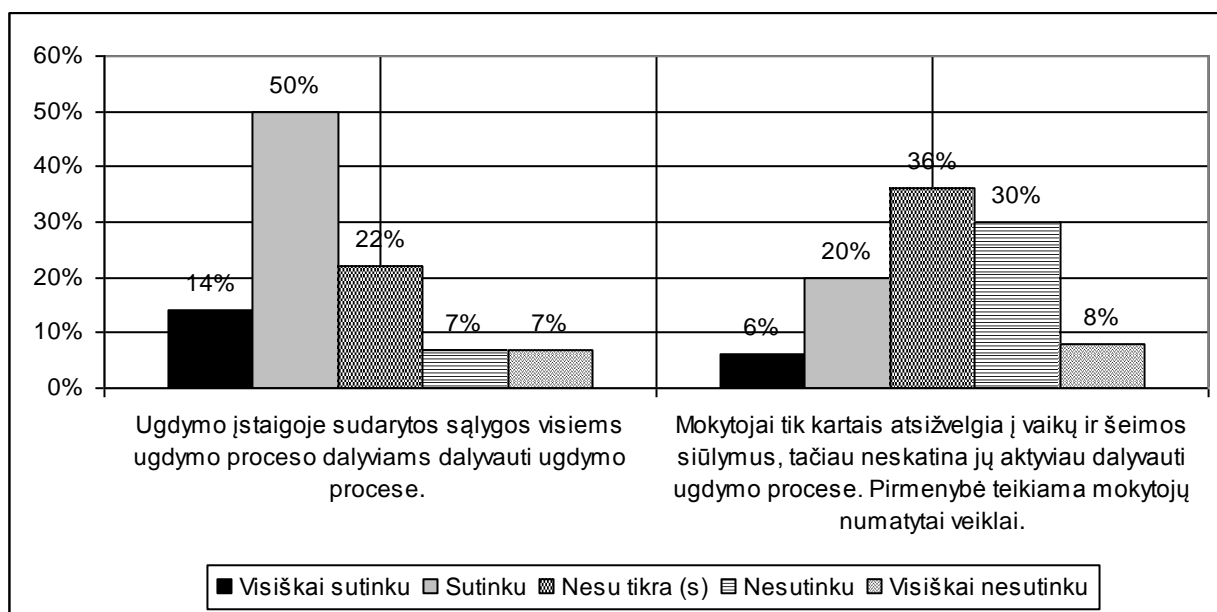

18 pav. Tiriamųjų (tėvų ir pedagogų) požiūris dėl ugdomosios veiklos tikslingumo, veiksmingumo, kūrybiškumo, sistemingumo (N = 194)

Apibendrinant tiriamųjų duomenis (žr.18 pav.) galima teigti, kad didžioji dalis (77 %) tiriamųjų (tėvų ir pedagogų) yra įsitikinę, šeštadalis (16 %) abejoja ir maža dalis (7 %) prieštarauja, kad ugdomoji veikla atitinka vaikų ugdymo(si) poreikius, interesus bei gebėjimus, yra tikslinga ir veiksminga, įvairi ir kūrybiška.

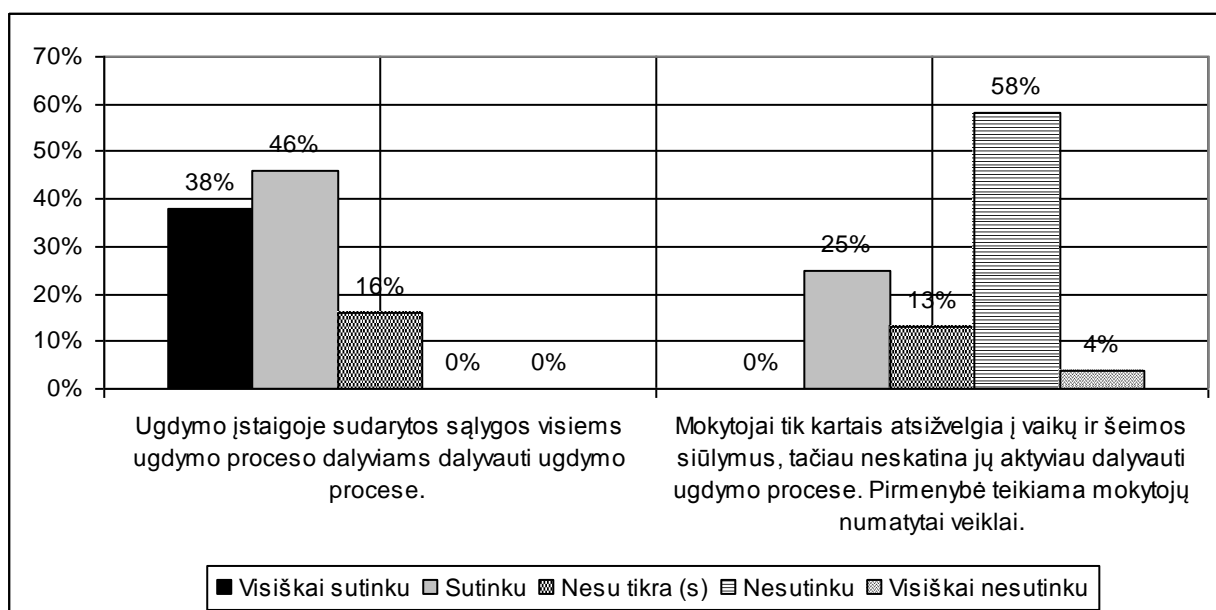
Kad ugdymo metodai, formos parenkami atsižvelgiant į ugdymo tikslus ir uždavinius, vaikų amžių, gebėjimus ir poreikius, įsitikinę net 74 % tiriamųjų (tėvai ir pedagogai), mažiau nei penktadalis (18 %) abejoja, o maža dalis (8 %) nesutinka.

Tyrimo metu buvo siekiama ištirti mokytojo ir ugdytinio sąveikos rodiklius (žr. 19 pav., 20 pav. ir 21 pav.)

19 pav. Tėvų požiūris dėl mokytojo ir ugdytinio sąveikos (N = 170)

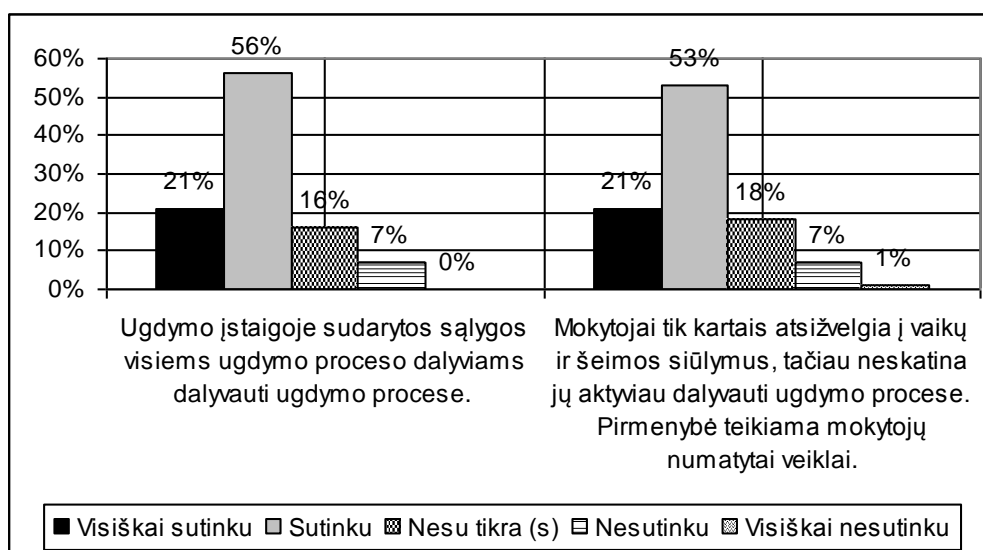
Didžioji dalis (64 %) tėvų tvirtina, mažiau nei ketvirtadalis (22 %) abejoja, mažiau nei septintadalis (14 %) prieštarauja, kad ugdymo įstaigoje sudarytos sąlygos visiems ugdymo proceso dalyviams dalyvauti ugdymo procese. Kad mokytojai tik kartais atsižvelgia į vaikų ir šeimos siūlymus, tačiau neskatina jų aktyviau dalyvauti ugdymo procese. Kad pirmenybė teikiama mokytojų numatytais veiklais, tvirtina daugiau nei ketvirtadalis (26 %) tėvų, mažiau nei pusė (36 %) tėvų abejoja ir prieštarauja. (žr.19 pav.)

20 pav. Pedagogų požiūris dėl mokytojo ir ugdytinio sąveikos (N = 24)

20 paveiksle didžioji dalis pedagogų (84 %) tvirtina, mažiau nei šeštadalis (16 %) abejoja, kad ugdymo įstaigoje sudarytos sąlygos visiems ugdymo proceso dalyviams dalyvauti ugdymo procese ir kad mokytojai tik kartais atsižvelgia į vaikų ir šeimos siūlymus, tačiau neskatina jų aktyviau dalyvauti ugdymo procese. Pirmenybė teikiama mokytojų numatytais veiklais- tvirtina ketvirtadalis (25 %) pedagogų.

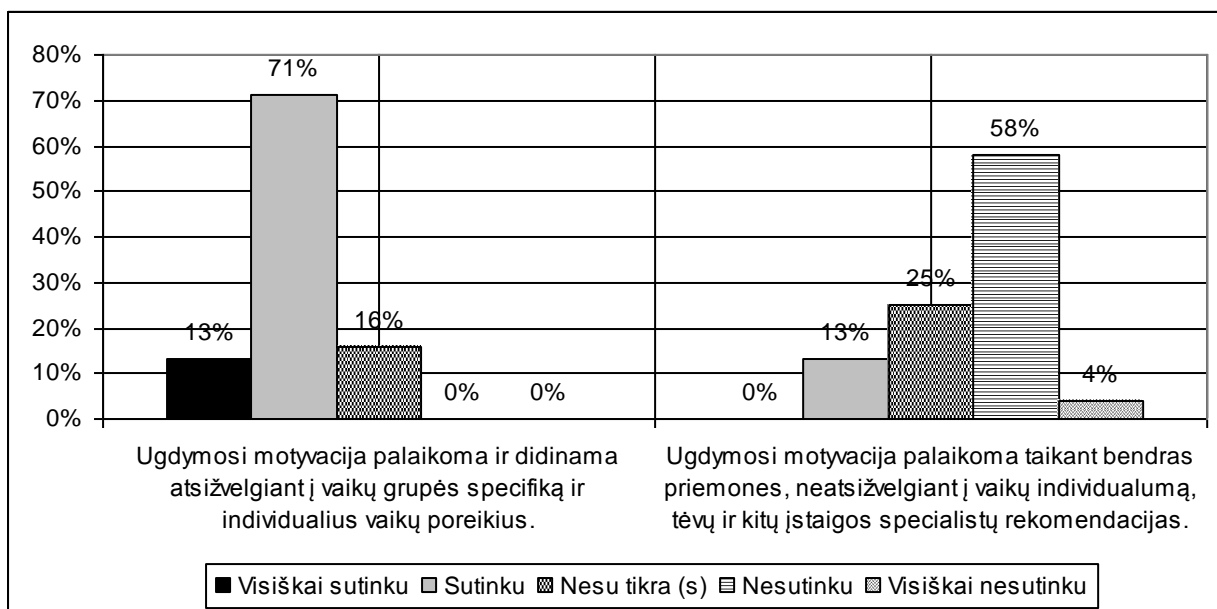
Apibendrinant šių paveikslų (žr. 19 pav. ir 20 pav.) duomenis galima teigti, kad daugiau pedagogų (84 %) nei tėvų (64 %) įsitikinę, daugiau tėvų (22 %) nei pedagogų (16 %) abejoja ir septintadalis (14 %) tėvų prieštarauja, kad ugdymo įstaigoje sudarytos sąlygos visiems ugdymo proceso dalyviams dalyvauti ugdymo procese. Daugiau tėvų (26%) nei pedagogų (25 %) tvirtina, kad mokytojai tik kartais atsižvelgia į vaikų ir šeimos siūlymus, tačiau neskatina jų aktyviau dalyvauti ugdymo procese. Pirmenybė teikiama mokytojų numatytais veiklais.

21 pav. Tėvų ir pedagogų požiūris dėl mokytojo ir ugdytinio sąveikos (N = 194)

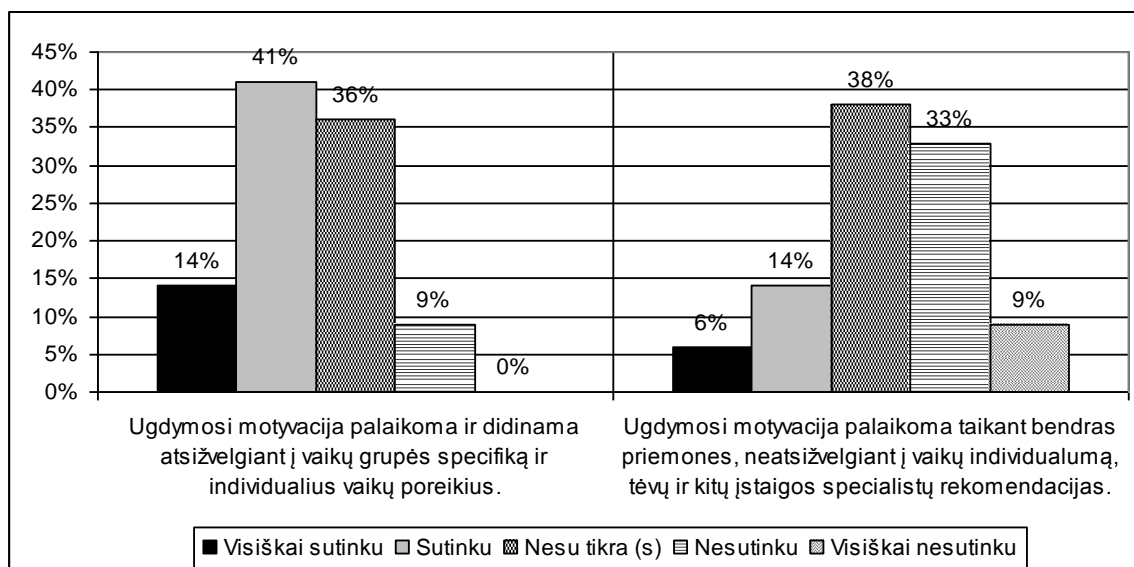
Apibendrinant tiriamųjų (tėvų ir pedagogų) duomenis (žr. 21 pav.) galima teigti, kad didžioji dalis tiriamųjų (77 %) įsitikinę, mažiau nei šeštadalis (16 %) abejoja ir maža dalis (7 %) prieštarauja, kad ugdymo įstaigoje sudarytos sąlygos visiems ugdymo proceso dalyviams dalyvauti ugdymo procese. Kad mokytojai tik kartais atsižvelgia į vaikų ir šeimos siūlymus, tačiau neskatina jų aktyviau dalyvauti ugdymo procese ir pirmenybė teikiama mokytojų numatytais veiklais, tvirtina didžioji dalis (74 %) tiriamųjų (tėvai ir pedagogai), o mažiau nei penktadalis (18 %) abejoja.

Tirti ugdymosi motyvacijos palaikymo rodikliai (žr. 22 pav., 23 pav. ir 24 pav.)

22 pav. Tėvų požiūris dėl ugdymo(si) motyvacijos palaikymo (N = 170)

22 paveiksle didžioji dalis (84 %) tėvų tvirtina, mažiau nei šeštadalis (16 %) abejoja, kad ugdymosi motyvacija palaikoma ir didinama atsižvelgiant į vaikų grupės specifiką ir individualius vaikų poreikius, o kad ugdymosi motyvacija palaikoma taikant bendras priemones, neatsižvelgiant į vaikų individualumą, tėvų ir kitų įstaigos specialistų rekomendacijas tvirtina mažiau nei septintadalis (13 %) tėvų, o ketvirtadalis (25 %) abejoja.

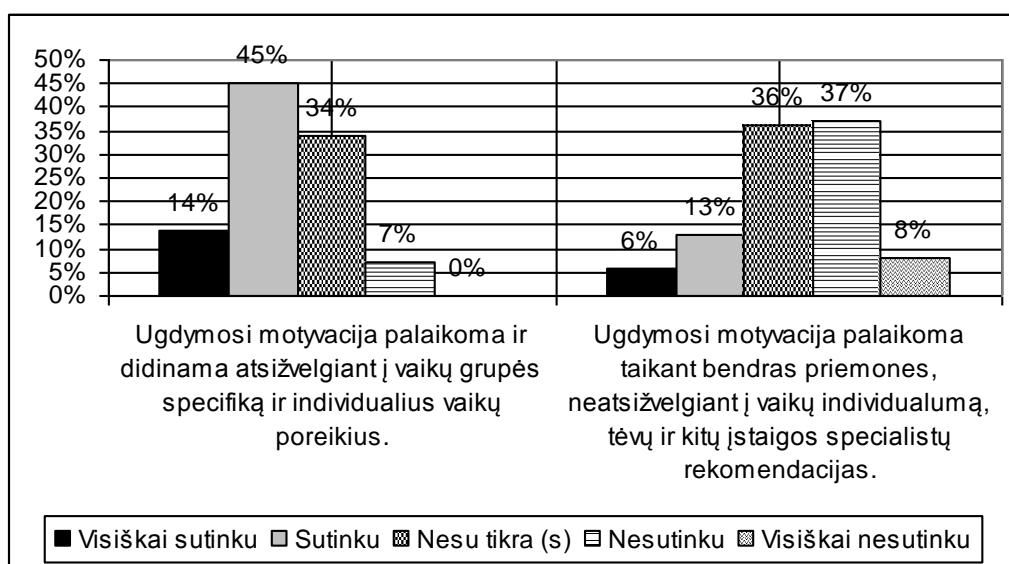

23 pav. Pedagogų požiūris dėl ugdymo(si) motyvacijos palaikymo (N = 24)

23 paveiksle daugiau nei pusė (55 %) pedagogų tvirtina, mažiau nei pusė (36 %) abejoja, o maža dalis (9 %) prieštarauja, kad ugdymosi motyvacija palaikoma ir didinama atsižvelgiant į vaikų grupės specifiką ir individualius vaikų poreikius. Penktadalis (20 %) pedagogų tvirtina ir

ketvirtadalis (25 %) abejoja, kad ugdymosi motyvacija palaikoma taikant bendras priemones, neatsižvelgiant į vaikų individualumą, tėvų ir kitų įstaigos specialistų rekomendacijas.

Apibendrinant šių paveikslų (žr.22 pav. ir 23 pav.) duomenis galima teigti, kad daugiau tėvų (84 %) nei pedagogų (55 %) įsitikinę, daugiau pedagogų (36 %) nei tėvų (16 %) abejoja ir maža dalis (9 %) pedagogų prieštarauja, kad ugdymosi motyvacija palaikoma ir didinama atsižvelgiant į vaikų grupės specifiką ir individualius vaikų poreikius. Daugiau pedagogų (20 %) nei tėvų (13 %) įsitikinę, tiek pat tėvų ir pedagogų (25 %) abejoja, kad ugdymosi motyvacija palaikoma taikant bendras priemones, neatsižvelgiant į vaikų individualumą, tėvų ir kitų įstaigos specialistų rekomendacijas.

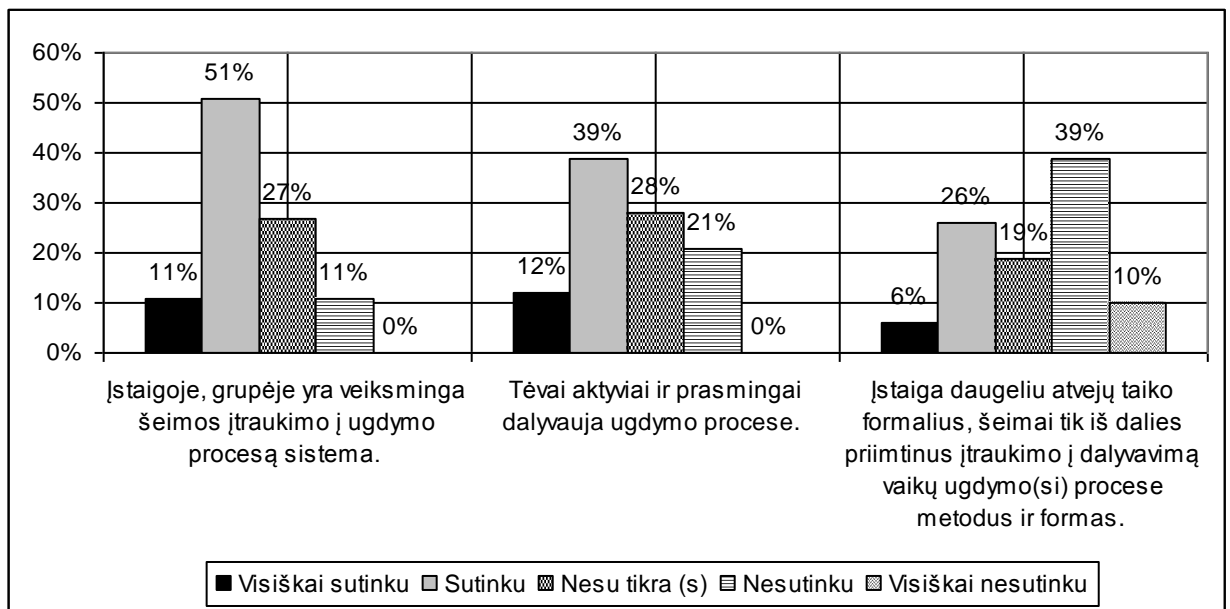
24 pav. Tėvų ir pedagogų požiūris dėl ugdymo(si) motyvacijos palaikymo (N = 194)

Apibendrinant tiriamųjų duomenis (žr. 24 pav.) galima teigti, kad daugiau nei pusė (59 %) tiriamųjų (tėvų ir pedagogų) įsitikinę, mažiau nei pusė (34 %) abejoja, o mažoji dalis (7 %) prieštarauja, kad ugdymosi motyvacija palaikoma ir didinama atsižvelgiant į vaikų grupės specifiką ir individualius vaikų poreikius, o kad ugdymosi motyvacija palaikoma taikant bendras priemones, neatsižvelgiant į vaikų individualumą, tėvų ir kitų įstaigos specialistų rekomendacijas tvirtina mažiau nei penktadalis (19 %) tiriamųjų (tėvų ir pedagogų).

3.1.4. Šeimos ir ugdymo įstaigos bendradarbiavimas

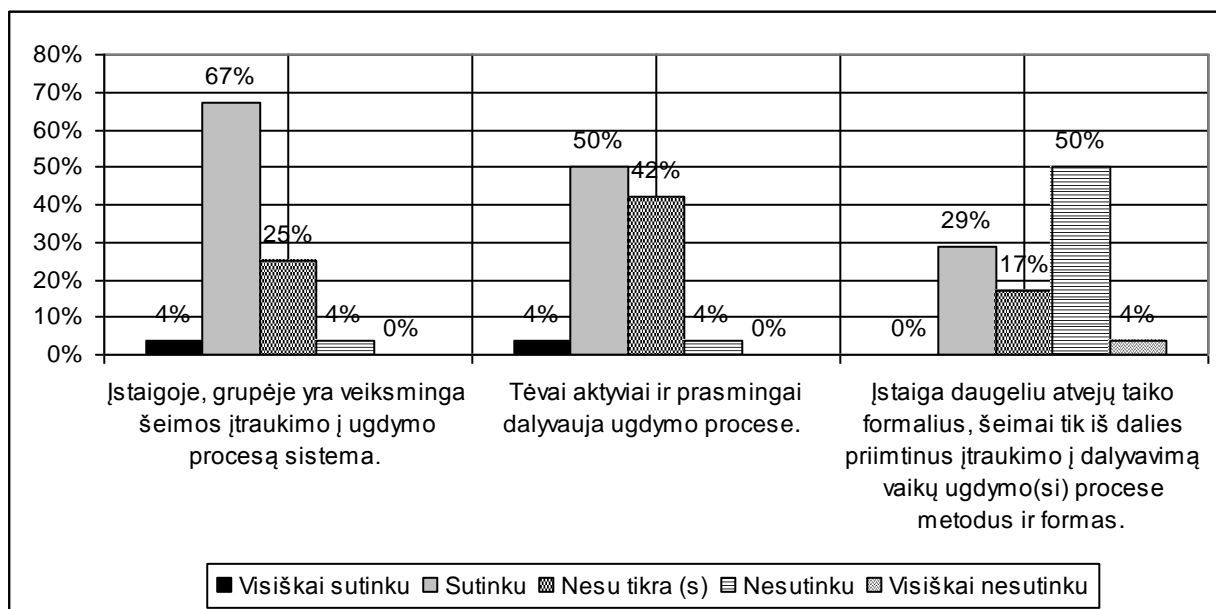
Buvo siekiama ištirti tėvų ir pedagogų požiūrį į šeimos ir ugdymo įstaigos bendradarbiavimą ugdymo procese remiantis šiais vertinimo kriterijais: šeimos įtraukimas į vaikų ugdymo(si) procesą ugdymo įstaigoje (žr. 25 pav., 26 pav. ir 27 pav.) , šeimos informavimo apie vaiką procedūrų kokybė(žr. 28 pav., 29 pav.ir 30 pav.); šeimos gaunamos informacijos kokybė (žr. 31 pav., 32 pav. ir 33 pav.);

Tirti šeimos įtraukimo į vaikų ugdymo(si) procesą ugdymo institucijoje rodikliai (žr. 25 pav., 26 pav. ir 27 pav.)

25 pav. Tėvų požiūris dėl šeimos įtraukimo į vaikų ugdymo(si) procesą ugdymo įstaigoje (N = 170)

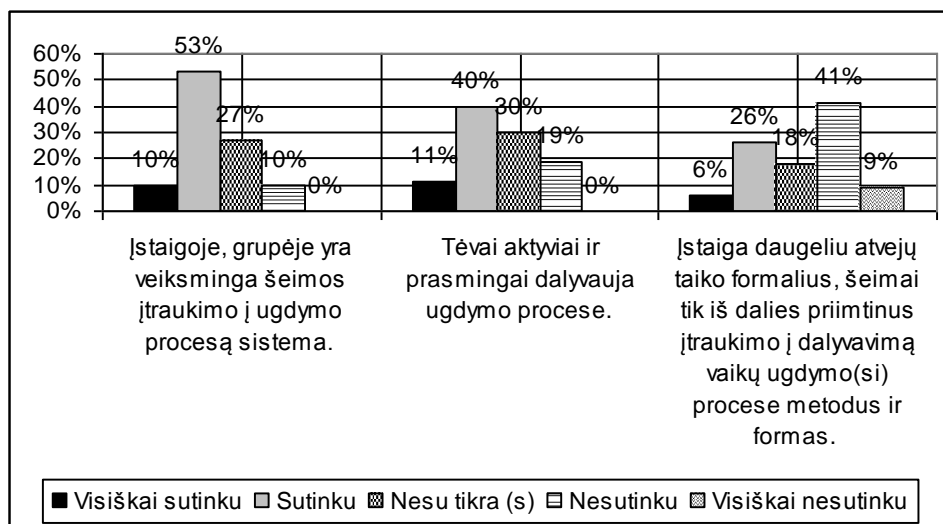
25 paveiksle didžioji dalis (62 %) tėvų tvirtina, daugiau nei ketvirtadalis (27 %) abejoja, devintadalis (11 %) prieštarauja, kad įstaigoje, grupėje yra veiksminga šeimos įtraukimo į ugdymo procesą sistema. Kad tėvai aktyviai ir prasmingai dalyvauja ugdymo procese, tvirtina daugiau nei pusė (51 %) tėvų, daugiau nei ketvirtadalis (28 %) abejoja, mažiau nei ketvirtadalis (21 %) prieštarauja, o mažiau nei pusė (32 %) tėvų tvirtina, kad įstaiga daugeliu atveju taiko formalius, šeimai tik iš dalies priimtinus įtraukimo į dalyvavimą vaikų ugdymo(si) procese metodus ir formas.

26 pav. **Pedagogų požiūris dėl šeimos įtraukimo į vaikų ugdymo(si) procesą ugdymo įstaigoje (N = 24)**

26 paveiksle Didžioji dalis (71 %) pedagogų tvirtina, daugiau nei ketvirtadalis (27 %) abejoja, maža dalis (4 %) prieštarauja, kad įstaigoje, grupėje yra veiksminga šeimos įtraukimo į ugdymo procesą sistema. Kad tėvai aktyviai ir prasmingai dalyvauja ugdymo procese tvirtina daugiau nei pusė (54 %) pedagogų, mažiau nei pusė (42 %) abejoja, o maža dalis (4 %) pedagogų prieštarauja. Taip pat daugiau nei ketvirtadalis (29 %) pedagogų tvirtina, kad įstaiga daugeliu atveju taiko formalius, šeimai tik iš dalies priimtinus įtraukimo į dalyvavimą vaikų ugdymo(si) procese metodus ir formas.

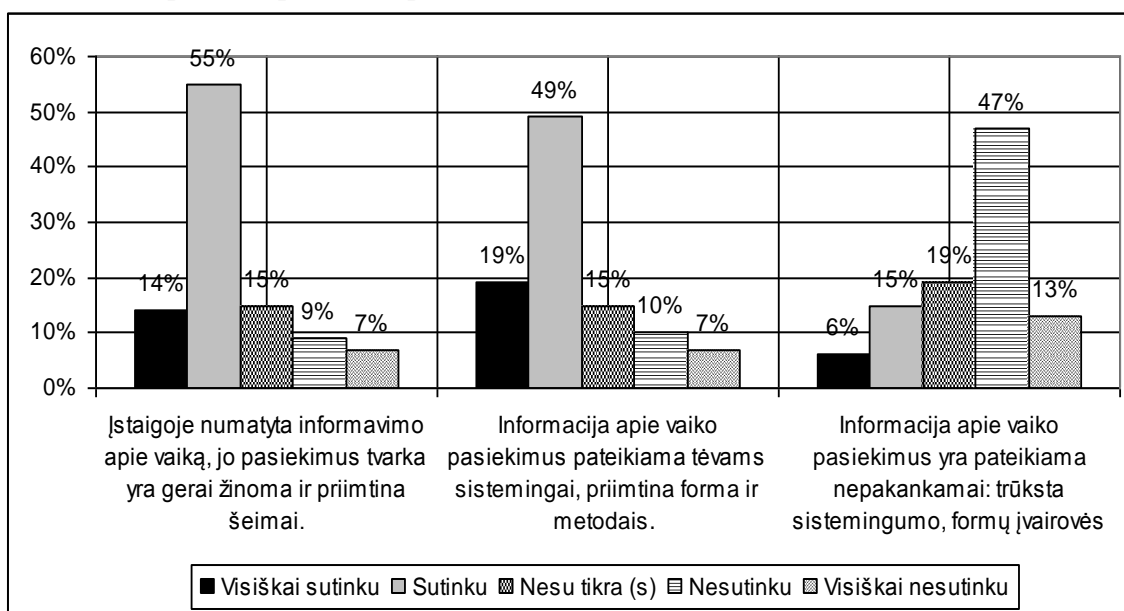
Apibendrinant šių paveikslų (žr.25 pav. ir 26 pav.) duomenis galima teigti, kad daugiau pedagogų (71 %) nei tėvų (62 %) įsitikinę, tiek pat tėvų ir pedagogų (27 %) abejoja, daugiau tėvų (11 %) nei pedagogų (4 %) prieštarauja, kad įstaigoje, grupėje yra veiksminga šeimos įtraukimo į ugdymo procesą sistema. Daugiau pedagogų (54 %) nei tėvų (51 %) tvirtina, daugiau pedagogų (42 %) nei tėvų abejoja, daugiau tėvų (21%) nei pedagogų (4%) prieštarauja, kad tėvai aktyviai ir prasmingai dalyvauja ugdymo procese. Daugiau tėvų (32 %) nei pedagogų (29 %) tvirtina, kad įstaiga daugeliu atveju taiko formalius, šeimai tik iš dalies priimtinus įtraukimo į dalyvavimą vaikų ugdymo(si) procese metodus ir formas.

27 pav. Tėvų ir pedagogų požiūris dėl šeimos įtraukimo į vaikų ugdymo(si) procesą ugdymo įstaigoje (N =194)

Apibendrinant tiriamųjų duomenis (žr. 27 pav.) galima teigti, kad didžioji dalis (63 %) tiriamųjų (tėvų ir pedagogų) įsitikinę, daugiau nei ketvirtadalis (27 %) abejoja, dešimtadalis (10 %) prieštarauja, kad įstaigoje, grupėje yra veiksminga šeimos įtraukimo į ugdymo procesą sistema. Kad tėvai ir pedagogai aktyviai dalyvauja ugdymo procese, tvirtina daugiau nei pusė (51 %) tiriamųjų (tėvai ir pedagogai), mažiau nei pusė (30 %) abejoja ir mažiau nei penktadalis (19 %) prieštarauja, o mažiau nei pusė (32 %) tiriamųjų (tėvai ir pedagogai) įsitikinę, mažiau nei penktadalis (18 %) abejoja, kad įstaiga daugeliu atvejų taiko formalius, šeimai tik iš dalies priimtinus įtraukimo į dalyvavimą vaikų ugdymo(si) procese metodus ir formas

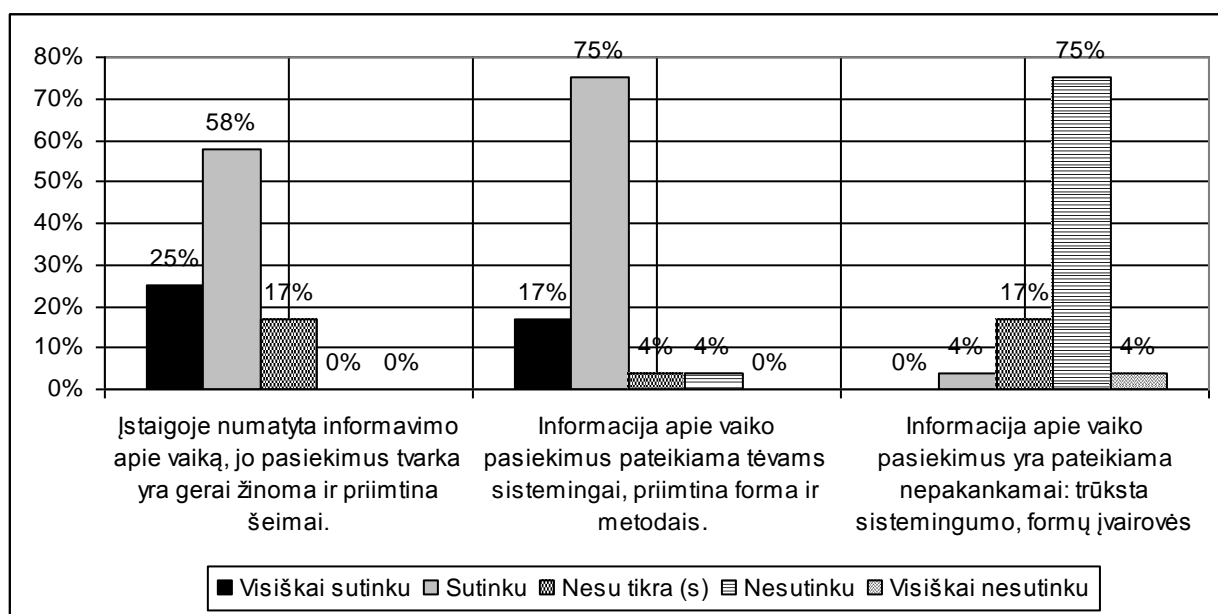
Tyrimo metu buvo siekiama iširti šeimos informavimo apie vaiką procedūrų kokybės rodiklius (žr. 28 pav., 29 pav. ir 30 pav.)

28 pav. . Tėvų požiūris dėl šeimos informavimo apie vaiką procedūrų kokybė (N =170)

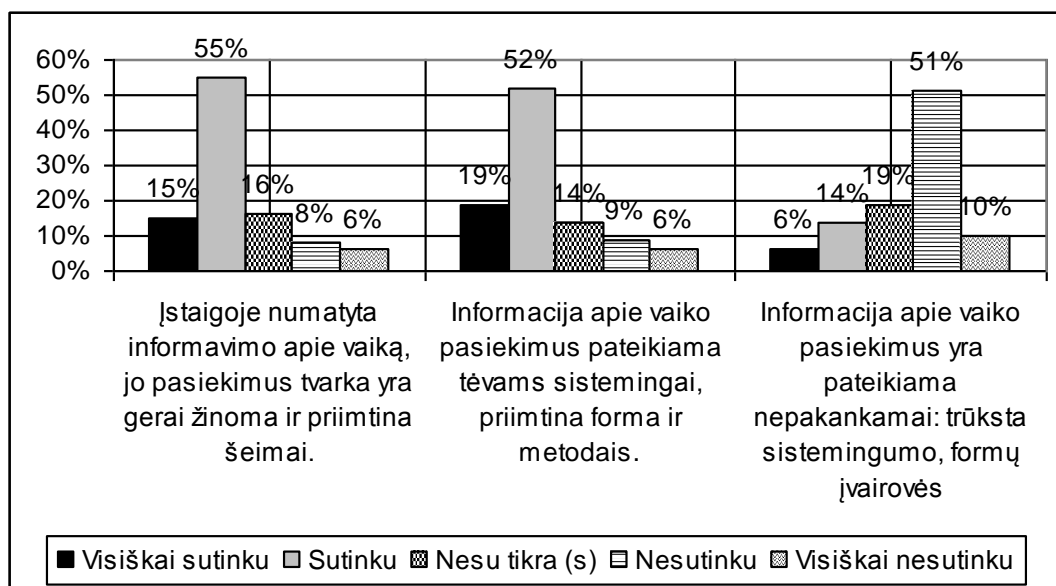
28 paveiksle didžioji dalis (64 %) tėvų tvirtina, mažiau nei septintadalis (15 %) abejoja, mažiau nei šeštadalis (16 %) prieštarauja, kad įstaigoje numatyta informavimo apie vaiką, jo pasiekimus tvarka yra gerai žinoma ir priimtina šeimai. Kad informacija apie vaiko pasiekimus pateikiama tėvams sistemingai, priimtina forma ir metodais, tvirtina didžioji dalis (68 %) tėvų, septintadalis (15 %) abejoja, o daugiau nei šeštadalis (17 %) prieštarauja. Mažiau nei ketvirtadalis (21 %) tėvų tvirtina, kad informacija apie vaiko pasiekimus yra pateikiama nepakankamai: trūksta sistemingumo, formų įvairovės.

29 paveiksle net 83 % pedagogų tvirtina, daugiau nei šeštadalis (17%) abejoja, kad įstaigoje numatyta informavimo apie vaiką, jo pasiekimus tvarka yra gerai žinoma ir priimtina šeimai. Kad informacija apie vaiko pasiekimus pateikiama tėvams sistemingai, priimtina forma ir metodais tvirtina didžioji dalis (92 %) pedagogų, o maža dalis (4 %) abejoja ir prieštarauja. Maža dalis (4 %) pedagogų tvirtina, kad informacija apie vaiko pasiekimus yra pateikiama nepakankamai: trūksta sistemingumo, formų įvairovės.

29 pav. Pedagogų požiūris dėl šeimos informavimo apie vaiką procedūrų kokybę (N = 24)

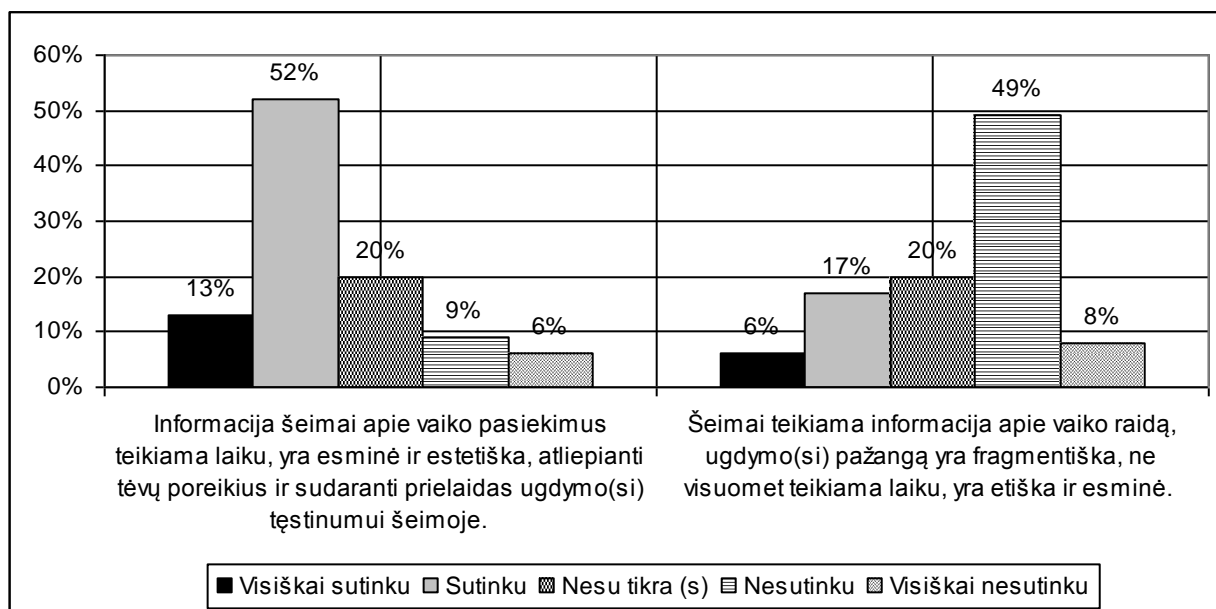
Apibendrinant šių paveikslų (žr.28 pav. ir 29 pav.) duomenis galima teigti, kad daugiau pedagogų (83 %) nei tėvų (64 %) įsitikinę, panašiai pedagogų (17%) ir tėvų (15%) abejoja ir mažiau nei šeštadalis (16 %) tėvų prieštarauja, kad įstaigoje numatyta informavimo apie vaiką, jo pasiekimus tvarka yra gerai žinoma ir priimtina šeimai. Daugiau pedagogų (92 %) nei tėvų (68 %) įsitikinę, daugiau tėvų (15 %) nei pedagogų (4 %) abejoja ir prieštarauja, kad informacija apie vaiko pasiekimus pateikiama tėvams sistemingai, priimtina forma ir metodais. Daugiau tėvų (21 %) nei pedagogų (4 %) tvirtina, kad informacija apie vaiko pasiekimus yra pateikiama nepakankamai: trūksta sistemingumo, formų įvairovės.

30 pav. Tėvų ir pedagogų požiūris dėl šeimos informavimo apie vaiką procedūrų kokybę (N = 194)

Apibendrinant tiriamųjų duomenis (žr. 30 pav.) galima teigti, kad didžioji dalis (70 %) tiriamųjų (tėvų ir pedagogų) įsitikinę, mažiau nei šeštadalis (16 %) abejoja, mažiau nei septintadalis (14 %) prieštarauja, kad įstaigoje numatyta informavimo apie vaiką, jo pasiekimus tvarka yra gerai žinoma ir priimtina šeimai. Kad informacija apie vaiko pasiekimus pateikiama tėvams sistemingai, priimtina forma ir metodais tvirtina didžioji dalis (71 %) tiriamųjų (tėvų ir pedagogų), septintadalis (14 %) abejoja, o mažiau nei septintadalis (15 %) prieštarauja. Penktadalis (20 %) tiriamųjų (tėvų ir pedagogų) įsitikinę, kad informacija apie vaiko pasiekimus yra pateikiama nepakankamai: trūksta sistemingumo, formų įvairovės.

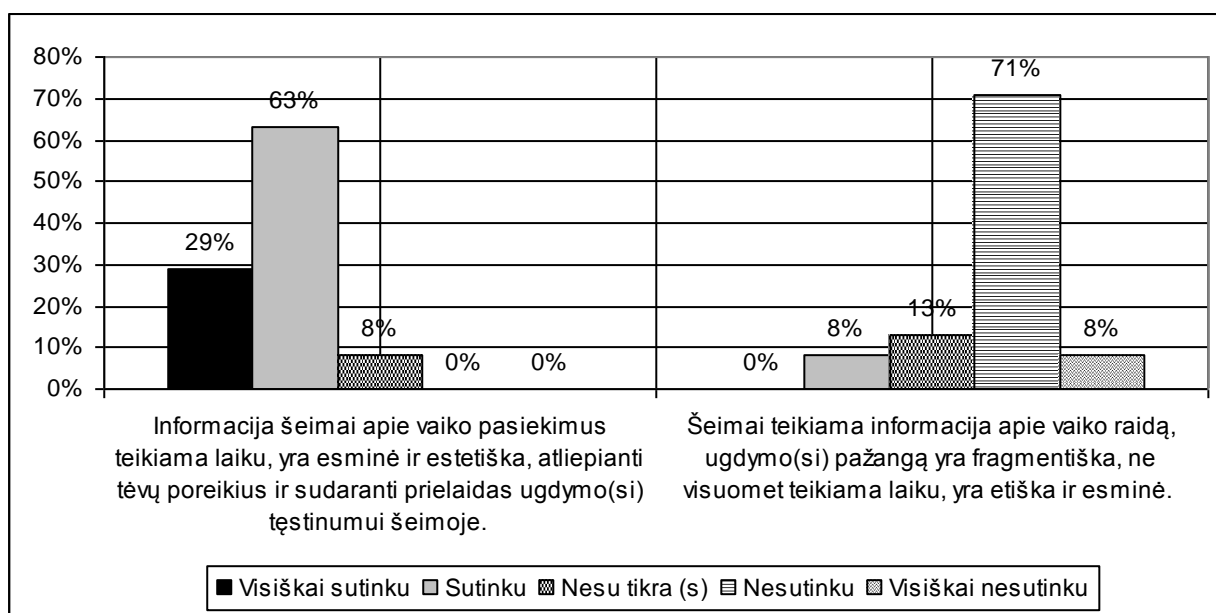
Tirti šeimos gaunamos informacijos kokybės rodikliai (žr. 31 pav., 32 pav. ir 33 pav.)

31 pav. Tėvų požiūris dėl šeimos gaunamos informacijos kokybės (N = 170)

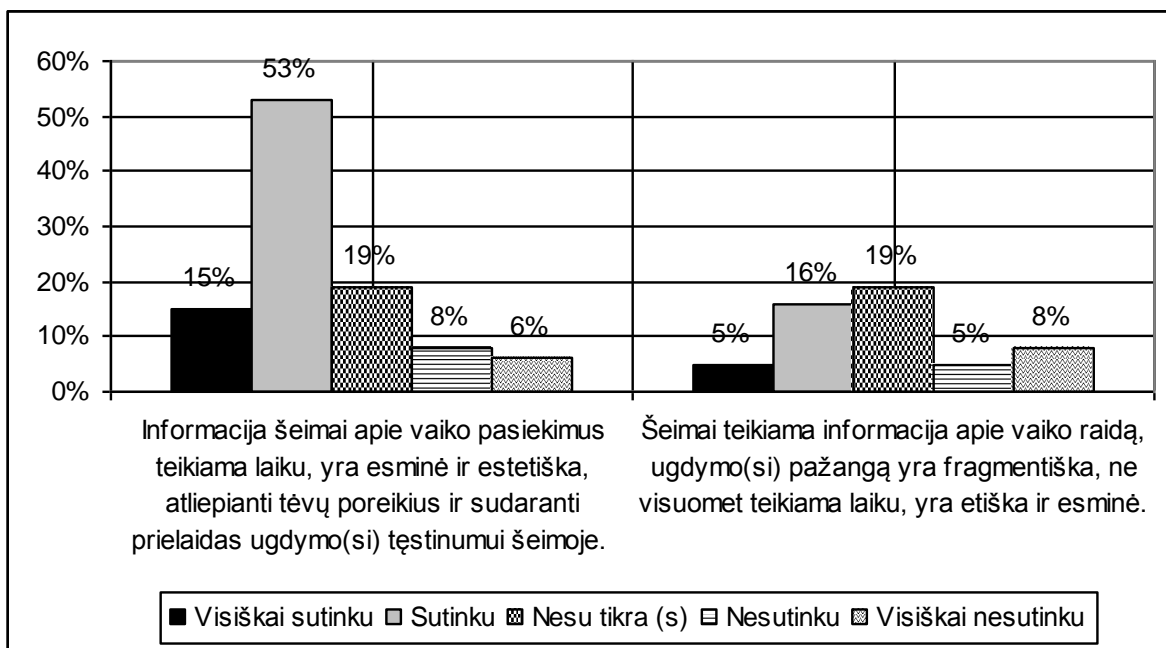
31 paveiksle didžioji dalis (65 %) tėvų tvirtina, penktadalis (20 %) abejoja ir mažiau nei septintadalis (15 %) prieštarauja, kad informacija šeimai apie vaiko pasiekimus teikiama laiku, yra esminė ir estetiška, atliepanti tėvų poreikius ir sudaranti prielaidas ugdymo(si) tęstinumui šeimoje. Kad šeimai teikiama informacija apie vaiko raidą ugdymo(si) pažangą yra fragmentiška, ne visuomet teikiama laiku, yra estetiška ir esminė tvirtina mažiau nei ketvirtadalis (23 %) tėvų.

32 paveiksle didžioji dalis pedagogų (92 %) tvirtina, o maža dalis (8 %) abejoja, kad informacija šeimai apie vaiko pasiekimus teikiama laiku, yra esminė ir estetiška, atliepanti tėvų poreikius ir sudaranti prielaidas ugdymo(si) tęstinumui šeimoje. Maža dalis (8 %) pedagogų įsitikinę, kad šeimai teikiama informacija apie vaiko raidą ugdymo(si) pažangą yra fragmentiška, ne visuomet teikiama laiku, yra estetiška ir esminė.

32 pav. **Pedagogų požiūris dėl šeimos gaunamos informacijos kokybės**
(N = 24)

Apibendrinant šių paveikslų (žr.31 pav. ir 32 pav.) duomenis galima teigti, kad daugiau pedagogų (92 %) nei tėvų (65 %) tvirtina, daugiau tėvų (20 %) nei pedagogų (8 %) abejoja ir tik mažiau nei septintadalis (15 %) tėvų prieštarauja, kad informacija šeimai apie vaiko pasiekimus teikiama laiku, yra esminė ir estetiška, atliepanti tėvų poreikius ir sudaranti prielaidas ugdymo(si) tęstinumui šeimoje. Daugiau tėvų (23 %) nei pedagogų (8 %) įsitikinę, kad šeimai teikiama informacija apie vaiko raidą ugdymo(si) pažangą yra fragmentiška, ne visuomet teikiama laiku, yra estetiška ir esminė.

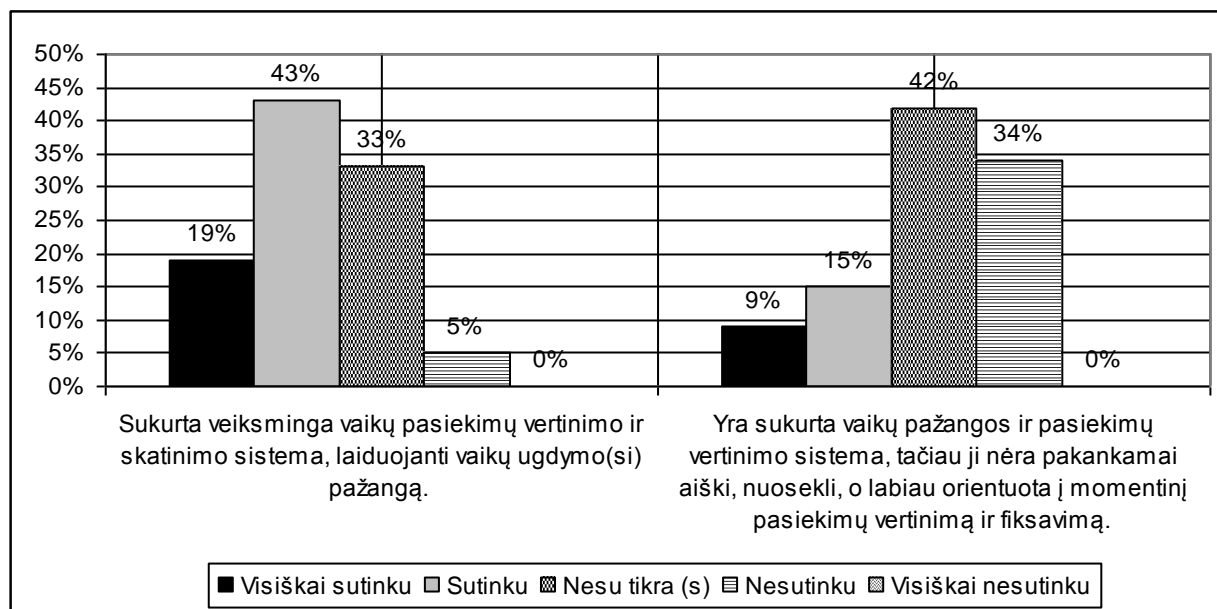
33 pav. Tėvų ir pedagogų požiūris dėl šeimos gaunamos informacijos kokybės (N = 194)

Apibendrinant tiriamųjų duomenis (žr. 30 pav.) galima teigti, kad didžioji dalis (68 %) tiriamųjų (tėvų ir pedagogų) įsitikinę, mažiau nei penktadalis (19 %) abejoja, septintadalis (14 %) prieštarauja, kad informacija šeimai apie vaiko pasiekimus teikiama laiku, yra esminė ir estetiška, atliepanti tėvų poreikius ir sudaranti prielaidas ugdymo(si) tęstinumui šeimoje, o daugiau nei penktadalis (21 %) tiriamųjų (tėvų ir pedagogų) tvirtina, kad šeimai teikiama informacija apie vaiko raidą ugdymo(si) pažangą yra fragmentiška, ne visuomet teikiama laiku, yra estetiška ir esminė.

3.1.5 Vaiko raidos pasiekimų vertinimas

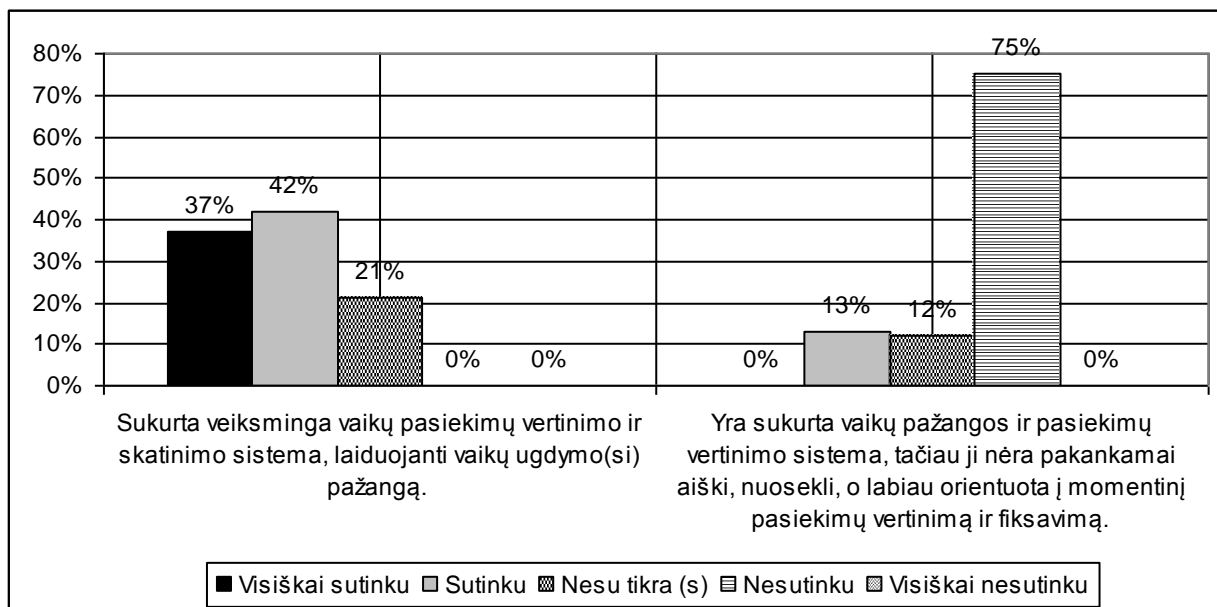
Siekiant išsiaiškinti tėvų ir pedagogų požiūrį buvo domėtasi vaiko raidos ir pasiekimų vertinimu remiantis šiais vertinimo kriterijais: vaiko daromos pažangos vertinimo sistema (žr. 34 pav., 35 pav. ir 36 pav.); mokytojų ir tėvų veiklos dermė skatinant vaiko pasiekimus (žr. 37 pav., 38 pav. ir 39 pav.); vaiko pasiekimo kokybė (žr. 40 pav., 41 pav., 42 pav.);

Tirti vaiko daromos pažangos rodikliai (žr. 34 pav., 35 pav. ir 36 pav.):

34 pav. Tėvų požiūris dėl vaiko daromos pažangos vertinimo sistemos (N = 170)

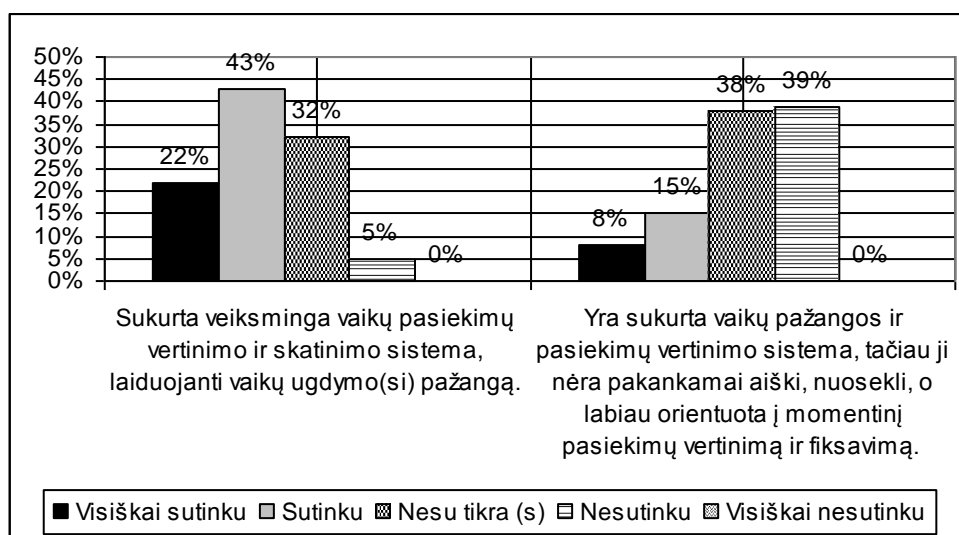
34 paveiksle didžioji dalis (62 %) tėvų tvirtina, mažiau nei pusė (33 %) abejoja, maža dalis (5 %) nesutinka, kad sukurta veiksminga vaikų pasiekimų vertinimo ir skatinimo sistema, laiduojanti vaikų ugdymo(si) pažangą, o mažiau nei ketvirtadalis (24 %) tėvų tvirtina, kad sukurta vaikų pažangos ir pasiekimų vertinimo sistema, tačiau ji nėra pakankamai aiški, nuosekli, o labiau orientuota į momentinį pasiekimų vertinimą ir fiksavimą.

35 pav. **Pedagogų požiūris dėl vaiko daromos pažangos vertinimo sistemos (N = 170)**

35 paveiksle didžioji dalis (79 %) pedagogų tvirtina, daugiau nei penktadalis (21 %) abejoja, kad sukurta veiksminga vaikų pasiekimų vertinimo ir skatinimo sistema, laiduojanti vaikų ugdymo(si) pažangą, o mažiau nei septintadalis (13 %) pedagogų įsitikinę, kad yra sukurta vaikų pažangos ir pasiekimų vertinimo sistema, tačiau ji nėra pakankamai aiški, nuosekli, o labiau orientuota į momentinį pasiekimų vertinimą ir fiksavimą.

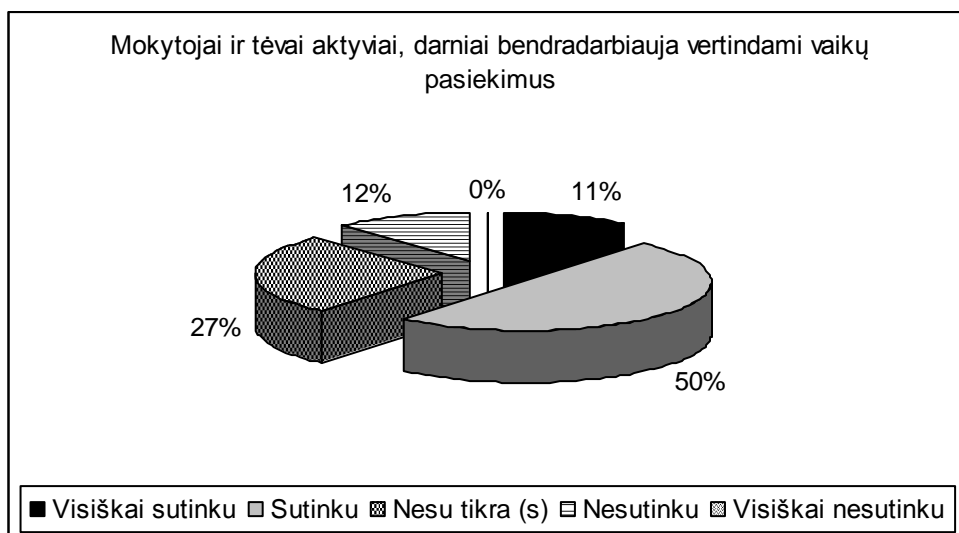
Apibendrinant šių paveikslų (žr.34 pav. ir 35 pav.) duomenis galima teigti, kad didesnę dalis pedagogų (79 %) nei tėvų (62 %) tvirtina, daugiau tėvų (33 %) nei pedagogų (21 %) abejoja, o maža dalis (5 %) tėvų nesutinka, kad sukurta veiksminga vaikų pasiekimų vertinimo ir skatinimo sistema, laiduojanti vaikų ugdymo(si) pažangą. Daugiau tėvų (24 %) nei pedagogų (13 %) tvirtina, kad sukurta vaikų pažangos ir pasiekimų vertinimo sistema, tačiau ji nėra pakankamai aiški, nuosekli, o labiau orientuota į momentinį pasiekimų vertinimą ir fiksavimą.

36 pav. **Tiriamųjų (tėvų ir pedagogų) požiūris dėl vaiko daromos pažangos vertinimo sistemos (N = 170)**

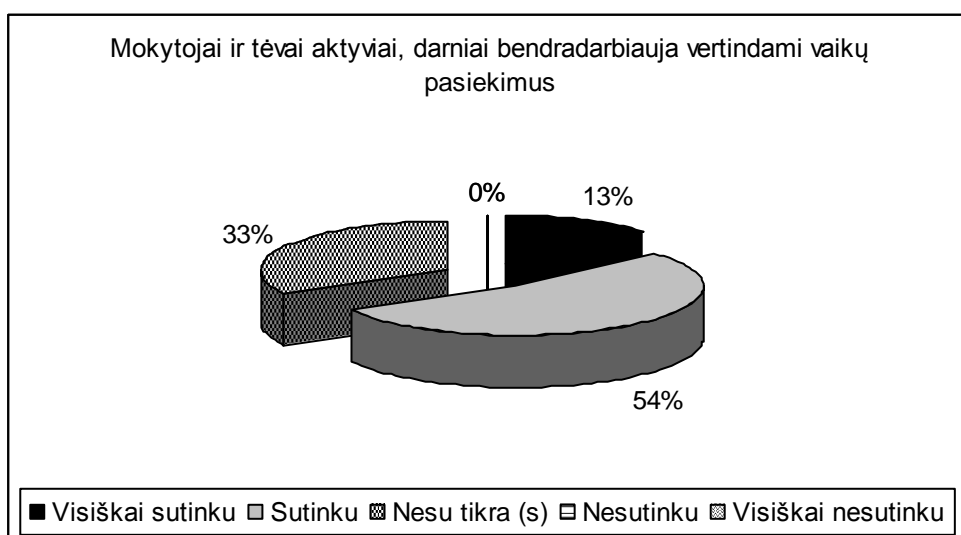
Apibendrinant tiriamųjų duomenis (žr. 36 pav.) galima teigti, kad didžioji dalis (65 %) tiriamųjų (tėvų ir pedagogų) tvirtina, mažiau nei pusė (32 %) abejoja, maža dalis (5 %) nesutinka, kad sukurta veiksminga vaikų pasiekimų vertinimo ir skatinimo sistema, laiduojanti vaikų ugdymo(si) pažangą, o mažiau nei ketvirtadalis (23 %) tiriamųjų (tėvų ir pedagogų) tvirtina, mažiau nei pusė (38 %) abejoja, kad yra sukurta vaikų pažangos ir pasiekimų vertinimo sistema, tačiau ji nėra pakankamai aiški, nuosekli, o labiau orientuota į momentinį pasiekimų vertinimą ir fiksavimą.

Tirti rodikliai, apibrėžiantys mokytojų ir tėvų veiklos dermę skatinančią vaiko pasiekimus (žr. 37 pav., 38 pav. ir 39 pav.)

37 pav. Tėvų požiūris dėl mokytojų ir tėvų veiklos dermę skatinat vaiko pasiekimus (N = 170)

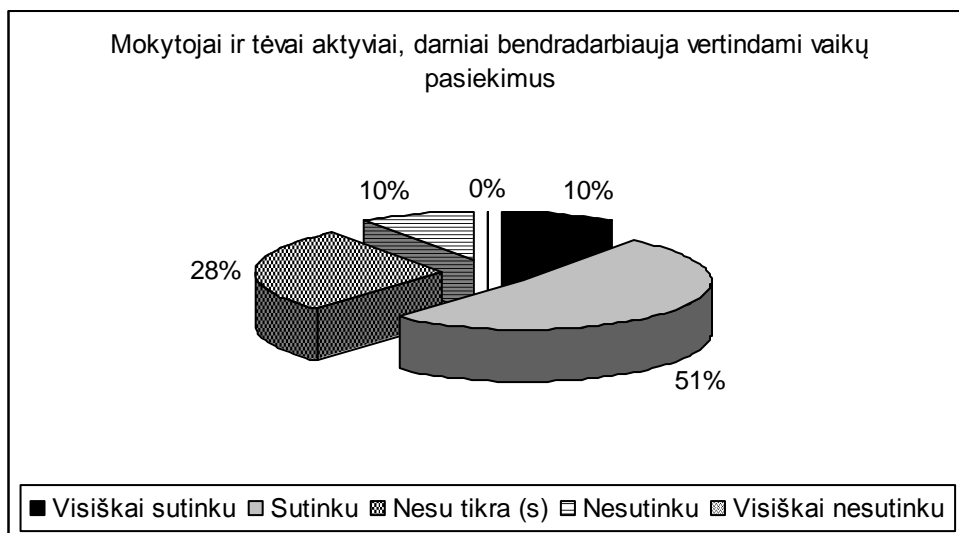
37 paveiksle daugiau nei pusė (61 %) tėvų tvirtina, daugiau nei ketvirtadalis (27 %) abejoja, aštuntadalis (12 %) prieštarauja, kad mokytojai ir tėvai aktyviai, darniai bendradarbiauja vertindami vaikų pasiekimus.

38 pav. Pedagogų požiūris dėl mokytojų ir tėvų veiklos dermę skatinat vaiko pasiekimus (N = 24)

38 paveiksle didžioji dalis (67 %) pedagogų tvirtina, trečdalis (33 %) abejoja, kad mokytojai ir tėvai aktyviai, darniai bendradarbiauja vertindami vaikų pasiekimus.

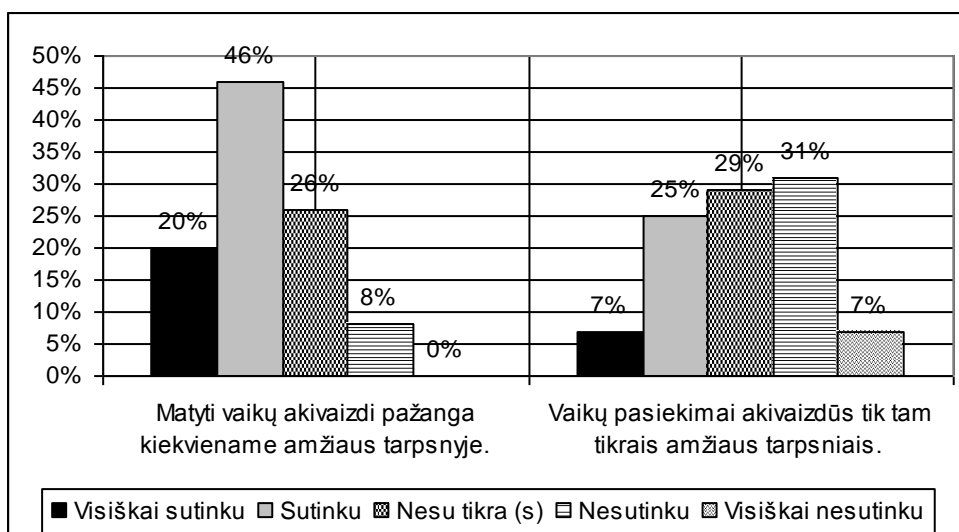
Apibendrinant šių paveikslų (žr.37 pav. ir 38 pav.) duomenis galima teigti, kad didžioji dalis tėvų (61 %) ir pedagogų (67 %) įsitikinę, daugiau pedagogų (33 %) nei tėvų (27 %) abejoja ir aštuntadalis (12 %) tėvų prieštarauja, kad mokytojai ir tėvai aktyviai, darniai bendradarbiauja vertindami vaikų pasiekimus.

39 pav. **Tiriamųjų (tėvų ir pedagogų) požiūris dėl mokytojų ir tėvų veiklos dėmė skatinat vaiko pasiekimus (N = 194)**

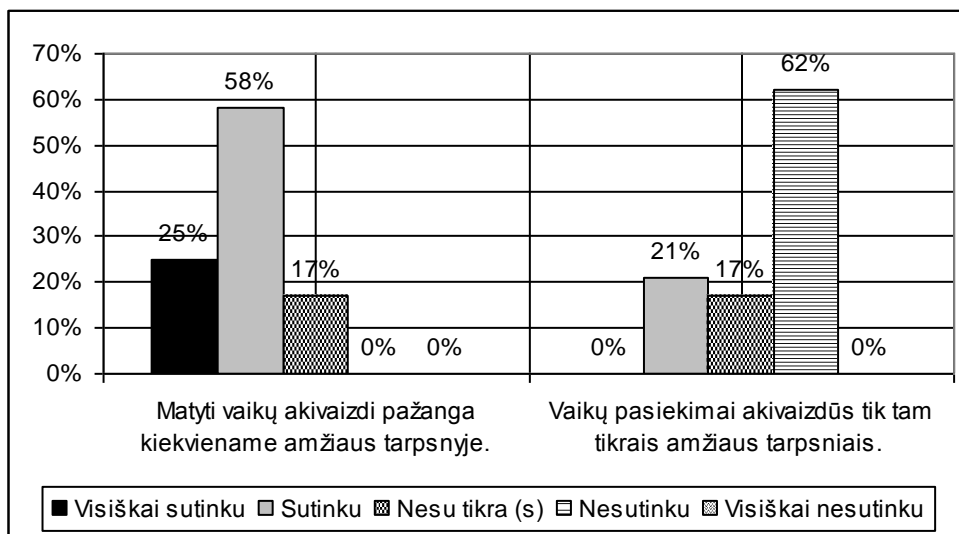
Apibendrinant tiriamųjų duomenis (žr. 39 pav.) galima teigti, kad didžioji dalis tiriamųjų (tėvų ir pedagogų) (61 %) įsitikinę, daugiau nei ketvirtadalis (28 %) abejoja, o dešimtadalis (10 %) prieštarauja, kad mokytojai ir tėvai aktyviai, darniai bendradarbiauja vertindami vaikų pasiekimus.

Tirti rodikliai apibrėžiantys vaiko pasiekimo kokybę (žr. 40 pav. 41 pav. ir 42 pav.)

40 pav. **Tėvų požiūris dėl vaiko pasiekimo kokybės (N = 170)**

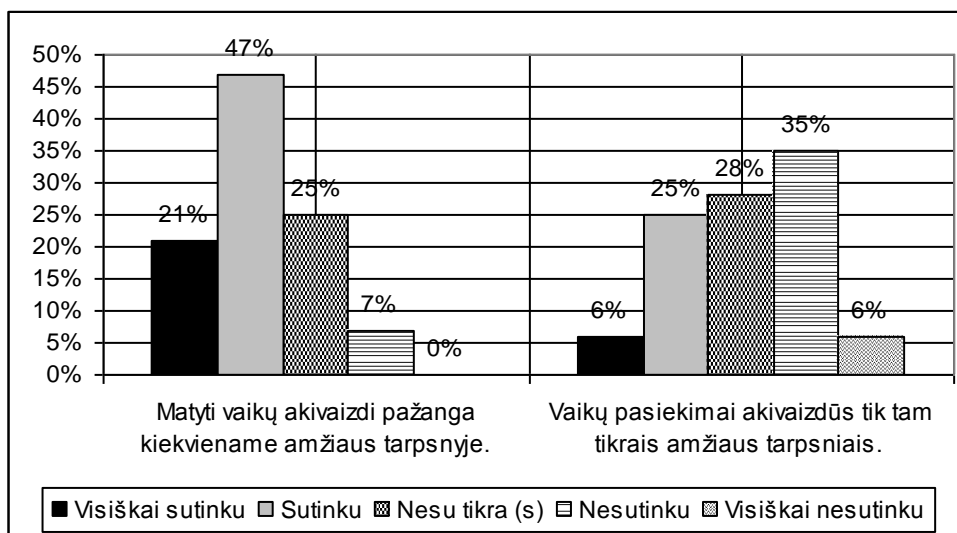
40 paveiksle didžioji dalis tėvų (66 %) tvirtina, daugiau nei ketvirtadalis (26 %) abejoja, maža dalis (8 %) nesutinka, kad matyti vaikų akivaizdi pažanga kiekviename amžiaus tarpsnyje, o mažiau nei pusė (32 %) tėvų tvirtina, kad vaikų pasiekimai akivaizdūs tik tam tikrais amžiaus tarpsniais.

41 pav. **Pedagogų požiūris dėl vaiko pasiekimo kokybės (N = 24)**

41 paveiksle didžioji dalis (83 %) pedagogų tvirtina, daugiau nei šeštadalis (17 %) abejoja, kad matyti vaikų akivaizdi pažanga kiekviename amžiaus tarpsnyje, o mažiau nei ketvirtadalis (21%) tėvų tvirtina, kad vaikų pasiekimai akivaizdūs tik tam tikrais amžiaus tarpsniais.

Apibendrinant šių paveikslų (žr. 40 pav. ir 41 pav.) duomenis galima teigti, kad didžioji dalis pedagogų (83 %) ir tėvų (66 %) įsitikinę, kad matyti vaikų akivaizdi pažanga kiekviename amžiaus tarpsnyje, o didesnė dalis tėvų (32 %) nei pedagogų (21 %) tvirtina, kad vaikų pasiekimai akivaizdūs tik tam tikrais amžiaus tarpsniais.

42 pav. **Tiriamųjų (tėvų ir pedagogų) požiūris dėl vaiko pasiekimo kokybės (N = 194)**

Apibendrinant tiriamųjų duomenis (žr. 42 pav.) galima teigti, kad didžioji dalis (68 %) tiriamųjų (tėvų ir pedagogų) įsitikinę, ketvirtadalis (25 %) abejoja, maža dalis (7 %) prieštarauja, kad matyti vaikų akivaizdi pažanga kiekviename amžiaus tarpsnyje, o mažiau nei trečdalis (31 %) tiriamųjų (tėvai ir pedagogai) tvirtina, kad vaikų pasiekimai akivaizdūs tik tam tikrais amžiaus tarpsniais.

IŠVADOS

Atlikus mokslinių šaltinių analizę ir apibendrinus atlikto tyrimo rezultatus, galima daryti tokias išvadas:

1. Ikimokyklinės ugdymo programos vertinimas – tai tikslingas informacijos rinkimas, analizė, interpretavimas ir apibendrinimas, kad būtų galima priimti sprendimą, jos tobulinimo srityje.
2. Hipotezė pasitvirtino, kad ikimokyklinio ugdymo įstaigos bendruomenės sukurtos programos kokybę galima vertinti adaptavus švietimo kokybės vertinimo modelį ir ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodo kriterijų rodiklius. Jie suteikė informacijos apie ugdymo programos turinį, ugdymo procesą bei ikimokyklinio ugdymo vartotojų (vaikų) pasiekimų vertinimo tvarką ir pažangą.
3. Empirinis tyrimas atskleidė, kokios yra pedagogų ir tėvų patirtys tokiose srityse:

Ugdymo kokybės samprata. Tiriamieji (tėvai ir pedagogai) pirmoje vietoje išskyrė, kad ugdymas kokybiškas jei: sudaryta tinkama ugdimosi aplinka; jei matomas ugdymo procesas ir jo rezultatas; malonus vaiko ir pedagogo tarpusavio bendravimas; ugdymo tikslų pasiekimų laipsnis; visapusiškas vaiko ugdymas. Mažiau reikšmingi kriterijai: vaiko ugdymo būdų įvairovė; tęstinumas tarp ikimokyklinio – priešmokyklinio ir ugdymo mokykloje; vaikų ir tėvų poreikių tenkinimas. Tačiau tėvų ir pedagogų požiūriai išsiskyrė kokybės kriterijų apibūdinimo srityje.

Tyrimo rezultatai patvirtino O. Monkevičienės, S. Stankevičienės (2009) teiginį, kad ugdymo kokybės apibrėžimas bus skirtingas žiūrint iš tėvų ir pedagogų perspektyvos.

Ugdymo programos turinys. Dauguma pedagogų ir tėvų įsitikinę, kad ikimokyklinio ugdymo programa dera su valstybės švietimo strategija. Programos ugdymo principai išryškina ugdymo specifiką ir kryptį institucijoje. Programos ugdymo tikslas numato vaiko asmenybės plėtotes siekį. Programa parengta valstybinių programų pagrindu. Didelė dalis pedagogų abejoja, kad filosofinė kryptis garantuoja ikimokyklinio ugdymo programos kokybę bei šiuolaikinį ugdymą.

Tyrimas patvirtino O. Monkevičienės, S. Stankevičienės (2009) pateiktą ikimokyklinio ugdymo programų kokybės ekspertinio vertinimo kokybės tyrimo rezultata, kad nepakankamai perprasti filosofiniai programų pagrindai.

Ikimokyklinio ugdymo programa užtikrina ugdymo tęstinumą, yra orientuota į visuminį vaiko ugdymą. Ugdymo programos tikslai, uždaviniai ir turinys atitinka vaikų amžių, poreikius, galimybes ir interesus. Programoje pakankamai aiškiai atspindėti įstaigos ir regiono gamtiniai, edukaciniai, etniniai, kultūriniai ypatumai. Ugdymo įstaigos vidaus ir išorės aplinka atitinka

vaikų amžių, poreikius ir interesus, tačiau didelė dalis tiriamųjų prieštarauja ir tvirtina, kad ugdymosi aplinka, priemonės atitinka vaikų amžių, iš dalies ugdymo(si) poreikius, kai kuriuos interesus.

Tyrimas patvirtino, kad ugdymo programa atitinka „Metodines rekomendacijas ikimokyklinio ugdymo programai rengti“ (2006) . Ugdymo programa atitinka vaikų ir tėvų poreikius.

Ugdymosi turinio ir procesų planavimas. Beveik visi pedagogai tvirtina, kad ugdymo turinio planavimas remiasi valstybinėmis rekomendacijomis, šeimos, vietos, bendruomenės poreikiais. Veiklos planavimas nuoseklus, atliepia ugdymo įstaigos programos turinį, grupės ir individualius vaikų ugdymosi poreikius, aiškiai orientuotas į ugdymo tikslų ir uždavinių įgyvendinimą. Planai integralūs, lankstūs, orientuoti į vaikų poreikius, interesus, gebėjimus bei visuminį vaiko ugdymą. Į ugdymo procesą įtraukiami kiti ugdymo įstaigų bendruomenės nariai.

Ugdymo(si) proceso kokybė. Tiriamieji įsitikinę, kad ugdomoji veikla atitinka vaikų ugdymo(si) poreikius, interesus bei gebėjimus, yra tikslinga ir veiksminga, įvairi ir kūrybiška. Ugdymo metodai, formos parenkami atsižvelgiant į ugdymo tikslus ir uždavinius, vaikų amžių, gebėjimus ir poreikius.

Ugdymo įstaigoje sudarytos sąlygos visiems ugdymo proceso dalyviams dalyvauti ugdymo procese, tačiau mokytojai tik kartais atsižvelgia į vaikų ir šeimos siūlymus, neskatina jų aktyviau dalyvauti ugdymo procese. Pirmenybė teikiama mokytojų numatyta veiklai. Ugdymosi motyvacija palaikoma ir didinama atsižvelgiant į vaikų grupės specifiką ir individualius vaikų poreikius.

Tyrimas patvirtino A. Valentino (2011) pateiktas ilgalaikio poveikio ugdymo programos reikalavimus. Su ikimokyklinio ugdymo programa dirba kvalifikuoti pedagogai, kurie parengti daryti teigiamą įtaką vaiko vystimuisi. Pedagogai moka naudotis ir pritaikyti patvirtintą, standartizuotą ugdymo turinį, darantį reikiamą poveikį visoms vaiko vystimosi sritims.

Šeimos ir ugdymo įstaigos bendradarbiavimas ugdymo procese. Didžioji dalis tiriamųjų (tėvų ir pedagogų) įsitikinę, kad įstaigoje, grupėje yra veiksminga šeimos įtraukimo į ugdymo procesą sistema. Tėvai ir pedagogai aktyviai dalyvauja ugdymo procese, tik įstaiga daugeliu atveju taiko formalius, šeimai tik iš dalies priimtinus įtraukimo į dalyvavimą vaikų ugdymo(si) procese metodus ir formas.

Įstaigoje numatyta informavimo apie vaiką, jo pasiekimus tvarka yra gerai žinoma ir priimtina šeimai. Informacija apie vaiko pasiekimus pateikiama tėvams sistemingai, priimtina forma ir metodais. Informacija šeimai apie vaiko pasiekimus teikiama laiku, yra esminė ir estetiška, atliepanti tėvų poreikius ir sudaranti prielaidas ugdymo(si) tęstinumui šeimoje. Tiriamieji tvirtina, kad akivaizdi vaikų pažanga matyti kiekviename amžiaus tarpsnyje.

Tyrimas patvirtino A. Valentino (2011) pateiktas ilgalaikio poveikio ugdymo programos reikalavimą, kad įgyvendinant programą įtraukiami tėvai, kaip autentiški vaiko ugdymo partneriai.

4. Tyrimas patvirtino O. Monkevičienės, S. Stankevičienės (2009) teiginius, kad svarbiausi veiksniai, turintys įtakos ikimokyklinio ugdymo turinio įgyvendinimo kokybei, yra ugdymo organizavimas, ugdimosi motyvacija, pedagogų kvalifikacija, veiksminga ugdymo programa ir besimokančiųjų pasiekimai, jų vertinimas.
5. Remiantis tyrimo rezultatais galima teigti, kad ugdymo programa laiduoja ugdymo įstaigoje gerovę, komfortą, pozityvią sąveiką su vaikais ir suaugusiais. Tėvų ir pedagogų įsitikinimu ikimokyklinės įstaigos sukurta ugdymo programa yra kokybiška.

REKOMENDACIJOS

1. Ikimokyklinės įstaigos pedagogams:
 - Suteikti informacijos apie ugdymo filosofijos kryptis, jų teorijų esmines idėjas;
 - Atlikti tyrimą dėl ikimokyklinės įstaigos vidaus ir išorės aplinkos. Ar ji atitinka vaikų amžių, poreikius ir interesus;
 - Taikyti įvairesnius bendradarbiavimo su šeima formas ir metodus.

2. Ikimokyklinės įstaigos tėvams:
 - Išsamiau susipažinti su ikimokyklinio ugdymo programa;
 - Aktyviau dalyvauti vaikų ugdymosi procese.

3. Ikimokyklinės įstaigos bendruomenei:
 - Skatinti glaudesnę tarpusavio bendradarbiavimą.

LITERATŪRA

1. Bobrova L., Kazlauskienė A. Lukavičienė V., Pocevičienė R., Ptašinskienė I. (2010). *Kursinių ir baigiamųjų (bakalauro, magistro, specialiųjų profesinių studijų) darbų rengimo ir gynimo metodinės rekomendacijos*. ŠU. Šiaulių universiteto leidykla.
2. Burškaitienė R., Vilkonienė M. (2009). *Priešmokyklinio ugdymo kokybė: samprata ir esminiai vadybos aspektai*. // Jaunųjų mokslininkų darbai. Nr. 2 (23) [Žiūrėta 2012.02.02] Prieiga per internetą: <http://archive.minfolit.lt/arch/20501/20984.pdf>
3. Bulajeva T. (2007). *Žinių ir kompetencijų vertinimas: kaip sukurti studentų pasiekimų vertinimo metodiką. Metodinė priemonė*. UAB „Petro offsetas“.
4. Casimir C. Barczyk. (1999). *Visuotinės kokybės vadyba*. Vilnius. Technika.
5. Čereškia A., Pauža V. (2005). *Kokybės analizė ir valdymas*. Vilnius. Technika. [Žiūrėta 2012.02.02] Prieiga per internetą: <http://www.ebiblioteka.lt/resursai/Mokslai/VGTU/Leidiniai/Leidiniai%20/2.pdf>
6. Halder S. (2002). *Filosofijos žodynas*. Vilnius: Alma littera
7. Juodaitytė A., Martišauskienė D. (2008). *Ikimokyklinio ugdymo kokybės valdymo prasių konkretizavimas Lietuvos Respublikos švietimo dokumentuose // Mokytojų ugdymas*. Nr. 11(2) 116-134 p. . ŠU: VšĮ Šiaulių universiteto leidykla.
8. Juodaitytė A. (2004). *Studijų kokybė aukštojoje mokykloje: valdymo filosofija ir prakseologija* [Žiūrėta 2012.02.02]. Prieiga per internetą: http://skc.vdu.lt/downloads/zurnalo_arch/amk_1/012_025juodaityte.pdf
9. Jurkauskas A. (2006). *Visuotinės kokybės vadyba: mokomoji knyga*. Kaunas. Technologija.
10. Kaziliūnas A. (2007). *Kokybės vadyba*. Vilnius. Mykolo Romerio universitetas. Mykolo Romerio universitetas.
11. Kaziliūnas A. (2006). *Kokybės analizė, planavimas ir auditas*. Vilnius.
12. *Kokybės užtikrinimo vadovas (2006)*. [Žiūrėta 2012.02.02] Prieiga per internetą: <http://verslas.pasvalys.lt/docs/empty/Kokybes%20uztikrinimas.pdf>
13. *Kursinių ir baigiamųjų (bakalauro, laipsnio nesuteikiančių studijų, magistro) darbų rengimo ir gynimo metodinės rekomendacijos*. (2010). Šiauliai. ŠU. [Žiūrėta: 2012.20.02]. Prieiga per internetą: http://www.su.lt/bylos/fakultetai/ef/PDF/Studentams/ef_bbd_bbm_rengimo_rekomendacijos2010.pdf
14. Lamanuskas V. (2004). *Švietimo monitoringo įvadas. Mokomoji knyga*. Šiauliai. Liucijus.

15. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija (2005). *Ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodika*. Vilnius. Švietimo aprūpinimo centras. [Žiūrėta: 2012.02.02]. Prieiga per internetą:
http://www.smm.lt/ugdymas/docs/ikimokyklinis/IKIMOKYKLINIO_auditas_2005.pdf
16. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymas.(2005) *Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašas*. Nr. ISAK – 627.
17. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymas (2011). *Dėl ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo plėtros 2011 – 2013 metų programos patvirtinimo*. Nr. V- 350.
18. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymas (2004). *Dėl Valdorfo pedagogikos Lietuvoje koncepcijos*. Vilnius. Nr. ISAK – 761. [Žiūrėta: 2012.02.02]. Prieiga per internetą: <http://www.smm.lt/ugdymas/docs/nu/Valdorfo%20koncepcija.pdf>
19. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymas (2004). *Dėl Montessori pedagogikos Lietuvoje sampratos*. Vilnius. Nr. ISAK – 1009. [Žiūrėta: 2012.02.02]. Prieiga per internetą: <http://www.smm.lt/ugdymas/docs/nu/Montesori%20samprata.pdf>
20. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymas (2008). *Dėl formaliojo švietimo kokybės užtikrinimo sistemos koncepcijos patvirtinimo*. Vilnius. Nr. ISAK – 3219.
21. *Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas*. (2011). Nr. XI – 1281. Vilnius. ŠČA.
22. *Lietuvos švietimo koncepcija*. [Žiūrėta 2012.02.02]. Prieiga per internetą:
<http://www.smm.lt/strategija/docs/srp/koncepcija/koncepcija1.htm>
23. Lietuvos Respublikos įstatymas. (1995) Nr. I – 983. *Dėl Jungtinių tautų vaiko teisių konvencijos ratifikavimo*. [Žiūrėta 2012. 02. 02] Prieiga per internetą:
http://www.nplc.lt/sena/nj/Dokumentai/Uzs_teis_aktai/vaiko%20teisiu%20konvencija.htm
24. *Lietuvos švietimo sistema 2009 / 2010*. [Žiūrėta 2012.02.02]. Prieiga per internetą:
http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/eurybase/eurybase_full_reports/LT_LT.pdf
25. Martišauskienė D. (2008). *Tėvų ir pedagogų požiūris į ikimokyklinio ugdymo paslaugų kokybę Kretingos lopšelyje – darželyje „Ažuoliukas“*. [Žiūrėta 2012.02.02]. Prieiga per internetą: http://www.su.lt/filemanager/download/6525/12_Martisauskiene.pdf
26. *Metodinės rekomendacijos ikimokyklinio ugdymo programai rengti*. (2006). Vilnius. Švietimo aprūpinimo centras.
27. Misiūnas M. (2008). *Kokybės vadybos sistemos modeliavimas neuniversitetinio aukštojo mokslo institucijoje. Daktaro disertacija*. Kaunas. Vytauto didžiojo universitetas.
28. Monkevičienė O. (1996). *Vaikų brandumas mokyklai*. Vilnius. LR švietimo ir mokslo ministerija.

29. Monkevičienė O. (1995A). *Vėrinėlis I dalis. Knyga auklėtojai. Teoriniai – metodiniai ikimokyklinio ugdymo pagrindai*. Vilnius. Leidybos centras.
30. Monkevičienė O. (1995 B). *Vėrinėlis II dalis. Knyga auklėtojai. Ikimokyklinio ugdymo turinio naujovės ir įgyvendinimo būdai*. Vilnius. Leidybos centras.
31. Monkevičienė O., Glebuviene V. S., Stankevičienė K., Jonilienė M. (2009). *Ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo turinio ir jo įgyvendinimo kokybės analizė. Ataskaitą // Mokslas, ekonomika, sanglauda. Europos Sąjunga. Kuriame Lietuvos ateitį*.
32. Monkevičienė O., Stankevičienė K. (2010). *Kokio vaikų darželio tikimės? Koks jis yra dabar?// Tarptautinė konferencija [Žiūrėta 2012.02.02]. Prieiga per internetą: <http://www.upc.smm.lt/projektai/pletra/Konferencija/I.3.%20Ona%20Monkeviciene.pdf>*
33. Monkevičienė O. (2008). *Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo(si) turinio kitos tendencijos*. [Žiūrėta 2012.02.02]. Prieiga per internetą: <http://www.biblioteka.vpu.lt/pedagogika/PDF/2008/91/66-72monk.pdf>
34. Neifachas S. (2008 A). *Ikimokyklinio ugdymo programos kokybės užtikrinimas: turinio konkretizavimas, tikslų ir uždavinių įgyvendinimas, atitikties nustatymas*. Vilnius. UAB Ciklonas.
35. Neifachas S. (2008 B). *Vaikų ugdymas darželyje: dabartis ir perspektyva*. Vilnius. Leidyba. Spauda. Prekyba.
36. Neifachas S. (2006). *Pedagoginio vadovavimo kompetencija. Ugdytojo strateginės veiklos gairės*. Vilnius. Leidyba. Spauda. Prekyba.
37. Saugėnienė N. (2004). *Ugdymo programų planavimas ir realizavimas*. Kaunas. Technologija.
38. *Priešmokyklinio ugdymo standartas //Bendrosios programos ir išsilavinimo standartai*. (2003). Vilnius. Švietimo aprūpinimo centras.
39. Pukelis K., Patry J.L., Vaicekauskienė V., Braslauskienė R. ir kt. (2008). *Švietimo kokybės vertinimo metodologija*. Vytauto Didžiojo universitetas. VDU Studijų kokybės centras.
40. Segalovičienė I (2011). *Vertinimas viešajame valdyme: samprata ir modeliai // Viešoji politika ir administravimas* . T. 10, Nr. 3 [Žiūrėta 2012.02.02]. Prieiga per internetą: http://www.mruni.eu/lt/mokslo_darbai/vpa/archyvas/?l=113210
41. Stankevičienė G., Vanagas P. (2000). *Veiklos kokybės, pasiekimų ir tobulinimų matavimo sistemos pagrindimas // Socialiniai mokslai*. Nr. 1 (22)
42. Vanagas P. (2008). *Visuotinės kokybės vadyba: vadovėlis*. Kaunas. Technologija.
43. Valentinas A. (2011). *Kas yra žinoma apie ikimokyklinio ugdymo programų kokybės vertinimą. // Švietimo problemos analizė Nr.4 (54)*
44. Vilkonienė M. (2007). *Bendrojo išsilavinimo kokybė: samprata, problematika, praktika*. Vilnius.

45. Želvys R. (1999). *Švietimo vadyba ir kaita*. Vilnius. Garnelis.
46. Želvys R. (2003). *Švietimo organizacijų vadyba*. Vilnius. VU leidykla.
47. Žibienė G., Stasulionienė V. (2006). *Lietuvos kolegijų vidinio ir išorinio institucijos kokybės vertinimų sąryšis*. [Žiūrėta 2012.02.02]. Prieiga per internetą: <http://su.lt/filemanager/download/3800/17.pdf>

PRIEDAI

Gerbiami pedagogai,

Šiaulių universiteto Edukologijos fakulteto, švietimo kokybės vadybos iššestinių studijų magistrantė Dainora Vaidžiulytė atlieka tyrimą tema: *“Ikimokyklinio ugdymo įstaigos bendruomenės sukurtos programos kokybės vertinimo kriterijai, modeliai. (Atvejo analizė) “*.

Maloniai prašome aktyviai dalyvauti tyrime. Šia anketa norime išsiaiškinti Jūsų požiūrį, kaip Jūs vertinate savo ikimokyklinės ugdymo įstaigos bendruomenės parengtą programos kokybę. Anketa anoniminė, todėl tikimės nuoširdžių atsakymų. *Dėkojame ir linkme sėkmės !*

UGDYMO KOKYBĖS SAMPRATA

1. Ugdymo kokybė tai: Žymėjimo pavyzdys X

Prašau atidžiai perskaityti kiekvieną teiginį. Tada nurodykite savo sutikimą su teiginiu, pažymėdami vieną atitinkamoje skiltyje esantį variantą.

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra (s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
Kokybė – tai ugdymo tikslų pasiekimo laipsnis;	☐	☐	☐	☐	☐
Kokybė tai – kas atitinka vaikų pasiekimų standartą;	☐	☐	☐	☐	☐
Ugdymo kokybė – tai tėvų poreikių tenkinimas;	☐	☐	☐	☐	☐
Kokybė – tai visapusiškas vaiko ugdymas;	☐	☐	☐	☐	☐
Ugdymo kokybė - tai vaikų poreikių tenkinimas.	☐	☐	☐	☐	☐
Ugdymo kokybę laiduoja tęstinumas tarp ikimokyklinio – priešmokyklinio ir ugdymo mokykloje;	☐	☐	☐	☐	☐
Kokybė – tai malonus vaiko ir pedagogo vaikų tarpusavio bendravimas	☐	☐	☐	☐	☐
Kokybė – tai vaiko ugdymo būdų įvairovė;	☐	☐	☐	☐	☐
Ugdymas kokybiškas, jei sudaryta tinkama ugdymo(si) aplinka;	☐	☐	☐	☐	☐
Ugdymas kokybiškas, jei galima matyti jo procesą ir rezultata;	☐	☐	☐	☐	☐

PROGRAMOS TURINYS

2. Programos turinys

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra (s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
Programa dera su valstybės švietimo strategija.	☐	☐	☐	☐	☐
Programa parengta valstybinių programų pagrindu.	☐	☐	☐	☐	☐

Parinkta filosofinė kryptis garantuoja ikimokyklinio ugdymo programos kokybę bei šiuolaikinį ugdymą.	☐	☐	☐	☐	☐
Programos ugdymo principai išryškina ugdymo specifiką ir kryptį institucijoje.	☐	☐	☐	☐	☐
Programos ugdymo tikslas – numato vaiko asmenybės plėtotės siekį.	☐	☐	☐	☐	☐

3. Ikimokyklinio ugdymo programos tęstinumas

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra (s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
Parengta ugdymo programa užtikrina ugdymo tęstinumą, yra orientuota į visuminį vaiko ugdymą.	☐	☐	☐	☐	☐
Parengta ugdymo programa nepakankamai orientuota į visuminį vaiko ugdymą. Įstaigoje vykdoma programa tęstinumą užtikrina iš dalies.	☐	☐	☐	☐	☐

4. Ikimokyklinio ugdymo programos atitiktis vaikų poreikiams ir interesams

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra (s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
Programos tikslai, uždaviniai ir turinys atitinka vaikų amžių, poreikius, galimybes ir interesus.	☐	☐	☐	☐	☐
Programa parengta labiau atsižvelgiant į mokytojų, o ne į vaikų poreikius, galimybes ir interesus.	☐	☐	☐	☐	☐

5. Įstaigos ir regiono gamtiniai, edukaciniai, etniniai, kultūriniai ypatumai

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra (s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
Programoje pakankamai aiškiai atspindėti įstaigos ir regiono gamtiniai, edukaciniai, etniniai, kultūriniai ypatumai.	☐	☐	☐	☐	☐
Programoje nepakankamai aiškiai atspindėti įstaigos ir regiono gamtiniai, edukaciniai, etniniai, kultūriniai ypatumai.	☐	☐	☐	☐	☐

6. Ugdymo(si) aplinkos, priemonių atitiktis vaikų amžiui, poreikiams bei interesams

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra (s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
Ugdymo įstaigos vidaus ir išorės aplinka atitinka vaikų amžių, poreikius ir interesus.	☐	☐	☐	☐	☐
Ugdymo(si) aplinka, priemonės atitinka vaikų amžių, iš dalies ugdymo(si) poreikius, kai kuriuos interesus.	☐	☐	☐	☐	☐

UGDYMO(SI) TURINIO IR PROCESŲ PLANAVIMAS

7. Ugdymo turinio ir kasdieninės veiklos planavimas

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesutinku (s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
Ugdymo turinio planavimas remiasi valstybinėmis rekomendacijomis, šeimos, vietos bendruomenės poreikiais.	☐	☐	☐	☐	☐
Nuoseklus kasdienis veiklos planavimas atliepia ugdymo įstaigos programos turinį, grupės ir individualius vaikų ugdymosi poreikius, aiškiai orientuotas į ugdymo tikslų ir uždavinių įgyvendinimą.	☐	☐	☐	☐	☐

8. Planavimo procedūrų kokybė

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesutinku (s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
Planai integralūs, lankstūs orientuoti į vaikų poreikius, interesus, gebėjimus bei visuminį vaiko ugdymą.	☐	☐	☐	☐	☐
Į ugdymo procesą įtraukiami kiti ugdymo įstaigų bendruomenės nariai.	☐	☐	☐	☐	☐

UGDYMO(SI) PROCESO KOKYBĖ

9. Ugdomosios veiklos tikslingumas, veiksmingumas, kūrybiškumas, sistemingumas

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesutinku (s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
Ugdomoji veikla atitinka vaikų ugdymo(si) poreikius, interesus bei gebėjimus, yra tikslinga ir veiksminga, įvairi ir kūrybiška.	☐	☐	☐	☐	☐
Ugdymo metodai, būdai, formos parenkami atsižvelgiant į ugdymo tikslus ir uždavinius, vaikų amžių, gebėjimus ir poreikius.	☐	☐	☐	☐	☐

10. Mokytojo ir ugdytinio sąveika

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesutinku (s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
Ugdymo įstaigoje sudarytos sąlygos visiems ugdymo proceso dalyviams dalyvauti ugdymo procese.	☐	☐	☐	☐	☐
Mokytojai tik kartais atsižvelgia į vaikų ir šeimos siūlymus, tačiau neskatina jų aktyviau dalyvauti ugdymo procese. Pirmenybė teikiama mokytojų numatytai veiklai.	☐	☐	☐	☐	☐

11. Ugdymosi motyvacijos palaikymas

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesutinku	Nesutinku	Visiškai nesutinku
Ugdymosi motyvacija palaikoma ir didinama atsižvelgiant į vaikų grupės specifiką ir individualius vaikų poreikius.	☐	☐	☐	☐	☐
Ugdymosi motyvacija palaikoma taikant bendras priemones, neatsižvelgiant į vaikų individualumą, tėvų ir kitų įstaigos specialistų rekomendacijas.	☐	☐	☐	☐	☐

ŠEIMOS IR UGDYMO ĮSTAIGOS BENDRADARBIAVIMAS UGDYMO PROCESĖ**12. Šeimos įtraukimas į vaikų ugdymo(si) procesą ugdymo įstaigoje**

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesutinku	Nesutinku	Visiškai nesutinku
Įstaigoje, grupėje yra veiksminga šeimos įtraukimo į ugdymo procesą sistema.	☐	☐	☐	☐	☐
Tėvai aktyviai ir prasmingai dalyvauja ugdymo procese.	☐	☐	☐	☐	☐
Įstaiga daugeliu atvejų taiko formalius, šeimai tik iš dalies priimtinius įtraukimo į dalyvavimą vaikų ugdymo(si) procese metodus ir formas.	☐	☐	☐	☐	☐

13. Šeimos informavimo apie vaiką procedūrų kokybė

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesutinku	Nesutinku	Visiškai nesutinku
Įstaigoje numatyta informavimo apie vaiką, jo pasiekimus tvarka yra gerai žinoma ir priimtina šeimai.	☐	☐	☐	☐	☐
Informacija apie vaiko pasiekimus pateikiama tėvams sistemingai, priimtina forma ir metodais.	☐	☐	☐	☐	☐
Informacija apie vaiko pasiekimus yra pateikiama nepakankamai: trūksta sistemingumo, formų įvairovės.	☐	☐	☐	☐	☐

14. Šeimos gaunamos informacijos kokybė

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesutinku	Nesutinku	Visiškai nesutinku
Informacija šeimai apie vaiko pasiekimus teikiama laiku, yra esminė ir estetiška, atliepanti tėvų poreikius ir sudaranti prielaidas ugdymo(si) tęstinumui šeimoje.	☐	☐	☐	☐	☐
Šeimai teikiama informacija apie vaiko raidą, ugdymo(si) pažangą yra fragmentiška, ne visuomet teikiama laiku, yra etiška ir esminė.	☐	☐	☐	☐	☐

VAIKO RAIDOS IR PASIEKIMŲ VERTINIMAS

15. Vaiko daromos pažangos vertinimo sistema

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesutinku (s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
Sukurta veiksminga vaikų pasiekimų vertinimo ir skatinimo sistema, laiduojanti vaikų ugdymo(si) pažangą.	☐	☐	☐	☐	☐
Yra sukurta vaikų pažangos ir pasiekimų vertinimo sistema, tačiau ji nėra pakankamai aiški, nuosekli, o labiau orientuota į momentinį pasiekimų vertinimą ir fiksavimą.	☐	☐	☐	☐	☐

16. Mokytojų ir tėvų veiklos dermė skatinat vaiko pasiekimus

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesutinku (s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
Mokytojai ir tėvai aktyviai, darniai bendradarbiauja vertindami vaikų pasiekimus.	☐	☐	☐	☐	☐

17. Vaiko pasiekimo kokybė

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesutinku (s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
Matyti vaikų akivaizdi pažanga kiekviename amžiaus tarpsnyje.	☐	☐	☐	☐	☐
Vaikų pasiekimai akivaizdūs tik tam tikrais amžiaus tarpsniais.	☐	☐	☐	☐	☐

18. Ikimokyklinio ugdymo programa

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesutinku (s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
Padėjo geriau perprasti šiuolaikinį požiūrį į vaiko ugdymą;	☐	☐	☐	☐	☐
Pagerėjo vaiko gyvenimo grupėje kokybė;	☐	☐	☐	☐	☐
Ugdymas labiau pritaikytas vaiko poreikiams, jo amžiaus galimybėms bei ugdymosi stiliui;	☐	☐	☐	☐	☐
Atsirado naujų, įvairesnių, šiuolaikiškesnių ugdymo organizavimo formų, būdų;	☐	☐	☐	☐	☐
Įsitvirtino demokratiškas – liberalus bendravimo su vaikais stilius;	☐	☐	☐	☐	☐
Vaiko ugdymas(is) tapo įvairiapusiškesnis;	☐	☐	☐	☐	☐
Pagerėjo vaikų pasiekimai;	☐	☐	☐	☐	☐
Geriau atliepiami tėvų poreikiai bei lūkesčiai;	☐	☐	☐	☐	☐

Tėvai aktyviau dalyvauja ugdymo(si) procese įstaigoje;	☐	☐	☐	☐	☐
Niekas nepasikeitė;	☐	☐	☐	☐	☐

19. Veiksniai trukdantys siekti kokybiško ugdymo

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra (s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
Didelis vaikų skaičius;	☐	☐	☐	☐	☐
Patalpų trūkumas;	☐	☐	☐	☐	☐
Prastas finansavimas;	☐	☐	☐	☐	☐
Ugdymo(si) priemonių stoka ir bloga kokybė;	☐	☐	☐	☐	☐
Daug laiko užimantis įvairių dokumentų pildymas;	☐	☐	☐	☐	☐
Nepakankamas išsilavinimas;	☐	☐	☐	☐	☐
Jaučiamas kai kurių kompetencijų stygius;	☐	☐	☐	☐	☐
Nepalankus administracijos požiūris;	☐	☐	☐	☐	☐
Darbui sunkiai pritaikoma įstaigos parengta programa;	☐	☐	☐	☐	☐
Nepakankamas tėvų dalyvavimas grupės veikloje;	☐	☐	☐	☐	☐
Nepagrįsti tėvų reikalavimai pedagogui ir vaikų ugdymui;	☐	☐	☐	☐	☐
Labai skirtingi vaikai ir jų poreikiai;	☐	☐	☐	☐	☐
Nuolat patiriama įtampa, stresai;	☐	☐	☐	☐	☐
Nuolatinės reformos;	☐	☐	☐	☐	☐

INFORMACIJA APIE JUS

20. Vietovė, kurioje dirbate (pažymėkite) Darželis; Lopšelis – darželis; darželis / mokykla; Spec. darželis; Grupė mokykloje; Atskira grupė (dienos centre, bibliotekoje, kultūros namuose);

21. Jūsų amžius: 19- 25m.; 26 – 35 m.; 36 – 45 m.; 46 – 55m.; 56 – ir daugiau.

22. Jūsų išsilavinimas (pažymėkite) Aukštesnysis; Aukštasis neuniversitetinis; Aukštasis universitetinis; Kita (įrašykite)

23. Jūsų darbo stažas ugdymo įstaigoje (pažymėkite)

iki 5 metų; 5 – 10 metų; 10 – 15 metų; 15 – 20 metų; daugiau nei 20;

24. Jūsų profesinė kvalifikacija (įrašykite)

25. Kokio amžiaus vaikais dirbate: (pažymėkite) 1,5 –3 m.; 3 - 4 m.; 4 – 5 m.

5 – 6 m.;

AČIŪ UŽ BENDRADARBIAVIMĄ !

Gerbiami tėveliai,

Šiaulių universiteto Edukologijos fakulteto, švietimo kokybės vadybos iššęstinių studijų magistrantė Dainora Vaidžiulytė atlieka tyrimą tema: *“Ikimokyklinio ugdymo įstaigos bendruomenės sukurtos programos kokybės vertinimo kriterijai, modeliai. (Atvejo analizė) “*.

Maloniai prašome aktyviai dalyvauti tyrime. Šia anketa norime išsiaiškinti Jūsų požiūrį, kaip Jūs vertinate savo ikimokyklinės ugdymo įstaigos bendruomenės parengtą programos kokybę. Anketa anoniminė, todėl tikimės nuoširdžių atsakymų. ***Dėkojame ir linkme sėkmės !***

UGDYMO KOKYBĖS SAMPRATA**1. Ugdymo kokybė tai: Žymėjimo pavyzdys X**

Prašau atidžiai perskaityti kiekvieną teiginį. Tada nurodykite savo sutikimą su teiginiu, pažymėdami vieną atitinkamoje skiltyje esantį variantą.

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra (s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
Kokybė – tai ugdymo tikslų pasiekimo laipsnis;	☐	☐	☐	☐	☐
Kokybė tai – kas atitinka vaikų pasiekimų standartą;	☐	☐	☐	☐	☐
Ugdymo kokybė – tai tėvų poreikių tenkinimas;	☐	☐	☐	☐	☐
Kokybė – tai visapusiškas vaiko ugdymas;	☐	☐	☐	☐	☐
Ugdymo kokybė - tai vaikų poreikių tenkinimas.	☐	☐	☐	☐	☐
Ugdymo kokybę laiduoja tęstinumas tarp ikimokyklinio – priešmokyklinio ir ugdymo mokykloje;	☐	☐	☐	☐	☐
Kokybė – tai malonus vaiko ir pedagogo vaikų tarpusavio bendravimas	☐	☐	☐	☐	☐
Kokybė – tai vaiko ugdymo būdų įvairovė;	☐	☐	☐	☐	☐
Ugdymas kokybiškas, jei sudaryta tinkama ugdymo(si) aplinka;	☐	☐	☐	☐	☐
Ugdymas kokybiškas, jei galima matyti jo procesą ir rezultata;	☐	☐	☐	☐	☐

PROGRAMOS TURINYS**2. Ikimokyklinio ugdymo programos tęstinumas**

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra (s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
Parengta ugdymo programa užtikrina ugdymo tęstinumą, yra orientuota į visuminį vaiko ugdymą.	☐	☐	☐	☐	☐
Parengta ugdymo programa					

nepakankamai orientuota į visuminį vaiko ugdymą. Įstaigoje vykdoma programa tęstinumą užtikrina iš dalies.	☐	☐	☐	☐	☐
--	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

3. Ikimokyklinio ugdymo programos atitiktis vaikų poreikiams ir interesams

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesutinku (s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
Programos tikslai, uždaviniai ir turinys atitinka vaikų amžių, poreikius, galimybes ir interesus.	☐	☐	☐	☐	☐
Programa parengta labiau atsižvelgiant į mokytojų, o ne į vaikų poreikius, galimybes ir interesus.	☐	☐	☐	☐	☐

4. Įstaigos ir regiono gamtiniai, edukaciniai, etniniai, kultūriniai ypatumai

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesutinku (s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
Programoje pakankamai aiškiai atspindėti įstaigos ir regiono gamtiniai, edukaciniai, etniniai, kultūriniai ypatumai.	☐	☐	☐	☐	☐
Programoje nepakankamai aiškiai atspindėti įstaigos ir regiono gamtiniai, edukaciniai, etniniai, kultūriniai ypatumai.	☐	☐	☐	☐	☐

5. Ugdymo(si) aplinkos, priemonių atitiktis vaikų amžiui, poreikiams bei interesams

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesutinku (s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
Ugdymo įstaigos vidaus ir išorės aplinka atitinka vaikų amžių, poreikius ir interesus.	☐	☐	☐	☐	☐
Ugdymo(si) aplinka, priemonės atitinka vaikų amžių, iš dalies ugdymo(si) poreikius, kai kuriuos interesus.	☐	☐	☐	☐	☐

UGDYMO(SI) PROCESO KOKYBĖ

6. Ugdomosios veiklos tikslingumas, veiksmingumas, kūrybiškumas, sistemingumas

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesutinku (s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
Ugdomoji veikla atitinka vaikų ugdymo(si) poreikius, interesus bei gebėjimus, yra tikslinga ir veiksminga, įvairi ir kūrybiška.	☐	☐	☐	☐	☐
Ugdymo metodai, būdai, formos parenkami atsižvelgiant į ugdymo tikslus ir uždavinius, vaikų amžių, gebėjimus ir poreikius.	☐	☐	☐	☐	☐

7. Mokytojo ir ugdytinio sąveika

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra (s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
Ugdymo įstaigoje sudarytos sąlygos visiems ugdymo proceso dalyviams dalyvauti ugdymo procese.	☐	☐	☐	☐	☐
Mokytojai tik kartais atsižvelgia į vaikų ir šeimos siūlymus, tačiau neskatina jų aktyviau dalyvauti ugdymo procese. Pirmenybė teikiama mokytojų numatytai veiklai.	☐	☐	☐	☐	☐

8. Ugdymosi motyvacijos palaikymas

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra (s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
Ugdymosi motyvacija palaikoma ir didinama atsižvelgiant į vaikų grupės specifiką ir individualius vaikų poreikius.	☐	☐	☐	☐	☐
Ugdymosi motyvacija palaikoma taikant bendras priemones, neatsižvelgiant į vaikų individualumą, tėvų ir kitų įstaigos specialistų rekomendacijas.	☐	☐	☐	☐	☐

ŠEIMOS IR UGDYMO ĮSTAIGOS BENDRADARBIAVIMAS UGDYMO PROCESĖ

9. Šeimos įtraukimas į vaikų ugdymo(si) procesą ugdymo įstaigoje

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra (s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
Įstaigoje, grupėje yra veiksminga šeimos įtraukimo į ugdymo procesą sistema.	☐	☐	☐	☐	☐
Tėvai aktyviai ir prasmingai dalyvauja ugdymo procese.	☐	☐	☐	☐	☐
Įstaiga daugeliu atvejų taiko formalius, šeimai tik iš dalies priimtinius įtraukimo į dalyvavimą vaikų ugdymo(si) procese metodus ir formas.	☐	☐	☐	☐	☐

10. Šeimos informavimo apie vaiką procedūrų kokybė

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra (s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
Įstaigoje numatyta informavimo apie vaiką, jo pasiekimus tvarka yra gerai žinoma ir priimtina šeimai.	☐	☐	☐	☐	☐
Informacija apie vaiko pasiekimus pateikiama tėvams sistemingai, priimtina forma ir metodais.	☐	☐	☐	☐	☐
Informacija apie vaiko pasiekimus yra pateikiama nepakankamai: trūksta sistemingumo, formų įvairovės.	☐	☐	☐	☐	☐

11. Šeimos gaunamos informacijos kokybė

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesutinku	Nesutinku	Visiškai nesutinku
Informacija šeimai apie vaiko pasiekimus teikiama laiku, yra esminė ir estetiška, atliepanti tėvų poreikius ir sudaranti prielaidas ugdymo(si) tęstinumui šeimoje.	☐	☐	☐	☐	☐
Šeimai teikiama informacija apie vaiko raidą, ugdymo(si) pažangą yra fragmentiška, ne visuomet teikiama laiku, yra etiška ir esminė.	☐	☐	☐	☐	☐

VAIKO RAIDOS IR PASIEKIMŲ VERTINIMAS

12. Vaiko daromos pažangos vertinimo sistema

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesutinku	Nesutinku	Visiškai nesutinku
Sukurta veiksminga vaikų pasiekimų vertinimo ir skatinimo sistema, laiduojanti vaikų ugdymo(si) pažangą.	☐	☐	☐	☐	☐
Yra sukurta vaikų pažangos ir pasiekimų vertinimo sistema, tačiau ji nėra pakankamai aiški, nuosekli, o labiau orientuota į momentinį pasiekimų vertinimą ir fiksavimą.	☐	☐	☐	☐	☐

13. Mokytojų ir tėvų veiklos dermė skatinat vaiko pasiekimus

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesutinku	Nesutinku	Visiškai nesutinku
Mokytojai ir tėvai aktyviai, darniai bendradarbiauja vertindami vaikų pasiekimus.	☐	☐	☐	☐	☐

14. Vaiko pasiekimo kokybė

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesutinku	Nesutinku	Visiškai nesutinku
Matyti vaikų akivaizdi pažanga kiekviename amžiaus tarpsnyje.	☐	☐	☐	☐	☐
Vaikų pasiekimai akivaizdūs tik tam tikrais amžiaus tarpsniais.	☐	☐	☐	☐	☐

15. Ikimokyklinio ugdymo programa

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra (s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
Padėjo geriau perprasti šiuolaikinį požiūrį į vaiko ugdymą;	☐	☐	☐	☐	☐
Pagerėjo vaiko gyvenimo grupėje kokybė;	☐	☐	☐	☐	☐
Ugdymas labiau pritaikytas vaiko poreikiams, jo amžiaus galimybėms bei ugdymosi stiliui;	☐	☐	☐	☐	☐
Atsirado naujų, įvairesnių, šiuolaikiškesnių ugdymo organizavimo formų, būdų;	☐	☐	☐	☐	☐
Įsitvirtino demokratiškas – liberalus bendravimo su vaikais stilius;	☐	☐	☐	☐	☐
Vaiko ugdymas(is) tapo įvairiapusiškesnis;	☐	☐	☐	☐	☐
Pagerėjo vaikų pasiekimai;	☐	☐	☐	☐	☐
Geriau atliepiami tėvų poreikiai bei lūkesčiai;	☐	☐	☐	☐	☐
Tėvai aktyviau dalyvauja ugdymo(si) procese įstaigoje;	☐	☐	☐	☐	☐
Niekas nepasikeitė;	☐	☐	☐	☐	☐

16. Veiksniai trukdantys siekti kokybiško ugdymo

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra (s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
Didelis vaikų skaičius;	☐	☐	☐	☐	☐
Patalpų trūkumas;	☐	☐	☐	☐	☐
Prastas finansavimas;	☐	☐	☐	☐	☐
Ugdymo(si) priemonių stoka ir bloga kokybė;	☐	☐	☐	☐	☐
Daug laiko užimantis įvairių dokumentų pildymas;	☐	☐	☐	☐	☐
Nepakankamas išsilavinimas;	☐	☐	☐	☐	☐
Jaučiamas kai kurių kompetencijų stygius;	☐	☐	☐	☐	☐
Nepalankus administracijos požiūris;	☐	☐	☐	☐	☐
Darbui sunkiai pritaikoma įstaigos parengta programa;	☐	☐	☐	☐	☐
Nepakankamas tėvų dalyvavimas grupės veikloje;	☐	☐	☐	☐	☐
Nepagrįsti tėvų reikalavimai pedagogui ir vaikų ugdymui;	☐	☐	☐	☐	☐
Labai skirtingi vaikai ir jų poreikiai;	☐	☐	☐	☐	☐
Nuolat patiriama įtampa, stresai;	☐	☐	☐	☐	☐
Nuolatinės reformos;	☐	☐	☐	☐	☐
Bloga ikimokyklinio ugdymo programa	☐	☐	☐	☐	☐

INFORMACIJA APIE JUS

16. Vietovė, kurioje ugdomi Jūsų vaikai (pažymėkite) Darželis; Lopšelis – darželis; darželis / mokykla; Spec. darželis; Grupė mokykloje; Atskira grupė (dienos centre, bibliotekoje, kultūros namuose);

17. Jūsų amžius: (pažymėkite)

- 19- 25m.;
- 26 – 35 m.;
- 36 – 45 m.;
- 46 – 55m.;
- 56 – ir daugiau.

18. Jūsų išsilavinimas (pažymėkite) Aukštesnysis; Aukštasis neuniversitetinis; Aukštasis universitetinis; Kita (įrašykite)

19. Jūsų vaiko amžius: (pažymėkite)

- 1,5 –3 m.;
- 3 - 4 m.;
- 4 – 5 m.
- 5 – 6 m.;

AČIŪ UŽ BENDRADARBIAVIMĄ !